

Obrana

august 2006

Pohoda aj v uniforme

„Prišli sme sem kvôli hudbe, nie kvôli armáde, ale aj vojaci tu majú fakt fajn,“ konštatoval 14. júla na hudobnom festivale Pohoda v priestoroch armádnej expozície študent žurnalistiky Vojtech Kučera. So svojou sestrou gymnazistkou Markétou pricestovali do Trenčína z Prahy a zabávali sa aj lezení na nafukovaciu vežu s logom profesionálnej armády. A Markétino porovnanie? „Chodíme po všetkých možných festivaloch. V Čechách býva menej priestoru a viac bordel, v Trenčíne je to presne naopak.“

„Mňa vojsko zaujíma. No ak som o takej odminovačke Božene počul už stokrát, na vlastné oči ju vidím prvý raz,“ konštatoval Dušan Ondo - Eštok z Ložína od Michaloviec, čerstvo vyštudovaný jadrový fyzik, ktorého sme zastihli fotografovať si vystavenú bojovú techniku.

„Tento rok sme boli milo prekvapení zvýšeným záujmom ľudí s požiadavkami o službu v armáde. Najviac sa pri nás zastavovali zdravotníci, právnici a manažéri,“ konštatovala náčelníčka banskobystričského regrutačného strediska kapitánka Lenka Opluštilová. V sobotu popoludní sa pri ich regrutačnom stane zastavil aj minister obrany František Kašícký. Počas prehliadky techniky a výcviku a po uvoľnených „pohodových“ debatách s vojakmi sa na krátko stretol aj s riaditeľom festivalu Michalom Kaščákom (na fotografii). A čo hovoril v spomenutom regrutačnom stredisku? „Jedným z mojich hlavných cieľov je vytvoriť pre vojakov stabilné personálne prostredie a aj novým príslušníkom ozbrojených síl zabezpečiť také podmienky profesionálnej služby, aby sa pre nich vojenská profesia stala perspektívna a dôstojná.“ Uvedol, že prezentácia ozbrojených síl na podobných podujatiach, aké sa uskutočnilo na vojenskom letisku v Trenčíne, prispieva k dobrému obrazu armády a rozvoju ústretových vzťahov medzi vojenským a civilným sektorom.

Pavol VITKO
Foto **Michal BURZA**

OBRANA

Mesačník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XIV, č. 8/2006
Do výroby zadané 27. júla 2006

Vydavateľ:
Ministerstvo obrany SR
Komunikačný odbor

Šéfredaktor:
Mgr. Pavol VITKO
tel.: 0960 313 072, 0903 820 847
pavol.vitko@mod.gov.sk

Redaktori:
Jozef ŽIAK
tel.: 0960 332 755, 0903 820 194
e-mail: jozef.ziak@mil.sk

nadporučík Mgr. Vladislav VAVRINEC
tel.: 0960 312 980, 0903 820 854
e-mail: vladislav.vavrinec@mod.gov.sk

Vedúci vydania a jazyková úprava:
PhDr. Michal KRÍŠKO, tel.: 0960 313 054
e-mail: michal.krisko@mod.gov.sk

Fotoeditor:
Michal BURZA, tel.: 0903 824 155
e-mail: michal.burza@mod.gov.sk

Tajomníčka redakcie:
Milena SLEZÁKOVÁ
tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520
e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk

Grafická úprava:
kpt. Ing. Otakar HRABÁK
Lýdia ŠEVČÍKOVÁ
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Adresa redakcie:
Mesačník OBRANA
Komunikačný odbor MO SR
Kutuzovova 8
832 47 Bratislava
e-mail: obrana@mod.gov.sk

Rozširuje:
Podacie stanice MO SR

Tlač:
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Na titulnej snímke ukážka zo strelieb
našich vojakov v Poľsku.
Foto **Michal BURZA**

Nevyžiadany obrazový materiál
a rukopisy nevraciamy.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93

Z obsahu

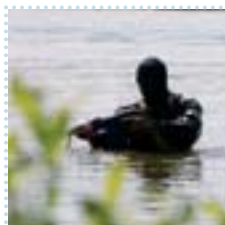
Nový minister

str. 6 – 9

Model 2010 v praxi

str. 10 – 11

Naše rakety nad Baltom

str. 22 – 26

Daniela nabíja

str. 27

Editoriál

„Strašne som sa o neho bála. Má za sebou prvú a asi nie poslednú misiu, ale byť vojakom bol jeho sen, a tak pri tom šťastí z Riškovho návratu mi chýba už len vidieť šťastie na tvári manžela, ktorý pred siedmimi rokmi zomrel, no ktorý by bol na dnes neho pyšný,“ vyznala sa zo svojich pocitov pani Milena Popadičová, mamka svojho Richarda, ktorý sa v hodnosti poručík vrátil z Balkánu a na michalovskom námestí ho 21. júla vítal aj minister obrany František Kašícký s náčelníkom generálneho štábu generálporučíkom Ľubomírom Bulíkom. Emocionálna podpora zo strany blízkych a úcta spojená s dôstojnosťou smerom od velenia a štátu. Uff. Keby to tak bolo vždy, to by bolo!

Nie raz som si vypočul príbehy bývalých vojakov o ich poslednom dni v uniforme. Najsmutnejšie boli tie, kedy sa ľudia po tortúre so zháňaním kopy výstupových podpisov - a po desaťročiach v armáde - obzerali okolo seba, čakajúc pozvanie do kancelárie veliteľa. Nie na koňak, ani preto, aby mu vyšplechli do tváre, že oni predsa ešte na druhú stranu kasárenského plota odísť nemuseli... Chceli len podať ruku, možno strojene ledabolo naposledy zasalutovať - akože nič, akože pohoda - a potom civilným krokom odkráčať preč. Hm... Ako málo? Nie. Ako veľa! „Bolo fajn, aj keď nie ľahko, ale nech sa tým po mne darí“ alebo „Dalo sa to vydržať, no tí darebáci, čo sú tam teraz...“ – to sú dva základné postoje, s ktorými odchádzali a odchádzajú profesionáli do zálohy, respektíve niektorí s nimi možno aj slúžia. Aby tá druhá skupina bola čo najmenšia, náčelník generálneho štábu už niekoľko mesiacov hovorí o novom profesionálnom prostredí v ozbrojených silách a o presadzovaní novej kultúry vzťahov. A nový minister obrany? Po rokoch redukcií, reorganizácií a redislókácií patrí k jeho cieľom stabilizovanie ozbrojených sil, vzájomná úcta a korektnosť vzťahov.

Nie, nie je to najľahšia úloha. Malý príklad. Ak v azda každom hlavnom meste vojenský posádkový klub symbolizuje aj úctu k súčasným a bývalým vojakom za to, čo robia pre armádu a štát, vyjadruje ich istý spoločenský honor a zároveň je aj akousi satisfakciou za to, že zo zákona nemôžu trebárs podnikáť či angažovať sa v politických stranách, ten v Bratislave viac ako všetko uvedené pripomína krčmu IV. cenovej skupiny. Viem, ten príklad je trochu prehnaný. No keď už vedenie armády bude konečne vedieť, čo z jej majetku a nehnuteľností politici nepredajú (stabilizácia), možno aj klub bude.

Pekný august.

Nový trenažér v Mokradi

Koncom mája dali v Odbornej výcvikovej škole protivzdušnej obrany, komunikačných a informačných systémov a elektronických prieskumných systémov v Mokradi do prevádzky nový trenažér. Podľa zástupcu veliteľa školy majora Romana Petríka by mal výrazne pomôcť skvalitniť prípravu špecialistov pre vojskovú protivzdušnú obranu. Aj keď ten trenažér až taký nový nie je...

Pôvodne bol jednou slovenskou firmou skonštruovaný pre potreby ozbrojených síl, na výstave obrannej techniky získal uznanie zo strany odbornej verejnosti, ale potom sa po ňom na niekoľko rokov doslova zľahla zem. Ležal zastrčený v nejakom sklade. Až vďaka iniciatíve zástupcov Síl výcviku a podpory sa ho podarilo oživiť a dostať tam, kam patrí. Teda do zariadenia, kde sa pripravujú špecialisti vojskovej protivzdušnej obrany.

POMOCNÍK PRE PROTIVZDUŠNÚ OBRANU

V Mokradi ho má pod palcom samostatný odborný referent – špecialista podplukovník v zálohe Ing. Viktor Kaczenbach. Pripravuje špecialistov na mobilné systémy protivzdušnej obrany.

„Trenažér je určený pre prípravu strelcov – operátorov prenosného protiletadlového kompletu Strela 2M a Igla a zároveň aj operátorov protiletadlového raketového kompletu S-10. Umožňuje výcvik od ich počítačovej prípravy. Najskôr na pomalé ciele a postupne zvyšuje záťaž na frekventanta. Zložitejšie úlohy sa môžu ľubovoľne opakovať. O každej činnosti strelca – operátora sa vedie záznam. Ten sa automaticky ukladá do počítača. Dá sa potom využiť pri ďalšej zdokonaľovacej príprave frekventanta,“ vymenúva hlavné prednosti staronového trenažéra Ing. Kaczenbach. Vie, o čom hovorí. Veď tento rodák z Nových Zámkov dlhé roky pôsobil ako učiteľ odbornej prípravy vo vojenskej strednej odbornej škole v Liptovskom Mikuláši a predtým pracoval v protiletadlových útvaroch v Lešanoch, Havlíkovom Brode a v Nitre.

V Mokradi momentálne využívajú trenažér pre prípravu frekventantov odborného výcviku a začínajú organizovať špecializované kurzy pre strelcov operátorov Strely 2M a obsluh kompletu S – 10. Podľa Ing. Kaczenbacha výcvik „na sucho“ bez reálnych cieľov a trenažéra nemá dostatočný efekt. Staré trenažéry, ktoré boli zavedené pre vojskovú PVO,

sú dnes až na výnimky nefunkčné a navyše nezodpovedajú súčasným požiadavkám výcviku. Preto je jedinou možnosťou, ako čo možno najkvalitnejšie pripraviť strelcov operátorov protiletadlových kompletov práve trenažér v Mokradi.

„Už sme nadviazali kontakt s oboma brigádami pozemných síl a postupne k nám budú chodiť osádky na výcvik,“ s uspokojením v hlase konštatuje Viktor Kaczenbach.

VYLEPŠENIA

Kedže trenažér bol konštruovaný už pár rokov dozadu, je potrebné na ňom niektoré veci vylepšiť. Veď vývoj išiel aj v tejto oblasti za posledné desaťročie miliónmi krokmi dopredu.

V Mokradi dali hlavy dohromady a výrobcovi odporučili niektoré vylepšenia. Nebudú vraj veľmi finančne náročné, ale pomôžu výrazne skvalitniť niektoré funkcie trenažéra. Inžinier Kaczenbach a ďalší nadšenci okolo neho plánujú ďalšie úpravy. Napríklad, aby frekventant pri výcviku mohol aj vizuálne rozpoznať cieľ. Nasimulujú rôzne typy cieľov, aby sa strelcovi – operátorovi pri výcviku vryla do pamäti jeho konfigurácia i rýchlosť.

A aký by mal byť úspešný strelec - operátor? V prvom rade by mal dobre poznať svoju zbraň, teóriu strelieb. Úspech je závislý od dostatočnej miery koncentrácie, dobrej koordinácie pohybov a v neposlednom rade aj od jemnej motoriky. V Mokradi hovoria, že musí mať rýchle, spoľahlivé a presné reakcie. Teda, aby oko včas cieľ zbadalo, udržalo ho vo svojom zornom poli a prsty včas a presne reagovali, aby bola strela správne navedená na cieľ. Toto všetko by mali mať na pamäti tí, ktorí zadeľujú vojakov na pozície strelcov – operátorov vojskovej protivzdušnej obrany.

KURZ ŽERIAVNIKOV

Na Liptove boli na týždňovom odbornom kurze aj príslušníci nitrianskej protiletadlovej raketovej brigády. Starší inštruktor nadrotmajster Martin Vaľa viedol kurz zdvíhacích zariadení. V tomto prípade išlo o nabíjací prepravník protiletadlového raketového kompletu KUB. Samotný inštruktor po absolvovaní vojenskej strednej školy pracoval 8 rokov ako veliteľ palebnej čaty v bývalej protiletadlovej raketovej brigáde v Rožňave. Posledné 2 roky vychováva v Mokradi nových špecialistov.

„Najskôr musia dobre zvládnuť teóriu a bezpečnostné predpisy. Tie bezpečnostné predpisy nezdôrazňujeme náhodou. Musia ich dostať do krvi. Aby vedeli, že pod žeriavom sa im nemôže nikto prechádzať, ako uchytiť raketu a manipulovať s ňou pri premiestňovaní z nabíjacieho prepravníka na odpalovacie zariadenie. Pri tejto operácii je dôležité udržať stabilitu rakety, nerozkývať ju a nenaraziť s ňou,“ hovorí nadrotmajster Vaľa.

Jeden z frekvenciantov kurzu vojak Peter Kotruch pred rokom v apríli ukončil práve v Mokradi odbornú výcvikovú školu. Pôvodne bol spojár. Medzitým sa zmenilo jeho zaradenie, preto potrebuje absolvovať tento kurz.

„Najzložitejšie je trafiť sa s raketou presne na odpalovacie zariadenie. Najmä keď sa nabíja posledná raketa a toho priestoru na manévrovanie okolo dvoch rakiet veľa nie je. Chce to dobrú koordináciu pohybov rúk pri ovládaní žeriavu. Ale hlavne, ako mi povedali starší kolegovia, prax a skúsenosti,“ približuje svoje zoznamovanie so žeriavom a raketami na Liptove vojak Kotruch. Podobné skúsenosti má aj jeho kolega vojak Peter Libiak.

NECHÝBA ANI VELITEĽ

Spolu s nimi je na kurze aj poručík Michal Škola. „Som veliteľ palebnej čaty. Mám v nej odpalovacie zariadenia i nabíjacie prepravníky. Ako veliteľ musím ovládať všetku techniku, ktorú mám. Nielen z dôvodov prípadnej zastupiteľnosti, ale aj z celkom prozaického dôvodu, aby som vedel zainteresovane posúdiť výkon svojich podriadených pri praktickom výcviku. Pred pár týždňami som bol so svojou jednotkou na bojových streľbách na polygónu Ustka na poľskom Balte. Trochu viac som si všimol aj prácu žeriavnikov na prepravnom zariadení. Musím povedať, že to nie je také jednoduché. Bojová raketa má inú váhu a trochu iné ťažisko. A pri samotných streľbách sa k manipulácii celkom zákonite pridáva ešte stres. Aj preto som rád, že som sa dostal na tento kurz,“ hodnotí svoje skúsenosti poručík Škola, ktorý pred rokom ukončil vojenskú akadémiu v Liptovskom Mikuláši.

Podobne ako všetci účastníci kurzu prešiel desiatimi hodinami teórie a potom trojnásobným počtom praktickej prípravy. Po návrate k svojej jednotke sa už bude môcť so žeriavnickým preukazom v ruke v prípade potreby postaviť za páky žeriavu prepravného zariadenia.

Text a foto Jozef ŽIAK

Minister obrany SR František Kašícký:

Stabilizácia, korektnosť, rozvoj

• *Pán minister s akými hlavnými úlohami sa vraciate v novej funkcii do rezortu obrany?*

Pôjde mi predovšetkým o isté „skompaktnenie“ ozbrojených síl vo všetkých oblastiach ich činnosti a smerom k väzbám, ktoré nám vyplývajú zo zákonov, ďalších prijatých dokumentov a medzinárodných záväzkov. Jedna vec je niečo deklarovať a druhou vecou je byť na plnenie reálne pripravený. Preto to hovorím? Bolo obdobie, kedy došlo k určitej redukcii ozbrojených síl, bolo obdobie, keď sa ozbrojené sily transformovali a profesionalizovali. Podľa môjho názoru musí nastať určité obdobie stabilizácie na to, aby sa všetky tie zmeny, ktoré boli a ktoré ešte prebiehajú, istým spôsobom do armádneho mechanizmu vstrebal. Aby sa armáda s nimi zžila. Je potrebné zdôrazniť, že napriek niektorým zmenám mi ide o kontinuitu. O kontinuitu v reforme, kontinuitu v plnení medzinárodných záväzkov, pričom ale je

dôležité, aby bol pri budovaní ozbrojených síl bráný na zreteľ aj národný záujem.

• *Budete presadzovať novelizáciu zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov a ak áno, v ktorých bodoch?*

Ešte za môjho pôsobenia tajomníka Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť som vedel, že v zákone sú niektoré ustanovenia, ktoré bude treba meniť. Po príchode do rezortu som o tom rozprával s náčelníkom generálneho štábu, rozprával som o tom aj s predchádzajúcim ministrom a viem, že istý návrh novelizácie je už prichystaný. Bude vecou ďalších rokovaní a posudzovaní, do akej miery ho budem akceptovať, no je isté, že problémové body napraviť treba. Rovnako, ako treba zapracovať tie skúsenosti, ktoré sa pred prijatím zákona nedali predpokladať, a tak v pôvodnom zákone neboli zakomponované. Aby som bol

aj konkrétny, pôjde tiež o finančné náležitosti spojené s výcvikom vojenských profesionálov vo vojenských výcvikových priestoroch. Určite by sme sa mali dotknúť aj tabuľkových platov vojakov nastupujúcich na najnižšie funkcie.

• *Ďalšie ciele...*

Napriek tomu, že v tomto legislatívne predpoklady existujú, chcem aj reálne viac posilniť úlohy OS SR v oblasti nevojenských ohrození. To znamená aj pripravenosť vojakov vo väčšej miere ako doteraz zasiahnuť pri rôznych živelných pohromách, snehových kalamitách aj povodniach. V tomto smere vidím veľmi úzku spoluprácu s ministerstvom vnútra. V rezorte chcem urobiť audit. Ten by mal zahŕňať aj audit ekonomicko-zmluvnej základne. A to aj preto, lebo jednou z mojich priorít je využívať financie prichádzajúce do rezortu efektívne a transparentne. To sa dá robiť

Nový minister obrany

Predseda vlády SR Róbert Fico v sprievode ministra vnútra Róberta Kaliňáka, náčelníka Generálneho štábu OS SR generálporučíka Ľubomíra Bulíka a ďalších hostí uviedol 6. júla na ministerstve obrany do funkcie nového ministra obrany SR Františka Kašického.

František Kašický pred menovaním vládou prezidentom Slovenskej republiky Ivanom Gašparovičom pôsobil vo funkcii tajomníka Výboru Národnej rady SR pre obranu a bezpečnosť, Osobitného kontrolného výboru NR SR na kontrolu činnosti Národného bezpečnostného úradu a Výboru NR SR na kontrolu použitia informačno-technických prostriedkov. Ešte predtým bol v rokoch 1991 - 2004 profesionálnym vojakom. Na ministerstve obrany pôsobil naposledy ako riaditeľ kancelárie ministra obrany

a riaditeľ Vojenského obranného spravodajstva, pričom s uniformou sa rozlúčil v hodnosti plukovník.

Počas slávnostného uvedenia do funkcie premiér poďakoval príslušníkom rezortu obrany za dobré meno, ktoré majú ozbrojené sily vo verejnosti. Nový minister obrany František Kašický sa poďakoval predchodcovi Martinovi Fedorovi za odvedenú prácu. Ten mu na oplátku zaželal veľa šťastných rozhodnutí v novej funkcii.

Minister obrany Mgr. František Kašický sa narodil v roku 1968 a vyrastal v Gelnici. Promoval na Vojenskej pedagogickej akadémii v Bratislave a absolvoval odborné kurzy v USA aj v ďalších štátoch. Pracuje aj ako poslanec v obecnom zastupiteľstve obce Častá. Do funkcie ministra bol nominovaný ako neustraník. Je ženatý, má dve deti. K jeho záujmom patrí kynológia.

bárs po nasadení v misiách môže nastať situácia, že vojak sa vráti v stave, ktorý mu už neumožní pokračovať vo službe. Mohli by sme si povedať, že taký je život. To by bolo ale iba konštatovanie, ktoré by zaváňalo až cynizmom. Preto musí byť zdokonalený systém, aby sa štát, ktorý ho vyslal, o neho aj primerane postaral. O stabilizácii je však aj presné stanovenie perspektív vojenských posádok, útvarov a objektov. Nemôžeme sa v tejto oblasti sa už stretať s rozhodnutiami modifikovanými a menými len podľa záujmov a motívov, ktoré z môjho hľadiska vôbec nemusia súvisieť so záujmami armády, no ktoré by som na tomto mieste nerád špecifikoval.

• Rátate aj so spoluprácou s domácim zbrojárskym priemyslom?

Samozrejme. Táto spolupráca sa bude odvíjať v troch dimenziách. Chceme zdynamizovať modernizáciu ozbrojených síl a to najmä s využitím domácich kapacít, čím zároveň prispějeme k zachovaniu a stabilizácii výrobných základne. S tým súvisí udržanie a tvorba pracovných miest. No a vďaka zákazkám pre naše ozbrojené sily sa vytvára väčšia možnosť uplatnenia týchto výrobkov na medzinárodných trhoch. Nemusia to pritom byť pritom len vyložene zbraňové systémy, ale napríklad aj produkty, ktoré používajú naši vojaci v rámci výstroja, logistického zabezpečenia či humanitárne činnosti. Spomeniem trebárs odmiňované prostriedky, diaľkový detektor na zisťovanie chemických látok, ubytovacie a špeciálne kontajnery využívané vojakmi v zahraničí a podobne.

• Práve nasadenie našich vojakov v zahraničí sa ukazuje po vašom nástupe do funkcie ako veľmi pertraktovaná otázka. Predovšetkým vo vzťahu k deklarovanému postupnému stiahnutiu našej jednotky z Iraku...

My považujeme účasť v mierových misiách za kľúčový priestor realizácie medzinárodnej spolupráce a v ďalšom rade za priestor na získanie skúseností a praktických zručností, ktoré sa v mierových posádkach získať nedajú. Súhlasím s tým, že účasť v misiách musí byť súčasťou kariérneho postupu príslušníkov OS SR. Hovorím však, že naša účasť, a to sa týka osôb, techniky a zastúpenia v počte misií, musí reálne odrážať

žat naše schopnosti a možnosti. Nevylučujem preto, že dôjde k prehodnoteniu nášho pôsobenia v zahraničí. Pri možných modifikáciách budeme brať na zreteľ úlohy, ku ktorým sme sa zaviazali v rámci NATO, EÚ, či koalíčných operácií. S tým by samozrejme súviseli konzultácie a dohody s partnermi, pretože i v rámci suverenity nášho rozhodovania si mimoriadne ceníme postavenie korektného a spoľahlivého partnera. Čo sa týka konkrétne Iraku, postupné stiahnutie našich vojakov by malo byť zakomponované v programovom vyhlásení vlády. Nie je to nič nové, o tejto téme sa hovorilo už pred voľbami. Zámer má ale dve roviny. Prvá je politicko-diplomatická. Ak v prvom rade chceme udržať spomenutý štatút dôveryhodného partnera, znamená to, že všetky kroky budeme konzultovať so spojencami a samozrejme aj s irackou vládou. Tak, aby všetky strany boli informované o našich zámeroch, aby sa mohli k tomu vyjadriť a aby všetky strany mali priestor na argumenty a oponentúru. Druhá rovina je vojensko-odborná. V jej rámci som vydal pokyn pripraviť variantný plán postupného stiahnutia našich jednotiek, ktorý bude obsahovať aj možnosti ďalšej eventuálnej pomoci irackým obyvateľom. Nebudem predbiehať, ale očakávam, že by to mohla byť oblasť týkajúca sa výcviku, materiálnej pomoci, alebo kombinácia viacerých možností. Zdôrazňujem, nebude to politika zabuchnutia dverí a som si vedomý všetkých súvislostí! Preto musí byť tento proces zvládnutý v rovine diplomacie a odborných aspektov a budeme ho musieť aj profesionálne odkomunikovať pred domácou aj medzinárodnou verejnosťou.

• Zrejme aj tieto všetky zábery a vízie boli príčinou toho, že prezident Ivan Gašparovič po prvom stretnutí s vami verejne vyhlásil, že bol mimoriadne spokojný s vašou pripravenosťou a erudovanosťou a po rozhovore, ktoré sa oproti plánu pretiahli na dvojnásobok, povedal, že dvere do prezidentského paláca máte otvorené nielen v rámci pravidelných stretnutí...

Samozrejme, takéto slová potešia. Máme záujem vytvoriť osobitný režim fungovania vzťahov medzi rezortom obrany, prezidentom ako hlavným veliteľom ozbrojených síl a samozrejme parlamentom s jeho príslušnými výbormi a vládou. Tak, aby všetci zainteresovaní boli o dôležitých zámeroch a rozhodnutiach

iba vtedy, keď budem mať presne definované, ako sú u nás nasmerované finančné toky a keď budem vedieť, či rezort nie je do budúcnosti zmluvne viazaný aj takými spôsobmi, ktoré by vykazovali známky nevýhodnosti, pričom by nám to mohlo ovplyvniť plnenie úloh. Môžem byť konkrétnejší a dovoľm si povedať, že len na základe prvých poznatkov, ktoré sme získali po nástupe do rezortu, sa objavujú niektoré typy zmlúv, ktoré v sme v tomto záujme povinní preskúmať. Napokon, ak je zmluva podpísaná 30. júna a obsahom jej plnenia je objem približne 200 miliónov korún, no práve predmet plnenia nie je definovaný tak jasne, ako by mohol a mal byť – ako by sme to nemali preskúmať a posúdiť?

• Čo si predstavujete pod pojmom stabilizácia ozbrojených síl?

Je to komplexná otázka, začínajúca sa finančnými a sociálnymi otázkami až po úroveň zabezpečenia výcviku. Ten, kto prichádza do služby, musí mať jasne garantované podmienky prijatia, musí mať garantované podmienky služby a takisto musí vedieť, na čom bude pri odchode z ozbrojených síl. Riešenie tejto úlohy bude komplexné, no nielen vo vzťahu k aktívnym vojakom, ale ak k vojenským dôchodcom a vojenským veteránom. Hovorím to preto, lebo v súčasnosti máme aj kratšie kontrakty, v rámci ktorých tre-

informovaní včas, aby bolo priestor na konzultácie, doladovanie názorov a stanovísk. Skrátka je to opäť o korektnosti a ústretovosti pri presadzovaní a realizovaní zámerov obrannej politiky rezortu a bezpečnostných cieľov štátu. V tomto smere sa chceme podieľať na vytvorení koordinácie medzi silovými zložkami štátu, vrátane spravodajských služieb. Tak, aby tok informácií mohol byť využívaný všetkými oprávnenými súčasťami štátnej moci, pričom takýto komplexný systém by bol efektívnejší a zároveň by ušetril finančné prostriedky.

• *Vráťme sa ešte do obdobia, kedy ste ako bývalý dlhoročný profesionálny vojak začali pôsobiť na poste tajomníka Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť. Mali ste vtedy pocit, respektíve poznatky, že niektoré veci v rezorte obrany predsa len nesmerujú tým najsprávnejším smerom?*

Určite. Som však pragmatický človek. Učím sa na chybách iných, ale nerád sa vraciam do minulosti s cieľom rozpítavať kto, kde a ako chyboval. Odčerpáva to energiu a napokon stále tiež platí, že po bitke je každý generálom. Pre mňa je dôležité ísť krok za krokom dopredu a stanovené veci, o ktorých väčšine

sme hovorili, si dôkladne pripraviť, odkonzultovať, nechať si schváliť a potom realizovať.

• *Takže už vo vás vybledli aj spomienky na odchod z rezortu obrany a z vojenskej uniformy, ktorý zrejme nebol celkom v súlade s vašimi predstavami?*

Pred približne dvoma rokmi som z rezortu odchádzal s tým, že som sa k tejto veci nikdy nevyjadroval. Bolo to aj preto, lebo som pôsobil v špecifickej funkcii, ktorou pozícia riaditeľa Vojenského obranného spravodajstva nepochybne je. V tomto smere je nevyhnutné brať na zreteľ aj inštitút mlčanlivosti. Preto ani dnes nebudem hovoriť nič konkrétne. Snáď len pár slov o pocitoch. Áno, odchod nebol najpríjemnejší, ale odchádzal som s vedomím, že som neporušil zákon, že som sa v istých veciach nenechal zlomiť a že sa budem môcť kedykoľvek pozrieť do očí svojim vtedajším podriadeným, ako aj do očí svojej manželky a detí.

• *Okamžite po príchode na ministerstvo, ešte v čase prípravy Programového vyhlásenia vlády, ste začali svoju činnosť návštevami kľúčových pracovísk rezortu a rozhovormi s ľuďmi kompetentnými v bezpečnostnej oblasti...*

Nevidel som dôvod strácať ani minútu času a čím skôr prejsť rozhodujúce pracoviská rezortu som považoval za mimoriadne dôležité. V rezorte som pôsobil dosť dlho na to, aby som mal prehľad, ale k tomu, aby som čím skôr prevzal za rezort zodpovednosť a začal som ho reálne riadiť som sa potreboval okamžite zoznámiť s reálnou situáciou. Generálny štáb, veliteľstvá vojsk, spravodajské služby či vojenská polícia – všade som sa snažil vnímať informácie v súvislostiach a počúval som ich od ľudí, spomedzi ktorých sa bude kreovať tím a plnenie úloh v rezorte obrany do ďalšej budúcnosti. Som zároveň rád, že hneď v prvých týždňoch vo funkcii som mohol rokovať s veľvyslancami partnerských krajín, prijal som vojenských pridelencom a jedným z prvých medzinárodných kontaktov bol rozhovor s generálnym tajomníkom NATO Jaap de Hoop Schefferom, ktorého som informoval o prioritách rezortu a o plnení našich záväzkov v rámci medzinárodného krízového manažmentu.

Pavol VITKO
Foto **Michal BURZA**

Nový štátny tajomník

Minister obrany František Kašícký uviedol 20. júla 2006 do funkcie štátneho tajomníka MO SR Ing. Jaroslava Bašku. Nový štátny tajomník sa narodil v roku 1975 v Považskej Bystrici, v roku 1998 ukončil Elektrotechnickú fakultu Žilinskej univerzity v odbore elektrotechniky. Absolvoval pracovné

pobyty v Anglicku a USA. Od roku 1998 pracoval v Matador, a.s., Púchov, najprv ako manažér pre informatiku, neskôr ako asistent riaditeľa pre ekonomiku. Vo voľbách v roku 2002 kandidoval do parlamentu za stranu Smer. Bol členom Výboru NR SR pre ľudské práva, národnosti a postavenie žien. V rokoch 2003 až 2004 bol členom stálej delegácie NR SR v Parlamentnom zhromaždení Rady Európy. Od roku 2003 je starostom obce Dohňany. Aj v tohtoročných voľbách získal mandát poslanca za stranu Smer. Jaroslav Baška je ženatý a má tri deti.

Prijatia u ministra

Minister obrany František Kašický prijal 17. júla 2006 mimoriadnych a splnomocnených veľvyslancov USA, SRN a Talianska akreditovaných v SR. Cieľom bilaterálnych stretnutí bolo oboznámiť ich s prioritami a zámermi nového šéfa rezortu obrany.

Veľvyslanec USA v SR Rodolpho Valley (na snímke pri rokovaní s F. Kašickým) vyzdvihol spoluprácu oboch krajín na viacerých úrovniach. Americký prezident George W. Bush ocenil prínos Slovenska v Iraku a Afganistane už počas návštevy Bratislavy. Dobré vzťahy s USA sú prioritné aj pre nového ministra. Obaja predstavitelia sa dotkli otázky avizovaného stiahnutia slovenských vojakov z Iraku. Spojené štáty podľa veľvyslanca chápú, že nová vláda chce naplniť svoje sľuby, na druhej strane si želajú, aby pomoc zo strany Slovenska v Iraku pokračovala. Minister Kašický zdôraznil nevyhnutnosť koordinácie a konzultácie tejto otázky so všetkými zainteresovanými stranami: „Nejde o horizont dní. Nebude to proces zabuchnutia dverí. Proces stiahnutia musí byť premyslený, cieľavedomý, detailne prepracovaný. Musí korešpondovať s postupným odovzdávaním moci irackým bezpečnostným silám.“

O svojich prioritách v rezorte informoval minister Kašický aj nemeckého veľvyslanca Jochena Trebescha a talianskeho veľvyslanca Antonia Provenzana. Obaja mu zažehnali k nástupu do funkcie. Vyzdvihli dobrú vzájomnú spoluprácu a vyjadrili presvedčenie o kontinuite prebiehajúcich procesov v slovenských ozbrojených silách.

Kašický rokoval v Chorvátsku

"Komplexný juhoeurópsky rozmer hodnôt, ktoré nás spájajú" – bol názov konferencie, na ktorej sa na pozvanie chorvátskeho prezidenta a vlády zúčastnili významní predstavitelia EÚ. SR v Dubrovniku zastupoval minister obrany František Kašický.

„Slovensko má naďalej záujem o pokojné a nenásilné riešenie situácie v Kosove. Naši vojaci tu pôsobia v misii KFOR. V Bosne a Hercegovine sme aktívni v misii Európskej únie ALTEA. Po rozdelení posledného zväzku aj pod dohľadom slovenskej diplomacie chceme pomôcť Srbsku a Čiernej Hore aktívne sa zapojiť do programu Partnerstvo za mier. Slovensko má naďalej eminentný záujem o ďalšie posilňovanie stability bezpečnosti a prosperity juhovýchodnej Európy,“ prezentoval mandát novej vlády František Kašický.

Chorvátsku treba pomôcť najmä v integračnom procese, jeho armáde ponúkame naše know-how v oblasti reformy a transformácie ozbrojených síl a obranného plánovania. Toto stanovisko potvrdil František Kašický aj počas bilaterálneho stretnutia s ministrom obrany Chorvátska Berislavom Rončevićom.

Počas summitu absolvoval minister Kašický aj ďalšie bilaterálne stretnutie, a to s námestníkom ministra zahraničných vecí pre európske záležitosti Spojených štátov amerických Danom Friedom. Námestníka informoval o zámere vlády SR stiahnuť náš kontingent z Iraku.

(TO)

Foto Michal BURZA a Milan VANGA

Výcvik a podpora

Keď 1. júla 2002 vzniklo v Trenčíne veliteľstvo Síl výcviku a podpory, len málokto v ozbrojených silách si vtedy vedel reálne predstaviť, aké budú jeho úlohy a čo všetko sa v dovtedy zabehanom systéme zmení. Bol to vlastne prvý riadiaci prvok Modelu 2010, ktorý sa uvádzal do života. Podľa slov jedného z jeho duchovných otcov a dnešného veliteľa, generálmajora Jána Kačmára, hlavnou filozofiou bolo sústrediť pod jedno veliteľstvo výkon všeobecných činností v prospech pozemných a vzdušných síl, ako aj ostatných útvarov a zariadení ozbrojených síl.

„Chceli sme, aby sa pozemné a vzdušné sily mohli plne venovať výcviku a netriešili svoje sily a prostriedky. Prevzali sme zodpovednosť za kompletný výcvik mužstva a poddôstojníkov pre celé ozbrojené sily, za logistickú podporu jednotiek na území Slovenska i v zahraničných misiách. Okrem toho v plnej miere zabezpečujeme spojenie pre rezort, chod posádky Bratislava, vojenské hudby a čestné jednotky ozbrojených síl,“ vymenúva hlavné úlohy Síl výcviku a podpory generál Kačmár a konštatuje, že tieto úlohy sa podarilo splniť.

TAKMER 5000 NOVÝCH PROFESIONÁLOV

V priebehu štyroch rokov vo výcvikových zariadeniach pripravili takmer 5000 profesionálnych vojakov. Vstupnou bránou pre nových profesionálnych vojakov a poddôstojníkov sa stala martinská Základná výcviková škola. V priebehu 9 týždňov v nej regrutovaní vojaci ab-

solvujú základný výcvik v rozsahu 315 hodín. Jeho najväčšiu časť (68 percent) tvorí praktický výcvik, 23 percent teória a zvyšných 9 percent testovanie. Výcvik je rozdelený do troch fáz: adaptácia, strelec a taktik.

„Pri tvorbe učebných plánov sme vychádzali z našich potrieb a inšpirovali sme sa aj skúsenosťami armád NATO. Najmä americkej a britskej, ktoré nám prostredníctvom svojich poradných tímov poskytli najväčšiu pomoc. Aj vďaka tomu sa nám podarilo podstatne zvýšiť kvalitu vycvičenosti regrutovaných profesionálnych vojakov. Predovšetkým v streleckej, poradovej a taktickej príprave. V súčasnosti funguje ucelený systém prípravy profesionálnych vojakov a poddôstojníkov,“ pripomína generál Kačmár.

TRI CENTRÁ PRÍPRAVY

Po absolvovaní základného výcviku je každý nový vojenský profesionál nasmerovaný v závislosti na požadovanej odbornosti a špecializácii do jednej z troch odborných výcvikových škôl. V Martine pripravujú odbornosti pozemného vojska. Špecialisti na protivzdušnú obranu, komunikačné, informačné a bezpečnostné systémy i elektronický prieskum sa školia v Mokradi a odborníci pre letectvo v Košiciach.

Vstupný odborný výcvik trvá podľa druhu odbornosti od 6 do 14 týždňov. Spomínaný výcvik je rozdelený do jednotlivých fáz, aby bola zachovaná zásada jeho postupnosti, zvyšovania náročnosti a komplexnosti. Najväčšiu časť tvorí praktický výcvik (podľa odbornosti od 59 do 73 percent), ďalej teória (od 22 do 26 percent)

a zvyšok predstavuje testovanie a príprava na výcvik.

Po jeho ukončení odchádzajú vojaci k svojim útvarom. Ich odborná príprava sa ale týmto nekončí. „Po praxi v útvaroch a v závislosti na kariérnom postupe budú postupne vysielaní na odborné kurzy v odbornosti a špecializácii, ktoré budú organizované v príslušnej odbornej výcvikovej škole s cieľom získať oprávnenie na obsluhu vyhradených technických zariadení a špeciálnej techniky. V Martine získajú spôsobilosť na vedenie kolesovej a pásovej vojenskej techniky, v Mokradi na prácu s elektrickými zariadeniami alebo s elektrocentrálami a v Košiciach na prácu s tlakovými zariadeniami. Po absolvovaní tejto odbornej časti kariérnej prípravy budú profesionálni poddôstojníci pripravení na napĺňanie svojho poslania: viesť a cvičiť podriadených a kvalifikovane asistovať svojim veliteľom. Pretože takúto novú úlohu oproti minulosti musia poddôstojníci postupne prebrať na seba,“ poznamenáva veliteľ Veliteľstva výcviku v Martine podplukovník Jaroslav Kelemen, ktoré bezprostredne riadi všetky výcvikové školy.

Od svojho vzniku 1. januára 2003 si získala veľmi dobré meno martinská poddôstojnícka akadémia. V jednotlivých „líderských“ kurzoch pripravuje pre celé ozbrojené sily poddôstojníkov (počínajúc vstupným poddôstojníckym kurzom, ďalej zdokonaľovacím a vyšším poddôstojníckym kurzom). Spolupráca s príslušníkmi britského BMATT CEE tímu vo Vyškove a amerického CUBIC – teamu na tvorbe obsahu jednotlivých kurzov zabezpečuje podľa podplukovníka Kelemana porovnateľnosť úrovne prípravy poddôstojníkov v našich ozbrojených silách s požiadavkami štandardizačných dohôd NATO.

PRÍSTORY A ZARIADENIA

Plnohodnotný výcvik vojenských profesionálov by bol nemysliteľný bez zodpovedajúcej výcvikovej zá-

kladne. Preto boli od začiatku tohto roku podriadené veleniu vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť aj dva ďalšie výcvikové priestory: Kamenica nad Cirochou na východe Slovenska a Turecký vrch v západnej časti republiky. Tento krok pomôže zefektívniť riadenie výcviku a lepšie využitie všetkých priestorov. Práve na Lešti od 1. októbra 2006 začne postupne pôsobiť Spoločné bojové výcvikové centrum s dôrazom na konštruktívnu simuláciu.

„Je to kvalitatívne nový prvok v našich ozbrojených silách. Bude disponovať výcvikovými zariadeniami pre výcvik s bojovou strelbou, pre manévrovací výcvik so živou simuláciou, ktorý umožní viesť reálnejší výcvik. Centrum simulačnej techniky, ktoré sa na Lešť presúva z Košíc, zabezpečí konštruktívnu simuláciu. Chceme, aby v tomto centre boli profesionáli, ktorí sa rozumejú

výcviku, pretože ich úlohou bude okrem iného aj plánovať a koordinovať výcvik a pripravovať podklady na uskutočnenie jednotlivých cvičení. Stanú sa garantmi, že sa budú využívať najnovšie poznatky z výcviku a ciele centra budú postavené reálne,“ hovorí generál Kačmár.

LOGISTIKA A SPOJENIE

Už v najbližšej budúcnosti sa plánuje prepojiť toto centrum s ďalším, ktoré je umiestnené v Liptovskom Mikuláši. Umožní to napríklad cvičiť štáb brigády v centre na Liptove, jeden jej prápor priamo v teréne vo VVP Lešť a štáb ďalšieho práporu brigády v centre na Lešti.

Veľkými zmenami prešla v uplynulom období aj logistika so svojim veliteľstvom v Trenčíne. Podarilo sa podľa jej veliteľa plukovníka gšt. Antona Goffu

zredukovať prebytočné logistické štruktúry a vytvárať multifunkčnú logistiku.

„Sme v procese transformácie 10 materiálových tried na 5 tried zásob a vytvorili sme výkonný prvok logistiky, ktorým je Spoločná logistická podporná skupina v Hlohovci. Práve toto brigádne zoskupenie zabezpečuje od 1. apríla 2005 logistickú podporu operáciám v zahraničí. Najskôr to bola lracská sloboda, neskôr ženijná jednotka v misii ISAF v Afganistane a postupne pribudla starostlivosť o ostatné misie, v ktorých pôsobia slovenskí vojaci,“ konštatuje plukovník Goffa.

Dôležité úlohy pri zabezpečovaní spojenia a uvádzaní do prevádzky novovybudovaných technológií rezortnej telekomunikačnej a dátovej siete, rádioréleovej siete a informačných systémov plní spojovacie veliteľstvo v Novom Meste nad Váhom. Okrem iného zabezpečilo pre veliteľov jednotiek v zahraničných misiách satelitné spojenie a stredisko riadenia prevádzky komunikačných a informačných technológií zavádza jednotný webový portál pre jednotlivé zložky ozbrojených síl.

KONKURENČNÉ VÝBERY

V júni sa po prvý raz v podmienkach Síľ výcviku a podpory uskutočnili konkurenčné výbery na hodnosti vojak II. stupňa, slobodník a desiatnik. V jednotlivých útvaroch boli netrpezlivo očakávané veliteľmi i samotnými vojakmi. Nechýbali ani určité obavy, ako to nakoniec dopadne.

„Zúčastnilo sa na nich takmer 360 vojenských profesionálov. Dnes je celý proces ukončený. Komisie ich zaradili na povýšenie a do procesu udržiavania. Osobne som rád, že nikoho neodporučili na prepustenie zo služby. Aj to svedčí o dobrom predchádzajúcom výbere týchto ľudí a účinnej práci veliteľov s nimi. Aj keď to v žiadnom prípade neznamená, že sme so všetkým a všetkým plne spokojní,“ sumarizuje veliteľ Síľ výcviku a podpory generálmajor Ján Kačmár.

Jozef ŽIAK
Foto **Michal BURZA**

Kurz národnej bezpečnosti

Najvyšším vzdelávacím stupňom v kariérnom systéme Ozbrojených síl SR je Kurz národnej bezpečnosti. Ten prvý trval na Národnej akadémii obrany v Liptovskom Mikuláši od 8. septembra 2005 do 29. júna 2006. Absolvovalo ho 6 plukovníkov a 5 podplukovníkov.

Kurz bol určený pre vysokých dôstojníkov OS SR v hodnosti plukovník a podplukovník, vybraných na povýšenie do hodnosti plukovník. Všetci sú oprávnení používať pred menom označenie „dôstojník generálneho štábu“ - skratka „gšt.“ Do budúcnosti je kurz určený aj pre riadiacich pracovníkov rezortu obrany, vedúcich predstaviteľov štátnej správy, určených na plnenie úloh a prevzatie povinností strategických lídrov v ozbrojených silách, štátnych a bezpečnostných organizáciách, pre diplomatických predstaviteľov, ktorí zodpovedajú za záležitosti súvisiace s bezpečnosťou SR. Podľa veliteľa NAO brig. gen. Mikuláša Regulu kurz mal vynikajúcu úroveň a výborný bol výber absolventov, pričom špičkovú úroveň a exkluzivitu vo výbere frekventantov by si mal zachovať aj do budúcnosti.

V prvom KNB prednášalo viac ako 100 erudovaných lektorov z prostredia rezortu obrany, vnútra, zahraničných vecí, Úradu vlády SR. Medzi frekventantov sa prišli podeliť o skúsenosti aj veľvyslanci, naši aj zahraniční pridelenci obrany a odborníci z vysokých škôl doma aj v zahraničí. Dôstojníci navštívili viaceré rozhodujúce pracoviská týkajúce sa obrany doma aj v zahraničí a tiež zavítali do dôležitých celoštátnych médií.

LÍDRI A STRATÉGIOVIA

• *Veliteľa Národnej akadémie obrany brigádneho generála Ing. Mikuláša Regulu sme sa spýtali, aký má byť profil absolventa KNB?*

Kurz národnej bezpečnosti by mal v úspešnom absolventovi rozvinúť strategické, koncepčné a tvorivé myslenie, analytické a líderské schopnosti, vrátane riadenia ľudí a systémov. Ďalším konečným cieľom tohto kariérneho kurzu je poskytnúť svojim účastníkom široký rozhľad v otázkach medzinárodnej globálnej bezpečnosti a pochopenie súvislostí, ktoré majú vplyv na bezpečnostné a obranné rozhodovanie štátnych a vyšších samosprávnych orgánov v procesoch zaistenia bezpečnosti štátu.

• *Aký je systém výberu frekventantov kurzu?*

Účastníkov KNB, ktorí spĺňajú požiadavky, vyberá a schvaľuje generálska rada náčelníka GŠ OS SR. K požiadavkám patrí u profesionálnych vojakov hodnosť plukovník, resp. podplukovník - vybraný na povýšenie, bezpečnostná previerka NBÚ, odborné predpoklady pre zastávanie líderskej funkcie a znalosť anglického jazyka minimálne na úrovni SLP-2.

• *Je predpoklad, že kurz budú navštevovať aj frekventanti mimo rezortu obrany?*

Áno, tento predpoklad je naplnený získaním akreditácie kurzu, ktorú nám udelilo ministerstvo školstva SR v marci 2006. Predpokladáme otvorenie kurzu pre zamestnancov štátnej a verejnej správy, ktorý bude organizovaný formou interného štúdia v rozsahu 210 vyučovacích hodín v období apríl - jún 2007.

Anketa

Na prínosy KNB sme v rámci našej ankety spýtali niektorých jeho frekventantov:

1. Aké boli vaše posledné dve pozície pred nástupom do Kurzu národnej bezpečnosti?
2. Ktoré benefity, prameniace z tohto kurzu, považujete pre seba za najvýznamnejšie a o čo by ste ešte kurz obohatili?
3. Keďže ste v rámci kurzu, ale aj vašej predchádzajúcej kariéry mali možnosť osobne porovnávať systémy armádneho života a technického zabezpečenia v krajinách NATO, čo bolo v rámci odbornosti najinšpirujúcejšie a vedeli by ste si to predstaviť aj v podmienkach OS SR?

Pplk. gšt. Miroslav LÖRINC:

1. Náčelník štábu protiletadlovej raketovej brigády v Nitre, zástupca veliteľa protiletadlovej raketovej brigády v Nitre.

2. Myslím si, že učebný program KNB bol postavený veľmi dobre. Pre mňa ako vojaka, ktorý doteraz pracoval celú svoju vojenskú kariéru na taktických stupňoch, boli zvolené okruhy tém značným prínosom, pretože sa zaoberali strategickými otázkami obrany. Veľmi dobre bola zvolená aj štruktúra lektorov, ktorá bola založená na externých prednášajúcich z inštitúcií mimo rezortu MO a zo zahraničia.

3. Hlavne z mojich predchádzajúcich pozícií som mal možnosť zúčastniť sa napríklad prípravy a vykonania medzinárodných cvičení s jednotkou PVO v zahraničí. Pre mňa bola inšpirujúca hlavne technická vybavenosť systémov velenia a riadenia našich partnerov zo štátov NATO, kde si myslím, že máme ešte značné rezervy. Z odbornej a taktickej stránky naši príslušníci sú na porovnateľnej úrovni.

Plk. gšt. Ing. Ivan HIRKA:

1. Bol som náčelník oddelenia strategického plánovania Odboru požiadaviek a dlhodobého plánovania štábu požiadaviek a dlhodobého plánovania GŠ OS SR a potom som na tomto štábe vykonával funkciu náčelníka Odboru požiadaviek a dlhodobého plánovania.

2. Veľkým prínosom bola možnosť porovnávať rôzne pohľady na riešenie otázok bezpečnosti vo svete, podrobne sa oboznámiť s historickými pozadím regionálnych konfliktov a študovať metódy riadenia ľudí významných vojenských aj civilných predstaviteľov najvýznamnejších štátov sveta.

3. Nemal som až takú veľkú možnosť porovnávať, pretože aj keď som bol veliteľ nášho kontingentu v misii OSN, v krajinách NATO som zatiaľ nepôsobil a hodnotiť túto oblasť na základe krátkych návštev a stretnutí nateraz nebudem.

Pplk. gšt. Vladimír ŠIMKO:

1. Pracoval som na J-5 GŠ OS SR na Odbore požiadaviek a dlhodobého plánovania. Moja posledná pozícia, z ktorej som bol vybraný študovať do KNB, bola zástupca riaditeľa Odboru analýz a hodnotení obranných programov na Sekcii obranneho plánovania a manažmentu zdrojov MO SR.

2. Za najvýznamnejší prínos tohto kurzu považujem zväčšenie môjho prehľadu v otázkach riešenia obrany a bezpečnosti štátu, ktoré presahujú rámec rezortu obrany. Ďalej rozšíril moje chápanie súvislostí v tejto oblasti z globálnej a európskej perspektívy. KNB je nutné chápať ako kurz, ktorý reflektuje na aktuálne dianie v globálnej, európskej perspektíve, ako aj na vývoj v záujmovom priestore SR. V nadväznosti na túto skutočnosť je potrebné obsah KNB kontinuálne precizovať tak, aby bol časovo dostatočne flexibilný toto dianie postihnúť. V otázke dosiahnutia požadovanej kvality lektorskej činnosti treba pokračovať v nastolenom trende, tzn. aby gro lektorskej činnosti vykonávali externí lektori.

3. Najviac nám chýba systémový prístup v riešení úloh, čím by sa odobrúli ad hoc riešenia s termínmi okamžite (včera bolo neskoro). Týmto by došlo k zníženiu zaťaženia štábov, ktoré by mali čas na koncepčnú prácu, čo v konečnom dôsledku prinesie podstatné zvýšenie kvality práce – výstupov.

Plk. gšt. Ing. Stanislav ŠUBIN:

1. Bol som vedúci starší inšpektor – špecialista odboru inšpekcie riadenia inšpekcie ministra obrany a zástupca riaditeľa Odboru inšpekcie manažmentu a operácií inšpekcie ministra obrany.

2. Za hlavný prínos absolvovania KNB považujem získanie znalostí z oblasti bezpečnostnej a obrannej politiky SR na národnej a medzinárodnej úrovni, čo vhodne dopĺňa skúsenosti z dlhoročnej praxe na ústrednom orgáne štátnej správy. Kurz je štruktúrovaný modulovým spôsobom a z hľadiska obsahu napĺňa profil budúceho absolventa.

3. Najmä zahraničné poznávacie cesty absolvované počas KNB umožnili mi oboznámiť sa s inštitúciami a ich pôsobnosťami, kde by som sa za iných okolností určite nedostal (napr. Európsky parlament, Európska komisia atď.). Veľmi inšpirujúcim pre mňa bola úroveň technického vybavenia a kvality lektorov v Marshallovom centre v Spolkovej republike Nemecko, čo by mohlo byť príkladom aj všetky kariérne kurzy organizované v Centre kariérneho rozvoja NAO a tiež pre proces výučby v AOS OS SR.

Plk. gšt. Jozef TAKÁCS:

1. Bol som veliteľ leteckého krídla - LZ Sliach a potom náčelník oddelenia leteckého výcviku – náčelník letectva Veliteľstva vzdušných síl Zvolen.

2. Komplexný pohľad na meniace sa globálne bezpečnostné prostredie a na miesto SR v tomto prostredí. V širšom rozsahu som mohol využívať anglický jazyk ako pracovný nástroj vo všetkých fázach štúdia.

3. Už od roku 1993 kontinuálne v rôznych pozíciách a z rôznej úrovne mám možnosť spolupracovať s krajinami NATO (na začiatku v rámci programu PfP a potom ako príslušník ozbrojených síl členského štátu). Ako vojenský pilot som sa zaoberal predovšetkým otázkami projekcie vzdušnej sily, organizačnými štruktúrami a výcvikom leteckého personálu podľa spoločných noriem a požiadaviek. Za najinšpirujúcejšie považujem dynamický proces technologického rozvoja spôsobilostí letectiev NATO a cez súčasné spoločné a mnohonárodné operácie aj potvrdenie ich nenahraditeľného príspevku do týchto operácií. Som pevne presvedčený, že aj vojenské letectvo OS SR sa bude rozvíjať podobným smerom na základe udržateľného, programového zdrojového zabezpečenia.

Plk. gšt. Miroslav KELEMEN:

1. Pred nástupom do kariérneho Kurzu národnej bezpečnosti v NAO bol som veliteľom Leteckej základne generálplukovníka Jána Ambruša v Prešove a zástupcom rektora – veliteľa Vojenskej leteckej akadémie generála M. R. Štefánika v Košiciach.

2. Okrem toho, čo predtým uvedli moji kolegovia, som sa v neposlednom rade oboznámil s novými trendmi vo vojensktve, ktoré ovplyvnia naše ozbrojené sily – člena Severoatlantickej aliance pri plnení stanovených strategických úloh, úloh vyplývajúcich z medzinárodných záväzkov štátu a asistenčných úloh pre podporu orgánov verejnej moci. Nesporným profitom štúdia bolo, že nám súčasne umožnilo sledovať „pulz života“ ozbrojených síl a veľmi aktívne prispievať k riešeniu ich aktuálnej agendy. V nasledujúcich ročníkoch by som odporúčal ďalej rozvíjať nezvratný trend v tejto forme štúdia, rozširovanie spektra významných domácich a zahraničných lektorov z prostredia civilnej a vojenskej diplomacie, politológov, bezpečnostných analytikov, vojenských expertov, spravodajskej a bezpečnostnej komunity, úspešných manažérov a lídrov. Lídrov, ktorí silou svojho príkladu získali nasledovníkov na dosiahnutie cieľov organizácie, alebo ochranu záujmov štátu, v službách ktorého pôsobia.

3. Program KNB obsahuje okrem domácich študijných pobytov a ciest v rámci spoznávania bezpečnostného systému a krízového riadenia štátu aj veľa zaujímavých zahraničných stretnutí. Stredobodom pozornosti boli najvýznamnejšie, vybrané politicko-vojenské, bezpečnostné a ekonomické inštitúcie s dislokáciou v Európe. Inšpiráciou preto boli napríklad oblasti harmonizácie obranneho a operačného plánovania, spoločného nasadenia a pôsobenia členských štátov NATO (resp. „ad hoc“ koalícií). Bohatým zdrojom pre inovácie boli tiež skúsenosti našich spojencov v procese transformácie a rozvoja ich ozbrojených síl, s dôrazom na rozvoj národných systémov vojenského vzdelávania a výcviku personálu. Práve budovanie a rozvoj odborných kompetencií jednotlivcov a vojenských spôsobilostí vojenských jednotiek v národnej a medzinárodnej dimenzii je perspektívny smer pre naše ozbrojené sily.

ENTUZIAZMUS + NASADENIE = KVALITA

• *Plukovníka Jána Pšidu sme sa pýtali, aké povinnosti mu vyplývajú z pozície veliteľa KNB.*

Kurz tohto zamerania a s takýmto študijným programom nebol v podmienkach OS SR nikdy predtým organizovaný. Takže som bol zaangažovaný pri jeho kreovaní a príprave, čo v sebe zahŕňovalo nielen manažovanie prípravy študijného programu z obsahovej a metodickej stránky, výber študijnej literatúry a externých lektorov z domáceho, ale aj zahraničného prostredia, ale aj na riadení prác súvisiacich s prípravou učebných priestorov. Po začatí kurzu som sa sústredil na napĺňanie poslania a hlavných cieľov študijného programu, čo v sebe zahŕňovalo plánovanie a organizovanie výučby. Pri príprave kurzu a pri výkone funkcie veliteľa Kurzu národnej bezpečnosti som sa snažil nielen predstaviť, ale aj presadiť víziu vzdelávania v oblasti bezpečnosti a obrany, ktorá sa opiera o vedomosti získané na zahraničných štúdiách, vrátane skúsenosti a poznatkov získaných z môjho pôsobenia v zahraničí. Funkcia veliteľa kurzu si vyžadovala preukázať veľkú dávku entuziazmu, osobného nasadenia, nielen odo mňa, ale aj mojich kolegov z manažmentu kurzu vrátane dnes už prvých absolventov KNB, za čo im patrí moja vďaka a uznanie. Som nesmierne rád, že sa nám podarilo získať pozornosť a podporu najvyšších predstaviteľov štátu, ako aj vedenia rezortu obrany, velenia ozbrojených síl a v neposlednom rade velenia NAO.

• *Budete sa kurz inovovať, alebo je s jeho obsahovou náplňou spokojnosť?*

Študijný program KNB je ucelený a svojím rozsahom a obsahom zabezpečuje naplnenie poslania kurzu. Dôkaz kvality študijného programu potvrdzuje rozhodnutie Ministerstva školstva SR z marca tohto roku, kedy kurz národnej bezpečnosti ako prvý kariérny kurz získal akreditáciu v súlade zákonom č. 386/1997 Z. z. o ďalšom vzdelávaní. Hovoriť v tejto súvislosti o spokojnosti s obsahovou náplňou kurzu je teda objektívne na mieste, aj keď ja ju vnímam skôr ako výzvu na implementovanie najnovších poznatkov a odpo-

rúčaní všetkých zainteresovaných na výučbe vrátane prvých absolventov kurzu. Vzhľadom na to, že v nadchádzajúcom kurze budeme mať kombinovanú skupinu študentov, ktorú budú tvoriť profesionálni vojaci a zamestnanci z iných rezortov, chceme do vzdelávacieho procesu zaradiť novelizovaný program. V ňom budú nielen najaktuálnejšie témy a poznatky z oblasti bezpečnosti a obrany, ale plánujeme rozšíriť účasť zahraničných lektorov vo výučbe.

NOVÉ PRACOVISKÁ ABSOLVENTOV:

Plk. gšt. Jaroslav Baláž – od 1. 10. 2006 bude pôsobiť v stálej delegácii SR pri NATO ako zástupca vojenského predstaviteľa pri Vojenskom výbore NATO

Plk. gšt. Ivan Hirka – od 4. 9. 2006 veliteľ Centra riadenia operácií GŠ

Plk. gšt. Miroslav Kelemen – od 1. 9. 2006 veliteľ kurzu národnej bezpečnosti Národnej akadémie obrany

Plk. gšt. Miroslav Krajčovič – od 1. 9. 2006 náčelník Kancelárie náčelníka GŠ

Plk. gšt. Stanislav Šubín – od 4. 9. 2006 náčelník Odboru vnútorného riadenia GŠ

Plk. gšt. Tibor Šmirjak – od 4. 9. 2006 náčelník Odboru plánovania operácií Štábu riadenia operácií GŠ

Plk. gšt. Marián Demčák – od 1. 7. 2006 veliteľ 5. pluku špeciálneho určenia Žilina

Plk. gšt. Miroslav Lörinc – od 1. 9. 2006 náčelník PVO Veliteľstva vzdušných síl

Plk. gšt. Jozef Takács – od 4. 9. 2006 náčelník Odboru pre plánovanie a riadenie operácií štábu Veliteľstva vzdušných síl

Plk. gšt. Vladimír Šimko – od 1. 9. 2006 bude pôsobiť v Stálej delegácii SR pri NATO ako vojenský poradca pre operačné plánovanie Oddelenia pre spoluprácu s NATO

Plk. gšt. Ing. Daniel Zmeko – od 1. 7. 2006 náčelník Štábu veliteľstva mechanizovanej brigády v Prešove

Pavol VITKO

Foto **Vladislav VAVRINEC**

Izrael chce F-35

Izrael má záujem o 100 lietadiel F-35, ktoré by postupne nahradili stíhačky F-16. Podľa izraelských odhadov by nákup mal stáť minimálne 5 miliárd dolárov. Lietadlá majú byť vo verzii F-35A s konvenčným štartom. Izraelské letectvo zároveň žiada od Američanov prístup k zdrojovému kódu softvéru. F-35 by totiž mali lietať v Izraeli s tamojším komunikačným vybavením a raketami firmy Rafael.

Izrael tiež uvažuje o ďalších nákupoch. Malo by medzi nimi byť 6 transportných lietadiel C-130J Hercules či modernizácia vrtuľníkov CH-53 Super Stallion za 100 miliónov dolárov.

Cougar pre irackú armádu

Iracká armáda kupuje 378 opancierovaných nákladných vozidiel. ILAV (Iraqi Light Armored Vehicle) vychádza z Cougaru, ktorý používa americká armáda a námorná pechota. Cougar je 12-tonový nákladník obrnený tak, aby vydržal výbuchy mín a náloží a zásahy zo strelných zbraní. Cougary vychádzajú z juhoafrickej technológie, ktorú importovali do USA v roku 1998. Kabínu tvorí tvarovaná kapsula, ktorá chráni posádku pred výbuchmi. ILAV je štvorkolesový a uvezie 10 ľudí. Jedno vozidlo bude stáť 430 000 dolárov. Prvé z nich dodajú na budúci rok. Ak sa osvedčia, do roku 2009 by mohli dodať spolu 1050 kusov. Časť z nich by mala výzbroj v otočnej veži.

Austráľčanom sa zapáčili NH90

Austrália rozšírila objednávku viacúčelových vrtuľníkov NH90. Okrem 12 strojov, ktoré majú dodať v rokoch 2007 - 2009, kúpi ďalších 34 helikoptér. Tie prídu do roku 2015. Okrem starých armádnych vrtuľníkov UH-1 tak Austrália bude môcť v priebehu deviatich rokov vyradiť aj námorné Sea Kingy a stroje Blackhawk, ktoré sú menšie ako NH90 a uvezú menší náklad.

Európske helikoptéry NH90 dosahujú maximálnu rýchlosť 300 km/h a vydržia vo vzduchu 5,5 hodiny. S dvojčlennou posádkou prepraví 21 vojakov alebo 12 zranených na nosidlách. Cena jedného stroja je 44 miliónov dolárov – aj vďaka najmodernejšej elektronike. Austrália sa rozhodla nakúpiť ďalšie stroje, aby zjednotila vybavenie armády a námorníctva a znížila tak náklady na údržbu. Vrtuľníky sa budú zostavovať v Brisbane, z čoho bude profitovať aj domáci priemysel.

Slovensko si vybralo: Patria AMV

Slovenské ministerstvo obrany v júni oznámilo, že ako nové obrnené vozidlo vybralo fínsku Patria AMV (Armored Modular Vehicle). V rokoch 2007 - 2011 by mali do Slovenska dodať 136 vozidiel v štyroch verziách. Vyrábať ich budú vo Fínsku aj v Slovensku, kde bude Patria spolupracovať s Gorenje Group.

Patria AMV má vo svojej kategórii dvoch hlavných konkurentov – Steyr Pandur II, ktorý nedávno získal kontrakty v Českej republike a v Portugalsku a MOWAG Piranha, ktorý uspel v Belgicku. Patria predtým uzavrela zmluvu s Poľskom.

Patria AMV sa vyrába v šesťkolesovej aj osemkolesovej verzii. Maximálna bojová hmotnosť dosahuje 18 ton v závislosti od výzbroje. Tú štandardne tvorí 30 mm kanón a 7,62 mm guľomet. Patria však môže niesť aj kanóny ráže 90 mm a 105 mm alebo 120 mm mínomet. Má trojčlennú posádku a môže prepravovať 10 vojakov.

Saaby včasnej výstrahy pre Pakistan

Švédsky Saab uzavrel kontrakt na dodávku 14 dvojmotorových turbo-vrtulových lietadiel SAAB 2000 do Pakistanu. Sedem z nich prevezmú pakistanské aerolinie a ďalších sedem je určených pre vojenské letectvo. Budú vo verzii S100B slúžiť ako prostriedky včasnej výstrahy. Švédske lietadlá uspeli v konkurencii strojov Dash-8/Q200 a E-2C Hawkeye. Pakistan za ne zaplatí 1,15 miliardy dolárov.

Saab S100B má radar Ericsson PS-890 Erieye v podlhovastom puzdre na hornej strane trupu. Prístroj je schopný sledovať buď jednu alebo druhú stranu v uhle približne 120 stupňov. Pri štandardnej operačnej výške 6000 m má radar maximálny dosah 450 km. Cieľ vo veľkosti stíhačky zachytí na vzdialenosť 330 km, hladinové ciele zachytí na 320 km. Radar môže súčasne pracovať v rôznych režimoch. Nevýhodou je, že vpredu a vzadu má 60-stupňové hluché sektory. Lietadlo tak musí často manévrovať, aby ich pokrylo.

Dvojstranu pripravil **Miroslav BARIČ**

Foto autor, USAF, USMC, ILA

Krátko

Kanada urýchlene objednala ďalších 25 obrnených vozidiel Nyala pre svojich vojakov v Afganistane. Doplnia 50 kusov, ktoré kúpila predtým. Nyala je štvorkolesové vozidlo odolné proti výbuchom mín a náloží. Osemtónový stroj obvyčajne prepravuje 11 osôb, Kanada objednala verziu RG-31M s päťčlennou posádkou a úložným priestorom. Výzbroj tvorí guľomet kalibru 12,7 mm.

Irak vo veľkom nakupuje ľahké obrnené autá. Najnovšie objednal viac ako tisíc šesťtónových vozidiel od tureckého výrobcu Otocar. Predtým Irak objednal vyše tisíc poľských strojov Dzik 3. Obe vozidlá môžu prepravovať až 11 vojakov a sú vyzbrojené guľometmi. Doplnia obrnené Hummery, ktoré Irak dostal od USA.

Izrael dokončil testovanie riadiaceho systému TCS (Trajectory Correction System) pre raketomety MLRS americkej výroby. Rakety kalibru 227 mm sú vybavené navádzacím systémom a rádiom. Pozemná kontrola sleduje raketu počas letu, vypočíta miesto jej dopadu a pomocou krídeliek upravuje jej dráhu. Vďaka väčšej presnosti nemusí raketa niesť takú veľkú hlavicu. Izraelci tak na svoje rakety MLRS mohli namontovať väčšie motory a zvýšiť ich dosah na 60 km.

Firma Boeing získala kontrakt na modernizáciu svojich bombardérov B-52 Stratofortress. Práce budú stáť 150 miliónov dolárov. Stroje dostanú upravený zbraňový softvér, ktorý umožní použitie nových bômb a rakiet. Bombardéry tiež dostanú nové klamné ciele MALD (Miniature Air Launched Decoy) – malé bezpilotné lietadlika, ktoré budú vysielat signály imitujúce veľké lietadlo. Program by mali dokončiť do roku 2020. Prvé stroje B-52 pritom lietali už pred 50 rokmi.

Francúzske letectvo aktivovalo svoju prvú jednotku vyzbrojenú stíhačkami Rafale. Prvý prototyp pritom predstavili v roku 1986 a lietadlá mali slúžiť už pred desiatimi rokmi. Až pred dvoma rokmi však začalo lietať prvých desať strojov v námornom letectve, teraz sa k nim pridali aj vzdušné sily. Ich vstup do služby oddialil koniec studenej vojny a nedostatok peňazí. Teraz však Francúzi musia nahrádzať staršie Mirage a tak zatiaľ objednali 120 strojov (82 pre letectvo, 38 pre námorníctvo). Rafale objednala aj Saudská Arábia.

Belgická zbrojovka FN Herstal vyhrala konkurz na automatickú pušku pre slovenskú armádu. Jej vojaci budú do konca budúceho roka vyzbrojení zbraňami F2000 kalibru 5,56 mm. Kompaktná puška je dlhá 694 mm a má hmotnosť 3,6 kg. Kadencia je 850 výstrelů za minútu, zásobníky sú na 20 alebo 30 nábojů. Optický zameriavač sa dá demontovať a nahradiť streleckým počítačom pre 40 mm granátomet, ktorý možno pripievať pod hlavň. S granátometom stúpne hmotnosť na 4,6 kg.

Hoci sa blíži koniec kariéry prieskumných lietadiel U-2, do služby vstúpil najnovší model. Stroj U-2S Block 20 začal v júni operovať z juhokórejskej základne. Od starších verzií sa líši najmä moderným kokpitom. Väčšina dôležitých letových údajů sa zobrazuje na troch veľkých a dvoch menších displejoch. Block 20 má tiež novú elektroniku, ktorá pomáha zvýšiť bezpečnosť letu. Stroje U-2 sú totiž veľmi náročné na pilotáž.

Vojna v Iraku a zvýšené požiadavky na dodatočnú ochranu vozidiel si vyžiadali vývoj viacerých typů ľahkého panciera. Jedným z posledných je MAPS (Macro-Composite Protection System), ktorý vyvinuli v USA. Tento kompozitný pancier je pri rovnakej úrovni ochrany približne o polovicu ľahší ako oceľový. Je síce drahší, ale hmotnosť hrá veľkú rolu. Vozidlá s dodatočným pancierovaním sú totiž ťažšie a rýchlejšie sa opotrebovávajú. Udržanie hmotnosti v norme tak ušetrí peniaze za údržbu.

Kamov Ka-25

Keď sme v Obrane 3/2006 predstavovali sovietske protiponorkové krížniky triedy Moskva, povedali sme, že v ich výzbroji pozostávajúcej z dvojitého odpaľovača protilodných rakiet PU, dvoch 5-hlavňových 533 mm torpédometov, dvoch vrhačov hlbinných bômb RBU-6000, dvoch dvojítych protiletadlových raketometov PU ZRK „Štorm“ a dvoch protiletadlových dvojkanónov kalibru 57 mm dominovalo 14 špeciálnych vrtulníkov Kamov Ka-25.

Elektronický prieskumný potenciál vrtulníkov, ktoré v NATO dostali označenie „Hormone“, dopĺňali materské krížniky výkonným radarom ďalekého dosahu a vlečeným sonarom.

„LIETAJÚCA BUCHTA“

Veru, pri troške fantázie tak baculatý Ka-25 najmä zboku skutočne vyzeral. K uvedenému vzhľadu prispieval aj akoby nahrbený krátky robustný trup s takisto krátkym chvostom a tromi veľkými smerovými kormidlami, bez vyrovnávacieho rotora typického pre väčšinu klasických vrtulníkov. Jeho vynechanie umožnila koncepcia dvoch nosných trojlístových protibežných rotorov na spoločnej osi nad sebou.

Toto riešenie, ktoré sa veľmi osvedčilo, konštrukčná kancelária Nikolaja Kamova uplatnila už pri svojom prvom vrtulníku Ka-20 „Harp“ v roku 1960. Nasledoval tiež dvojrotorový protiponorkový Ka-25 „Hormone“, po ňom v roku

1965 univerzálny pátrací, záchranný, sanitný, protipožiarny i postrekovací Ka-26 „Hoodlum“, v roku 1974 protiponorkový, pátrací, záchranný a transportný Ka-27/29/31/32 „Helix“, vo verzii Ka-31 určený aj na elektronický boj, a napokon v roku 1995 do výzbroje zavedený útočný Ka-50 „Hokum“.

Koncepcia dvoch rotorov nad sebou umožnila pri zachovaní potrebného ťahu skrátiť dĺžku ich listov a tým aj dĺžku celého stroja, čo bolo významné najmä pri protiponorkových verziách, vzhľadom na obmedzenú plochu palúb i podpalubných hangárov materských krížnikov. Ďalšou výhodou bola možnosť sklopíť listy oboch rotorov dozadu súbežne s osou trupu, čím sa nároky na parkovaciu plochu ešte znížili.

NA LOVE PONORIEK

Vrtulníkov Ka-25 „Hormone“ vyrobili v bývalom ZSSR okolo 400 kusov, pričom prvé série išli na špeciálne protiponorkové krížniky tried Moskva a Kyjev. V menších počtoch sa však objavili i na palubách ďalších lodí sovietskeho vojnového námorníctva. Mali čeliť americkým nukleárnym ponorkám a niesli mnoho detekčných systémov, ktoré sú dnes už bežné, no koncom 60. rokov 20. storočia boli špičkou. K najúčinnnejším patrili pasívny sonar – citlivý hydrofón, ktorý sa na lane spúšťal pod hladinu, kde

zachytával zvuky spôsobené plávajúcou ponorkou. Na presnejšiu lokalizáciu nepriateľa v záverečnej fáze útoku slúžil aktívny sonar a detektor magnetických anomálií. Treba povedať, že vrtulníky Ka-25 nemali s ponorkami bojovať, ale iba na ne navádzať torpéda a rakety z materských krížnikov. Preto zvyčajne neboli vyzbrojené, ale v prípade potreby mohli niesť dve ľahké torpéda alebo hlbinné bomby.

Typickým pre Ka-25 bol pod predkom stroja inštalovaný rádiolokátor (dobre viditeľný na farebnej kresbe i na ČB fotografii), v NATO označený ako „Big Bulge“. Mohol sledovať obzor v kruhu 360 stupňov a s ďalšími optoelektronickými senzormi bol veľmi účinný pri odhaľovaní periskopov ponoriek. Nad radarom v nose vrtulníka sa nachádzal identifikačný systém „Odd-Rods“ a niektoré stroje mali aj anténny systém „Yagi“ na zameriavanie núdových signálov.

PhDr. Ján DOLINAY
Kresba Rudolf TOMŠA
Foto archív

ZÁKLADNÉ TECHNICKO-TAKTICKÉ ÚDAJE

Typovo možno Ka-25 označiť za protiponorkový vrtulník s dvojitennou osádkou a dvoma protibežnými trojlístovými nosnými rotormi nad sebou, bez vyrovnávacieho rotora. Pohon pôvodne zabezpečovali dva turbohriadeľové motory OMKB „Mars“ (Glušenkov) GTD-3F s výkonom po 671 kW (912 k), neskôr dva motory GTD-3BM s výkonom po 738 kW (1 003 k). V núdových situáciách mohol vrtulník letieť i s jedným motorom.

Ka-25 mal max. vzletovú hmotnosť 7 500 kg, dĺžku 9,75 m, výšku 5,37 m a priemer rotorov 15,72 m. Jeho max. rýchlosť pri hladine mora bola 210 km/h a dolet s plným užitočným zaťaženie 400 km. S prídavnými nádržami sa dolet zvýšil na 650 km.

Len máloktorému z veliteľov Červenej armády bolo dopriate, aby ho „šťastná hviezda“ sprevádzala počas celej profesionálnej kariéry. Bezpochyby jedným z „najšťastnejších“ bol maršal ZSSR Andrej Antonovič Grečko. Dvojnásobný hrdina ZSSR a Hrdina ČSSR, skúsený harcovník, ktorý v rokoch 1944 – 1945 pomohol Československo oslobodzovať a v roku 1968 ho zasa obsadzovať, totiž vďaka skvelým kariérou nielen svojim profesionálnym vojenským schopnostiam. Bol to totiž predovšetkým dar „poznať tých správnych ľudí“, ktorý mu vyniesol začiatkom 70-tych rokov post jedného z najmocnejších mužov ZSSR.

KAVALERISTA

Narodil sa 17. októbra 1903 v Golodajevke na Ukrajine a pochádzal z roľníckej rodiny. Do Červenej armády vstúpil v roku 1919 ako negramotný dobrovoľník a slúžil tu v rámci tylových jednotiek legendárnej 1. jazdeckej armády neskoršieho maršala ZSSR S. M. Buďonného. Táto skutočnosť mu neskôr veľakrát pomohla. Po skončení občianskej vojny a bojových akcií proti ukrajinským roľníckym gerilám, v armáde zostal pôsobiť aj naďalej v rámci jazdeckta. Absolvoval jazdeckú školu a postupne sa vypracoval až na veliteľa jazdeckej eskadry. V apríli 1932 bol vyslaný k štúdiu na Frunzenskú vojenskú akadémiu v Moskve, po úspešnom ukončení ktorej bol v lete 1936 zaradený na štáb strategického Kyjevského vojenského okruhu. Priateľstvo s maršalmi ZSSR S. M. Buďonnym a K. J. Vorošilovom mu podstatnou mierou umožnilo prežiť krvavé čistky, ktoré v druhej polovici tridsiatych rokov postihli sovietsky veliteľský zbor a ktoré ho totálne zdedimovali. Aj to urýchlilo jeho ďalší služobný postup. Po krátkom pôsobení vo funkcii veliteľa jazdeckého pluku prevzal v októbri 1938 post náčelníka štábu 14. jazdeckej divízie. Po okupácii východného Poľska v septembri 1939 bol

Z negramotného vojaka autokratický veliteľ

vyslaný na štúdium Akadémie generálneho štábu v Moskve, ktorú v hodnosti plukovníka ukončil bezprostredne po vypuknutí sovietsko-nemeckej vojny.

SKÚŠKA OSOBNOSTI

Hneď v júli 1941 sa stal veliteľom 34. samostatnej jazdeckej divízie, s ktorou absolvoval bojový krst v podobe strastného, avšak úspešného ústupu naprieč celou Ukrajinou, za čo dostal generálsku hodnosť a velenie 5. jazdeckého zboru. Jeho jednotky sa následne podieľali na úspešnom prelomení nemeckého frontu južne od Charkova, avšak ďalšia odmena v podobe velenia 12. armády, ktorá bola počas nemeckej letnej ofenzívy v roku 1942 severne od Rostova zničená, znamenala vážnu (hoci jedinou) škvrnu v jeho profesionálnom životopise. Tú však hneď odčinil úspešne zrealizovaným ústupom Kubáňou na Kaukaz a úspešnou obranou kaukazského horského pásma so 47. armádou, resp. Novorossijského a Tuapského smeru s jednotkami 18. armády. Ako jej veliteľ tu okrem ďalšej hviezdy na epoletách získal aj ďalšieho z vplyvných spojencov - L. I. Brežneva, ktorý bol náčelníkom politického oddelenia jeho armády. Skvelé výsledky len uľahčovali jeho ďalší profesionálny postup. V priebehu roka 1943 oslobodil s jednotkami 56. armády severný Kaukaz s celým Tamašským polostrovom a na prelome jesene a zimy ako zástupca veliteľa 1. ukrajinského frontu riadil oslobodzovanie východnej Ukrajiny i samotného Kyjeva. V decembri 1943 bol poverený velením 1. gardovej armády, v ktorej čele stál až do konca vojny. Jeho jednotky sa významnou mierou podieľali na oslobodzovaní západnej Ukrajiny a Československa, medziiným aj prvej obce na našom území, Kalinova.

KARIÉRA POKRAČUJE

Reputácia nekompromisného veliteľa, ovenčeného početnými úspechmi, priatelia na „správnych miestach“, predovšetkým však Stalinova priazeň mu po vojne zabezpečili závažnú kariéru. Najprv bol ako generálplukovník ustanovený veliteľom Kyjevského vojenského okruhu a v máji 1953 bol menovaný hlavným veliteľom Skupiny sovietskych vojsk v Nemecku. Niekoľko dní po prevzatí funkcie osobne velil jednotkám pri brutálnom potlačení revolty východonemeckého obyvateľstva, čo bolo iba predohrou následného vojenského puču proti šedej eminencii

stalinského režimu L. P. Berijovi. Za účasť na tomto sprisahaní bol povýšený najprv na armádneho generála a v marci 1955 na maršala ZSSR. V následných prebiehajúcich mocenských bojoch zohral tiež významnú úlohu pri odstavení maršala ZSSR G. K. Žukova. Odmenou bol post hlavného veliteľa sovietskeho pozemného vojska a súčasne námestníka ministra obrany, čo boli funkcie, v ktorých sa výraznou mierou zaslúžil o rozvoj a modernizáciu ozbrojených síl ZSSR.

VRCHNÝ VELITEĽ

Po odchode maršala ZSSR I. S. Koneva bol v júli 1960 už ako prvý zástupca ministra obrany súčasne poverený prevziať exponovanú funkciu hlavného veliteľa Spojených ozbrojených síl Varšavskej zmluvy. Zaradil sa medzi hlavných tvorcov tzv. teórie konvenčnej vojny vedenej pod „jadrovým daždníkom“. Za jeho „autokratického“ velenia došlo k zintenzívneniu tlakov na armády členských štátov vojenského paktu, hlavne pokiaľ ide o navýšenie nákladov na zbrojnú výrobu a napr. v prípade Československa aj o rozmiestnenie sovietskych vojsk na jeho území.

Po smrti maršala ZSSR R. J. Malinovského si ho sovietsky vodca L. I. Brežnev v apríli 1967 presadil za ministra obrany. Tomu sa odvdčal už nasledujúceho roku – jednak presadením intervencie a následne úspešným riadením okupácie ČSSR. Svoju bezhraničnú lojalitu Grečko znovu potvrdil na jar 1973, keď Brežnevovým odporcom, usilujúcim o jeho zosadenie z funkcie generálneho tajomníka, pohrozil vojenským zásahom. Menovaním za člena komunistického Politbyra (posledný vojak v najvyššom straníckom grémiu) sa stal jedným z najmocnejších mužov vtedajšieho Sovietskeho zväzu. Nekompromisne zabezpečoval vojenskú stránku Brežnevovej doktríny, čo bola tzv. doktrína obmedzenej suverenity krajín východnej Európy, zabezpečujúcej ZSSR (ako „ochrancovi vymoženosti socializmu a jednoty štátov socialistického tábora“) právo zasahovať aj do vnútorných záležitostí krajín Varšavskej zmluvy. Rezort obrany riadil maršal Grečko až do 26. apríla 1976, keď zomrel v Moskve.

Alex MASKALÍK

Vojenský historický ústav
Bratislava

Kosovské amplitúdy

V Lurdoch, pútnikom meste, kde každý rozjima o zdraví, pokoji a mieri pre najbližších i celé ľudstvo, bolo aj 90 vojakov misie KFOR z Kosova. Prechodný domov naši v pekne zorganizovanom vojenskom kempu pre vyše 15 000 uniformovaných mužov a žien.

Abý som v spleti stanových uličiek jednotlivých krajín nezablúdil, k našim mi pomohol desiatnik Peter Lukáč. Všetci sa tešili, že mohli načerpať duchovné posolstvo tohto posvätného miesta, aby po návrate do najcitlivejšieho regiónu súčasnej Európy chránili najvyššie hodnoty – životy a mier. Téma viac diskusie ako rozhovoru sa zvrtila na ich poslanie stovky kilometrov od domova.

V CITLIVOM REGIÓNE

Desiatnik Peter Lukáč (na fotografii vľavo) spolu s kapitánom MUDr. Antonom Bezákom (v strede) a vojakom Rastislavom Alfjorovom boli dobrými spoločníkmi. Rozhovorili sa o svojej pozícii, o úlohách, ktoré plnia, o dianí okolo seba, o vzťahoch v rámci KFOR, ale i o živote a zmyšľaní Srbov a Albáncov.

Rastislav Alfjorov, rodák z Trenčína, ktorého otec pochádza z Pokrovky, zhruba tisíc km na východ od Moskvy sa zdôveril: „Pôsobím v prvej zahraničnej misii v novovytvorenej čate logistickej podpory. Moje pozorovania a skúsenosti vyznievajú v prospech misie. Mohol by o tom hovoriť náš lekár, ktorý chodí po domoch a ošetruje ľudí bez rozdielu národností. Každý z nás má svoju funkciu a zo svojej pozície sa usiluje oba národy zmieriť.“

MUDr. Anton Bezák nadviazal: „Všetci sa usilujeme odviesť poctivú prácu. Často sa dívam na lopotenie albánskych detí pod kolesami mechanizmov, keď Rasto varí. Nezbudníci chcú, aby sa im ušlo čo najviac.“

Peter Lukáč pridal: „Ja dám všetkým, nikto z nás sa nepýta s motívom, aby robil rozdiel. Jednou z dôležitých

úloh je monitorovanie správania sa Srbov a Albáncov, ich vzájomné vzťahy. Viacero dedín v našom akčnom rádiu je zmiešaných a to, že tu vládne pokoj, je hlavne zásluha KFOR. Sme v pohotovosti deň a noc.“

MUDr. Anton Bezák: „Zo základne v Sekirači poskytujeme zdravotnú starostlivosť všetkým, čo potrebujú. Sekirač je odrezaný od sveta. K Srbom chodí lekárka zo Srbska veľmi nepravidelne – my raz za dva týždne a v prípade potreby aj mimoriadne. Na základni máme aj albánskych zamestnancov – v kuchyni, pracovníci a pri údržbe terénu. Staráme sa aj o nich. V Kosove platia dvakrát – za ošetrovanie miestneho lekára aj za lieky, ktoré sú voľne na predaj. Od nás väčšinou dostanú všetko potrebné a – zdarma. Tak sa nám darí udržiavať pokoj a robiť všetko pre pokrok vo vzájomných vzťahoch.“

ČAKANIE NA DLHODOBÝ EFEKT

Medzinárodné jednotky KFOR zabezpečujú pokoj v oblasti už pekných pár rokov. Vidno nejaký efekt? Aký je reálny obraz spolaživanja?

Peter Lukáč: „Ľudia sú tu vďační za každý deň, čo prežívajú. Na vojnu nemožno predsa zabudnúť, každého tu postihla. Jej dôsledky sú psychologicky ťažko riešiteľné. Albánci sú jednoznačne za štatút nezávislého Kosova, Srbi ho pokladajú za svoju vlasť, historický domov. Všetci, čo sme tu ako medzinárodná rodina KFOR, cítime, že zmena by priniesla problémy a myslím si, že veľké. Mojm zadosťučinením a veľkou radosťou je, keď vidím okolo šťastné, usmiate deti. V Kosove hranica medzi šťastím a nešťastím je veľmi tenká. Nedávno nás zastavili albánske deti, že v lese našli muníciu. Bolo to v našom operačnom priestore, zaviedli nás tam a objavili turbínu z nejakej rakety. LD team musel detaily hľadať na internete.“

Anton Bezák: „Takých príkladov zažijete desiatky. Nedávno v srbskej dedinke Dolná Brnica našli pri výkopových prácach mìnometný granát. Keďže to bolo

uprostred dediny, pyrotechnici to nemohli odpáliť. Jeden Čech zariskoval, vzal granát do rúk a za dedinou ho zneškodnil. Nakrútili sme to na video. Domáci sú nesmierne vďační za takú pomoc. Veď rekord našich výjazdov na zneškodnenie nájdenej munície je osemkrát za týždeň. Pri jarných prácach je to prakticky denno-denne.“

Ako teda vyzerá život v Kosove?

Peter Lukáč: „Vojna rozdelila národy. Všetci pocítili jej krutosti. Tisíce odišli, starí dožívajú, mladí nevidia takmer žiadnu perspektívu. Všetci tu žijú limitovaný život. Uvediem príklad s elektrikou. Elektrárň v Obiliči je pod správou medzinárodnej spoločnosti, na niektorých miestach prerušujú dodávku elektrickej energie každú hodinu, na iných každé tri hodiny a sú aj také miesta, kde hocikedy.“

A čo život v rámci KFOR?

Anton Bezák: „Ja sa teším z korektnej spolupráce s kolegami, či už s českým, anglickým, portugalským, alebo zo škandinávskych krajín. Teším sa najmä z toho, že naši vojaci v misii disciplinovane plnia úlohy a dávajú si pritom dobrý pozor. Česi majú veľa úrazov. Pacientov vozíme do americkej, francúzskej alebo nemeckej nemocnice. Plukovník Griffin poriada každú sobotu v Bond Steel US Hospital odborný seminár. Ja sa naň dostanem raz za mesiac. Ale pri poslednej návšteve ma osobne sprevádzal po nemocnici a sprostredkoval mi silný odborný zážitok.“

Peter Lukáč: „Tu nemožno pristupovať k veciam ľahkovážne. Okrem vonkajších zložitých aspektov môžu vám znepriemniť život aj náhody. Na jar nám vyše mesiaca nefungovali telefóny, lebo blesk znefunkčil zariadenie. Radi by sme vedeli viac o domove. Škoda, že časopis Obrana k nám chodí nepravidelne. Aj aktuálne videá nám chýbajú.“

VIRTUÁLNE A PEVNÉ HODNOTY

Čo teda prináša misia? Aké poznatky a skúsenosti si z nej príslušník odnesie?

Rastislav Alfjorov: „Okrem dobrého pocitu, že robíte potrebnú a užitočnú vec pre ľudí, citlivejšie vnímate hodnoty. Medziludské vzťahy v krízových situáciách sú iné ako v pokojných. Každý by sme sa mali naučiť tolerovať druhého, potom život bude krajší.“

Anton Bezák: „V Kosove každý deň obohacuje pohľad na riešenie konkrétnych problémov. Ak by každý náš vojak prežil misiu, úroveň vojenského života profesionálov by bola iná – ľahšia a krajšia.“

Peter Lukáč: „Každá kosovská skúsenosť je jednou veľkou životnou školou. Kosovský odkaz znie: treba si vážiť jeden druhého, hoci aj za cenu kompromisov. Ak ten zabezpečí úspech, treba ho prijať.“

Text a foto Michal KRIŠKO

SPRÁVA Z TLAČE:

„Kosovská polícia musela včera zatknúť takmer 90 Albáncov, aby predseda srbskej vlády Vojislav Koštunica mohol prísť na bohoslužby do kláštora Gračanica. Aktivisti hnutia Sebaurčenie sa mu pokúšali zabrániť vstúpiť na pôdu Kosova na niekoľkých hraničných prechodoch so stredným Srbskom. Koštunica preto vyše dvoch hodín meškal... Po dlhšom čase museli medzinárodné vojenské sily KFOR vytrhnúť zo svojich základní tanky... O kosovskom probléme rokoval Koštunica deň predtým v Londýne s britským kolegom Tonym Blairom. „Vláda, parlament, ale aj väčšina občanov Srbska by odmietli každé riešenie, ktorým by vzali Srbsku 15 percent jeho územia bez šance na kompromis,“ povedal srbský politik.

(Pravda 29. júna 2006)

Hejce – smútok a priateľstvo

„Každý koniec týždňa tu máme päť až desať áut zo Slovenska, pričom ľudia z nich sa prichádzajú pokloniť na miesto tragickej havárie lietadla pamiatke svojich blízkych,“ povedal nám 18. júla starosta obce Hejce Géza Rohály, čakajúc na príchod ministra obrany SR Františka Kašického.

Hejce sú pekná upravená dedinka s 274 obyvateľmi a s prvou písomnou zmienkou z roku 1004. Park, lavičky pri potoku, vandalmi nedotknutý veľký drevený altánok v strede dediny. „Desaťročia sme boli malá podhorská driemajúca obec. Nečakali sme však, že nás zobudí taká strašná udalosť,“ spomenie starosta na 19. január tohto roku. Vtedy na vrchu Borsó, zhruba osem kilometrov nad dedinou, havarovalo slovenské vojenské lietadlo a 42 vojakov wracajúcich sa z misie KFOR tu zahynulo v jeho troskách.

„Mimochodom, viete, čo znamená Borsó?,“ pýta sa nás starosta. Keď pokrútime hlavou vysvetlí: „Celé slovo znamená hrášok. Názov kopca je ale zloženinou zo slov bor – teda víno a só, čo znamená soľ.“

Potom nám objaňuje, že cez prihraničný kopec, za ktorým sa už rozprestiera Východoslovenská nížina, prechádzala stará kupecká cesta od južných morí k Baltu. „Na sever sa vozilo najmä víno a na juh kupci privážali predovšetkým soľ. Ten kopec symbolizoval prosperitu. Bohužiaľ, teraz sa stal aj symbolom úplne opačnej dimenzie života...“

Z obce vedie na kopec Borsó najskôr spevnená poľná cesta. Od horárne však posledné tri kilometre vyjdú hore už iba terénne vozidlá. Peši môžu ísť skratkou cez les. K miestu nešťastia ich privedú drevené tabuľky. Podľa starostu je v okolí veľa detských táborov a rekreačných zariadení, pričom veľká väčšina dovolenkujúcich sa prichádza pokloniť k pamätnému takmer trojmetrovému kameňu, ktorý tu osadili začiatkom leta maďarskí lesníci. Starosta aj preto víta prípravu dohody medzi jeho obcou a slovenským minister-

stvom obrany, v rámci ktorej sa podelí starostlivosť o miesto nešťastia, pomník aj prístupovú cestu.

Tam, kde vyhasli životy 42 slovenských vojakov, počuť plač. Terénne mercedesy Vojenskej polície pomohli najmä ženám, mamkám, babičkám a ostatným príbuzným. Vyviezli ich až na temeno Borsó, kde spolu s ministrom obrany Františkom Kašickým prišli na pietnu spomienku. Vidieť však, že toto miesto nie je opustené. Okrem kameňa s pamätnou doskou v slovenčine, maďarčine a angličtine sú na zlamaných stromoch pripevnené tabuľky s menami a fotografiami niekoľkých zomrelých vojakov. Podplukovník Igor Angelovič, Mgr. Peter Kotvan, rotmajster Peter Krištan, desiatnik Rastislav Novák... Ich rodiny si tu postupne vytvárajú akoby symbolický cintorín.

„Dúfam, že pamiatka nášho syna aj ostatných zomrelých neupadne v armáde postupne do zabudnutia,“ nádeja sa pán Ján Krištan, otec zosnulého rotného Petra Krištana, pričom v armáde slúži aj jeho druhý syn Pavol, Petrove dvojča. Keď mu to slzy dovoľia, poznamenáva, že doteraz bol s činnosťou ministerstva v tomto smere spokojný. Až na jednu skutočnosť: „Keď tu bol minule pán minister Martin Fedor osadiť pamätnú tabuľku, z ministerstva nám oznámili len toľko, že to bude začiatkom júna. Samozrejme, zistili sme si presný dátum a prišli. Pre nás má všetko, akákoľvek pre iných zdánlivá malíčkoš spojená s našim synom, veľkú cenu,“ hovorí pán Krištan, ktorý do Hejcov prišiel aj so štyrmi rodinnými príslušníkmi.

Na Borsó už prišla aj manželka bývalého veliteľa slovenského kontingentu v KFOR pani Magdaléna Baluchová s tromi dcérami, pán Mikuláš Kardoš s manželkou a ďalší.

„Ako bývalý aktívny dôstojník som sa v pozícii ministra obrany vrátil medzi svojich a považoval som za otázku cti a morálnej povinnosti prísť v jednom z prvých dní vo funkcii pokloniť sa vojakom, ktorí zahynuli pri plnení svojich povinností.“ Toto sú slová ministra obrany Františka Kašického,

ktoré povedal po položení venca v smútočnom príhovore sprevádzaný náčelníkom generálneho štábu generálporučikom Ľubomírom Bulíkom a vojenským biskupom Františkom Rábekom. Potom v rozhovoroch zdôraznil, že bude veľmi citlivo a korektne postupovať pri ďalšom doriešení všetkých zákonných záväzkov i morálnych povinností voči pozostalým.

„Sám som citlivý človek a viem, že to, čo sa stalo na tomto mieste, bolo pre vás to najhoršie, čo vás mohlo stretnúť,“ bolo počuť slová ministra.

„Viete, dnes mám narodeniny a povedať, že ich oslavujem by bolo prehnané, ale vaše úprimné slová považujem za dar aj pre seba,“ zaznela odpoveď z úst Davida Nováka, Rastovho otca. „A ešte ďakujeme pánovi monsignorovi Rábekovi, že pre všetkých pozostalých organizuje 15. septembra púť do Hejcov spojenú so stretnutím v Košiciach,“ dodala jeho manželka. „Samozrejme, ste všetci vítaní, ale musím dodať, že myšlienka vznikla u pána generála Bulíka,“ prihovril sa vojenský ordinár, ktorý končil svoj príhovor k pozostalým veršom: „Bože, naplň ich srdcia láskou, aby sa necítili byť opustení.“

Na smútočnej spomienke sa zúčastnili aj štátny tajomník Ministerstva obrany Maďarskej republiky Imre Ivanics a zástupca náčelníka generálneho štábu generálporučik Ľászló Braun. Na pozvanie ministra F. Kašického na Borsó prvý raz prišiel aj vojenský diplomatický zbor.

„Čítal som, že keď sa stala tragédia slovenských vojakov v KFOR, vo vašej obci všetci pomáhali a boli zasvätené všetky okná. To znamená, že boli otvorené aj vaše srdcia a po dnešnom dni vidím, že je tomu tak doteraz,“ povedal na úvod krátkeho pohostenia pre všetkých účastníkov pietnej spomienky pridelenec obrany USA na Slovensku pplk. John Wallace, doyen vojenských pridelencov.

Pavol VITKO
Foto **Michal BURZA**

Minister v Prezidentskom paláci

„Som pozitívne prekvapený informovanosťou a prehľadom, ktorý má nový minister obrany o svojom rezorte.“ Vyhlásil to prezident SR Ivan Gašparovič po prijatí ministra obrany Františka Kašíckého v Prezidentskom paláci.

Minister informoval prezidenta o prioritách rezortu obrany v nadchádzajúcom období. Prvé stretnutie ministra obrany s prezidentom bolo venované transformácii ozbrojených síl, situácii vo vojenskom letectve, zdravotníctve a hovorili aj o stiahnutí slovenských vojakov z Iraku.

„Slovensko musí konzultovať všetky kroky v rámci prípadného stiahnutia vojakov z Iraku s irackou vládou a so spojencami, aby si zachovalo inštitút dôveryhodného partnera,“ zdôraznil František Kašícký. Zároveň potvrdil, že už nechal pripraviť variantné kalkulácie na možný časový harmonogram stiahnutia jednotky z operácie. Minister o tejto otázke hovoril s premiérom, ministrom zahraničných vecí a informoval aj predstaviteľov americkej administratívy. „Ide mi o to, aby sme skutočne pôsobili ako seriózny partner a v rámci jednotlivých kalkulácií a možností akceptovali aj názory koalíčných partnerov,“ uviedol minister Kašícký. Prezident Gašparovič vyjadril uspokojenie, že nový minister obrany rozmýšľa v takomto duchu. „Môj názor, ktorý som nikdy nezmenil, je, že z Iraku sa nedá odísť z jedného dňa na druhý,“ povedal prezident a hlavný veliteľ ozbrojených síl SR.

(TO)

Foto **Peter MICHNICA**

Nový vedúci Služobného úradu MO

Minister obrany František Kašícký v súlade s ustanovením paragrafu 10 odsek 2 zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe odvolal 26. júla Ing. Olivera Paradeisera z funkcie vedúceho Služobného úradu MO SR, pričom ako výraz úcty za vykonanú prácu ho vyznamenal Pamätnou medailou ministra obrany I. stupňa. Zároveň predložil vláde návrh na vymenovanie Ing. Miroslava Sima do tejto funkcie dňom 27. júla 2006.

Defilé v Michalovciach

„Viete, pán minister, keď sme tieto jednotky vyprevádzali pred pol rokom do Kosova, zdalo sa nám to pomaly ako rutinná záležitosť. No potom tí vojaci, ktorých striedali, zahynuli pri návrate domov a každý z nás už celkom inak vníma, čo všetko môže znamenať nasadenie našich chlapcov a dievčat v zahraničí...“ povedal 21. júla ministrovi obrany Františkovi Kašíckému pri jeho prijatí na radnici primátor Michaloviec Jozef Bobík. Minister, ktorý potvrdil, že súčasťou jeho výjazdov do posádok bude vždy aj stretnutie s predstaviteľmi samospráv, štátnej správy a ďalších organizácií, odišiel potom v sprievode náčelníka GŠ genpor. Lubomíra Bulíka, pravoslávneho biskupa Jána, primátora a ďalších hostí privítať na michalovské námestie 129 vojakov vracajúcich sa z misii ALTHEA z Bosny a Hercegoviny a KFOR z Kosova. „V ťažkých situáciách ste obstáli so ctou a svojou profesionalitou, odbornosťou a pripravenosťou ste boli rovnocennými partnermi koalíčných armád, pričom ste výborne reprezentovali ozbrojené sily aj Slovenskú republiku. Patrí vám za to úcta a vďaka“ povedal F. Kašícký pred slávnostným udeľovaním medailí Za službu v mierových a pozorovateľských misiách. Nezabudol sa ani úprimne poďakovať všetkým blízkym, ktorí znášali odlúčenosť svojich vojakov a zároveň im boli oporou.

(pv)

Foto **Michal BURZA**

[MESIAC V REZORTE]

Obrana 8/2006

Prvá oficiálna - v ČR

Minister obrany SR František Kašík absolvoval 20. júla 2006 prvú oficiálnu cestu do Českej republiky. Cieľom spoločných rokovaní so svojim rezortným kolegom Karlom Kühnlom bolo nájdanie ďalších foriem vzájomnej spolupráce vo vojenskej oblasti a medzi ministerstvami.

Minister Kašík informoval rezortného kolegu o svojich prioritách, medzi ktorými popredné miesto zastáva predovšetkým skompaktneenie ozbrojených síl vo vzťahu k pokračujúcej transformácii a profesionalizácii. Ministri hovorili aj o spolupráci v oblastiach medzinárodného krízového manažmentu, vojenského školstva, sociálneho zabezpečenia či strategickej prepravy, spoločnom pôsobení našich jednotiek v zahraničnej operácii KFOR, budovaní jednotiek Battle groups a o problematike úzkej spolupráce vzdušných síl oboch krajín v rámci projektu „Spoločné nebo“.

Počas návštevy Českej republiky sa minister Kašík stretol aj s predsedom vlády ČR Jiřím Paroubkom a navštívil Velvyslanectvo SR, kde ho uvítal veľvyslanec Ladislav Balík. Prijali ho ešte minister zahraničných vecí ČR Cyril Svoboda a predseda senátu Parlamentu ČR Přemysl Sobotka.

Text a foto **Vladislav VAVRINEC**

Vyradení do hodnosti poručík

V LIPTOVSKOM MIKULÁŠI 140

Siedmeho júla zaplnili nástupisko NAO v Liptovskom Mikuláši rodičia, príbuzní, kamaráti, priatelia, známi, aby boli svedkami slávnostného vyradenia 140 kadetov 5. ročníka a ich menovania do prvých dôstojníckych hodností. Do hodností poručík ich symbolicky mečom pasoval veliteľ NAO brig. gen. Ing. Mikuláš Regula (na fotografii).

Novým dôstojníkom sa pri vyradení a pred aktom promócií prihovoril minister obrany SR František Kašík, ktorý okrem iného uviedol, že kľúčom k bezpečnosti štátu a občanov sú profesionálne vzdelané ozbrojené sily a tie sa nezaobídu bez špičkových dôstojníckych kádrov. Vyradeným 140 poručíkom zablá-

hožela biskup-ordinár OS a OZ SR Mons. František Rábek.

Na vyradení boli odmenení najlepší kadeti a študenti. Vecnú cenu ministra obrany prevzal por. Ing. Attila Csunyocsa a vecnú cenu náčelníka GŠ OS SR por. Ing. Vladimír Šatka. Ceny odovzdali minister obrany SR František Kašík a náčelník GŠ OS SR genpor. Ing. Ľubomír Bulík. Zlatý prsteň veliteľa Národnej akadémie Poľska dostala por. Ing. Zuzana Husáriková. Za zodpovedné plnenie vojenských a študijných povinností odmenil veliteľ NAO brig. gen. Mikuláš Regula zlatým prsteňom: por. Ing. Radovana Bangu, por. Ing. Lenku Lejkovú, por. Ing. Mareka Makana a por. Ing. Petra Varholáka.

V KOŠICIACH 41

Tridsiateho júna bolo do hodnosti poručík OS SR slávnostne vyradených 41 absolventov Leteckej fakulty Technickej univerzity v Košiciach. Títo poručíci - inžinieri špecializovaní pre odbory letectva OS SR boli zaradení v roku 2004 do vojenského programu NAO v Liptovskom Mikuláši, preto ich do prvých dôstojníckych hodností pasoval veliteľ NAO Mikuláš Regula. Za zodpovedné plnenie si vojenských a študijných povinností počas piatich rokov odmenil veliteľ NAO zlatým prsteňom por. Ing. Lukáša Sedláka a por. Ing. Vieru Mikulovú.

Text a foto **Alena HARAGOVÁ**

Poľsko - streľby

www.profesionalnaarmada.sk
infolinka 0800 11 24 11

Slovenské rakety nad Baltom

Napätie na pobreží sa dalo doslova krájať. Horúco bolo najmä v samohybnej rádiolokačnej stanici prehľadu a navedenia. Ak operátor číslo jeden, slobodník Miroslav Buday, nezachytí cieľ a neodovzdá ho svojmu veliteľovi družstva prieskumu a navedenia, rotnému Petrovi Bohušovi, tak celé dvojročné snaženie príslušníkov nitrianskej Protiletadlovej raketovej brigády vyjde navivoč. O úspechu, či neúspechu rozhodnú dve až tri otáčky rádiolokátora, čiže 12 až 15 sekúnd...

Veliteľ lokátora, alebo ako ho vojaci medzi sebou volajú „ušatého tanku“, rotný Bohuš má za sebou už jedny úspešné streľby. Absolvoval ich na Balte pred štyrmi rokmi.

UŠATÝ TANK V AKCII

„Keď je rozbúrené more, na obrazovke máme veľa rušivých momentov. V mori je rôzne prúdenie, každá vlna má inú radiálnu rýchlosť, čo spôsobuje určité problémy. Upozornili nás na ne aj Poliaci, ktorí tu strieľajú predsa len častejšie ako my. Nastáva selekcia pohyblivých cieľov. Pred štyrmi rokmi už bola vyhlásená pätnásťminútová pohotovosť do štartu, keď sa zrazu v nepovolenom sektore objavila jachta. Museli sme polhodiny čakať, kým ju poľská vojnová loď odtiahla zo sektoru. My sme čakali, nervy pracovali. Konečne sme mohli pokračovať v činnosti. Po skončení streľieb sme vyliezli von z nášho tanku, aby sme si dali jednu cigaretku a upokojili sa. Tričká sme mali celé prepotené. Mohli sme ich žmýkať. Dnes to nebude inak,“

prorokoval rodák z Prievidze, ktorý absolvoval vojenskú strednú školu v Liptovskom Mikuláši a profesionálnym vojakom je už desať rokov. Mal pravdu. Aj keď takýto začiatok streľieb si na poľskom polygóne Ustka nikto nepredstavoval ani v najčernejších predstavách.

ZAKLIATA OSA - 1

Na oblohe sa objavili prvé ciele, ale proti nim vyštartovala z morskej pláže len jedna raketa. Po okamihu zážihu sa zapálila pyropatróna, ktorá iniciovala štartovaciu náplň. Vytvoril sa pretlak, ktorý odstrelil zadnú krytku, dovtedy hermeticky uzavretú vnútro rakety. Následkom dopredného ťahu raketa vyletela z rampy. Po dohorení štartovacieho motora sa jeho zvyšky rozprskli a začal proces horenia

mov, na Slovensko. Najhoršia situácia bola na palebnom postavení OSA-1.

Prerušenie strelieb najťažšie prežívali tí vojaci, ktorí sa na nich zúčastnili po prvý raz. Aj operátor odpaľovacieho zariadenia slobodník Martin Rácek a jeho veliteľ družstva rotný Ladislav Rák. Naopak skúsenosti na rozdávanie má veliteľ družstva 1. palebnej batérie, rotný Peter Urbanovský, ktorý je už na tretích streľbách na Balte.

ČAKANIE NA MYKNUTIE

„Až na vodiča slobodníka Jána Mikloviča mám osádku, ktorá je prvý raz na streľbách. Viem sa vžiť do ich pocitov. Pred štyrmi rokmi som pri odpale rakety pocítil poriadne myknutie celého vozidla. To je zážitok, ktorý sa nedá nasimulovať. Človek to musí prežiť. Až potom je z neho ten správny raketák,“ hovorí rotný Urbanovský a dodáva, že základom úspechu je dokonalá zladenosť celej osádky.

Slobodník síce pred dvoma rokmi zažil atmosféru strelieb, ale jeho raketa pre technickú poruchu vtedy neodštartovala. Koncom tohtoročného júna sa teda doslova modlil, aby sa situácia neopakovala. Veliteľ batérie kapitán Dušan Svítana v prípravnom období kládol veľký dôraz na to, aby skúsenejší príslušníci batérie, ktorí už zažili streľby, čo najsôr odovzdali svoje poznatky novým vojakom batérie.

K najskúsenejším veliteľom v nitrianskej brigáde patrí veliteľ druhej palebnej batérie kapitán Jozef Václavík. Tohtoročné streľby na Balte boli pre neho už tretie. V batérii mal takmer polovicu vojakov, čo streľby zažili na vlastnej koži. Bol zvyknutý len na výborné výsledky. V tomto roku na Ladislava mu križ cez jeho snaženie urobili technické problémy (nie z viny slovenskej strany).

Samohybný protiletadlový raketový komplex 2K12 M3 KUB (v kóde NATO má označenie SA-6 Gainful) z produkcie bývalého Sovietskeho zväzu bol síce

zavedený do výzbroje už koncom 60-tych rokov, ale priebežne modernizovaný je dodnes účinnou zbraňou. Najmä vďaka svojej mobilite i účinnosti rakiet je vhodným prostriedkom na ničenie cieľov, lietajúcich v malých a stredných výškach od 100 metrov do 11 kilometrov, vo vzdialenostiach od 3 do 24 kilometrov rýchlosťou do 650 metrov za sekundu.

Nedávne cvičenie Elite 2006 na nemeckom území, na ktorom sa zúčastnili práve s kompletmi KUB príslušníci Českej armády, ukázalo, že tieto komplety sú schopné účinne pôsobiť aj v spolupráci s ďalšími protiletadlovými prostriedkami z výzbroje aliancie (pravda, treba zaviesť automatizované systémy riadenia, ktoré napomôžu napojiť na aliančné prostriedky).

Podľa veliteľa brigády plukovníka Vladimíra Kováča je riadenie a navádzanie rakiet uskutočňované poloaktívnym rádiolokátorom systémom samonavedenia s využitím modifikovanej metódy proporcionálneho navedenia. Pri hodnotení tohtoročných strelieb zdôraznil, že ich výsledky neovplyvnilo žiadne pochybenie zo strany príslušníkov brigády.

„Zachytenie a spracovanie cieľa bolo bez problémov. Nakoniec tri batérie úspešne absolvovali streľby, keď zasiahli terč. Podmienky polygónu nám nedovoľujú plné využitie bojových možností kompletu. Sme obmedzení ľavou a pravou hranicou palebného sektora. Poľská strana nám navyše v tomto roku sťažila podmienky. Mohli sme pôsobiť na cieľ len jednou batériou - na rozdiel od minulosti,“ spomína plukovník Kováč, ktorý ešte osobne zažil streľby v Ašluku v Astrachánskej oblasti bývalého Sovietskeho zväzu.

NABUDÚCE S VLASTNOU TECHNIKOU

Riadiacim strelieb bol zástupca veliteľa vzdušných síl plukovník gšt. Peter Vojtek, ktorý pred časom velil práve nitrianskej brigáde a spolu s ňou sa zúčastnil na streľbách v Poľsku.

motora rakety. Ako prvé odleteli krytky na difúzoroch a jednostupňový raketový náporový motor hnal raketu v ústrety cieľu. Jej bojová hlavica o hmotnosti 56 kilogramov disponovala trieštivou náplňou. Likvidovala cieľ tlakovou vlnou a črepinovým účinkom hlavice, vybavenej rádiolokačným približovacím zapalovačom. Úspešne síce zasiahla cieľ, ktorý predstavovala terčová raketa SRCP-WVR, dlhá dva a pol metra a ťažká 75 kilogramov, ale nenasledovali ju ďalšie...

Spotené a nespokojné osádky vyliezali z rádiolokátorov a odpaľovacích zariadení, ktoré predtým prevzali od príslušníkov poľského protiletadlového raketového pluku z Elblagu (Česi zo strakonickkej brigády, ktorí strieľali pár týždňov pred nami, si priviezli vlastnú techniku) a bezmocne krútili hlavami a rozhadzovali rukami. Streľby boli prerušené. Poľskí odborníci spoločne s našimi technikmi mali prácu. Po obnovení strelieb zasiahli cieľ ďalšie štyri rakety. Tri však zostali nečinne „ležať“ na odpaľovacích rampách, nakoniec ich po streľbách čakala letecká preprava do-

„Môžem porovnávať vycvičenosť a pripravenosť osádok pred štyrmi, dvomi rokmi a teraz. Musím konštatovať, že sa podarilo urobiť kvalitatívny posun dopredu. Nakoniec aj poľskí bezpečnostní inšpektori, ktorí boli na každom pracovisku, konštatovali takýto stav. Po návrate domov budeme dôsledne analyzovať nielen samotné streľby, ale aj prípravnú fázu u nás doma, ktorá im predchádzala. Už teraz ale môžem povedať, že budeme hľadať nové smery v príprave a zabezpečení takýchto streľieb o ďalšie dva roky. Aby sme ich čoraz viac priblížili podmienkam reálnej bojovej situácii. Z bezpečnostných príčin sú na strelnici stanovené veľmi prísne podmienky, ohraničené palebné sektory, časy a vzdialenosti. Okrem iného aj preto, aby sa neopakovala situácia z roku 2003, keď si Poliaci pri streľbách zostrelili vlastné lietadlo Su-22. Pilot sa síce katapultoval a po pár hodinách ho vylovili z chladného Baltu, ale odvtedy je situácia na strelnici dosť limitovaná. Neumožňuje navodiť reálne bojové situácie. Teda to, na čo cvičíme doma našich vojakov. Čiže kolektívne pôsobenie, zálohovanie, zmenu rozhodnutia na poslednú chvíľu, variabilnosť zostáv, rozhodnutí a súčinnosti. Aj na základe rozhovoru s náčelníkom Generálneho štábu generálporučíkom Ľubomírom Bulíkom budeme skúmať možnosť priviesť si do Poľska vlastnú techniku a v takých počtoch, aby sme mohli vytvoriť zálohovanie a motivovať naše osádky aj vo vzťahu k starostlivosti o vlastné prostriedky. Lebo iná je situácia, keď vojak príde na strelnicu, kde si prevezme zbraň, s ktorou odstriela a ide domov, ako keď tam ide s vlastnou zbraňou,“ hodnotí plukovník Vojtek tohtoročné streľby v Poľsku a súčasne nahlas premýšľa nad budúcnosťou.

Päťstranu pripravili **Jozef ŽIAK**
Foto **Michal BURZA**

Daniela nabíja rakety

Medzi piesočnými dunami a borovicami na pobreží Baltu vrcholili prípravy na bojové streľby nitrianskej protiletadlovej raketovej brigády. Poľskí vojaci priviezli na nabíjajúcich prepravníkoch bojové rakety KUB. Na prepravníkoch ich vystriedali slovenskí vojaci. Najviac pozornosti sa ale sústredilo okolo prepravníka druhej batérie. Za pákami ovládajúcimi žeriav sa totiž objavilo počerné drobné žieňa v maskáčovej uniforme...

Poľskí vojaci z protiletadlového pluku v Elblagu sa zvedavo prizerali. Vyčkávali, ako si žena poradí s raketami. Na rozdiel od nich naši vojaci si hľadeli svojej práce, ktorej mal každý pred streľbami viac ako dosť. O tom, čo dokáže ich Daniela, sa presvedčili už niekoľkokrát v útve i na prípravnom cvičení na Lešti pred odchodom na streľby do Poľska.

POD POĽSKÝM DROBNOHLÁDOM

Daniela, nedbajúc na zvedavé pohľady Poliakov, rozvážne manipuluje najskôr s prvou raketou a opatrne ju premiestňuje z prepravníka na odpaľovacie zariadenie. Potom nasleduje druhá raketa.

„Hlavne aby som s raketou nebuchla o prepravník a nepoškodila ju. To by sa mi chlapci veľmi nepoda-

kovali,“ opakuje si v duchu operátorka prepravníka vojačka Daniela Lindovská. Po úspešnom ukončení práce šibalsky zažmurká a usmeje sa.

„Niečo podobné som už zažila. Keď som v útve po prvý raz nabíjala rakety, zišla sa hádam celá brigáda. Všetci boli zvedaví, ako si s tým poradí žena. Mala som trochu trému i ruky sa mi triasli. Vedela som, že keď sa mi to nepodarí, v očiach väčšiny prizeraúcich budem nadobro odpísaná. Také sú jednoducho nepísané zákony. Nakoniec to dopadlo dobre a vlastne až odvtedy ma chalani začali brať trochu inak,“ spomína rodáčka zo Slepčian z okresu Nové Zámky.

Nervozitu pociťovala aj teraz, na Balte. Manipulácia s bojovou raketou, v ktorej je výbušnina, je predsa trochu iná ako s cvičnou. Má inú hmotnosť i ťažisko. Všetko, čo súvisí s adrenalinom, je jej blízke. Koniec koncov aj preto sa dostala pred dvoma rokmi do armády. Absolventku elektrotechnickej priemyselky vždy lákala uniforma. Podľa nej bolo len otázkou času, kedy zakotví buď v armáde, alebo v polícii.

KANCELÁRIA MA NELÁKA

„Po základnom výcviku v Martine ma čakala Bakova jama nad Zvolenom, neskôr Hlohovec a potom som zakotvila v Nitre. Najskôr som bola spojárka, ale lákala

ma vždy technika. Som rada, že som sa dostala na prepravník rakiet. Bola síce nejaká snaha zavrieť ma do kancelárie, ale veľmi rýchlo som takúto možnosť odmietla. Nešla som predsa do armády preto, aby som sedela v kancelárii. To som mohla aj v civile. Hovorí sa, že s jedlom rastie chuť. Začínam už poškľuovať po väčších žeriavoch. Premýšľam nad tým, že si urobím vodičák na nákladné autá,“ nahlas uvažuje matka dvoch detí: sedemročného syna, ktorý je na maminu vojačku veľmi pyšný, a štvorročnej dcéry.

Vojačka Lindovská má dom plný pochopenie pre svoju prácu. Manžel – hasič sa s pomocou babiek nedávno úspešne staral o deti, kým bola manželka na päťtýždňovom vyvedení vo Vojenskom výcvikovom priestore na Lešti.

Na svoju podriadenú nedá dopustiť ani veliteľ batérie, kapitán Jozef Václavík. „Mali sme už ženy na postoch operátora odpaľovacieho zariadenia, ale nikdy nie na nabíjacom prepravníku. V tomto smere je jediná v armáde. S jej prácou som spokojný. Svoju odbornosť veľmi rýchlo zvládla a zapadla do kolektívu batérie,“ konštatuje veliteľ.

Samotná Daniela priznáva, že pôvodne snívala o tom, že to dotiahne až na čatárku. Medzičasom sa ale upravovali na jednotlivých pozíciách hodnosti smerom dolu a tak skorigovala aj svoje pôvodné predstavy. Stále je ale v pohybe. Voľný čas aj na pobreží Baltu využívala na svoje pravidelné porcie behu.

Jozef ŽIAK
Foto Michal BURZA

Kvalifikácia štátnych zamestnancov

Okrem zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov Ozbrojených síl Slovenskej republiky prináša v praxi niektoré nejasnosti aj aplikovanie ustanovení zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V súčasnosti je veľmi aktuálnou predovšetkým otázka prehlbovania kvalifikácie štátneho zamestnanca, ktorej problematiku nám objasnil JUDr. Stanislav Črep, PhD. z Úradu právnych služieb MO SR.

I.

„Prehlbovanie kvalifikácie podľa ustanovenia § 77 ods. 2 zákona číslo 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej službe“), v znení účinnom od 1. júna 2006, je cieľom systematického odborného vzdelávania štátnych zamestnancov prostredníctvom priebežného udržiavania, zdokonaľovania a dopĺňania požadovaných vedomostí a schopností potrebných na vykonávanie štátnej služby v príslušnom odbore. Ide o nové vymedzenie, ktoré reaguje na potrebu presnejšieho vymedzenia pojmu „prehlbovanie kvalifikácie“,“ informoval JUDr. Črep.

Štátny zamestnanec má podľa ustanovenia § 52 ods. 1 písm. c) zákona o štátnej službe nielen právny nárok na zabezpečenie prehlbovania kvalifikácie, ale podľa § 53 ods. 1 písm. g) tiež povinnosť prehlbovať si ju. Výsledkami tejto činnosti sa podľa § 77 ods. 4 zaoberá aj jeho služobné hodnotenie.

S právnou povinnosťou a právnym nárokom štátneho zamestnanca je úzko spojená tiež povinnosť služobného úradu zabezpečiť zamestnancovi možnosť prehlbenia jeho kvalifikácie. A to podľa ustanovení § 77 ods. 3 veta prvá, v rozsahu najmenej piatich služobných dní v kalendárnom roku. Výška nákladov na prehlbovanie kvalifikácie, napríklad účastnícky poplatok za odborný kurz, ide na ťarchu služobného úradu.

Vo vzťahu k štátnym zamestnancom, ktorí nevykonávajú štátnu službu v cudzine, je táto výška obmedzená len tým, aby sa zabezpečilo účelné vynakladanie prostriedkov štátneho rozpočtu.

U štátneho zamestnanca, ktorý je dočasne vyslaný na vykonávanie štátnej služby do cudziny (§ 27 písm. l) zákona o štátnej službe), je obmedzená výška nákladov na prehlbovanie kvalifikácie z toho dôvodu, aby nedochádzalo k neúmernému zatažovaniu rozpočtu. Zákon preto v § 77 ods. 3 veta tretia ustanovuje, že v týchto prípadoch náklady na prehlbovanie kvalifikácie v cudzine služobný úrad uhrádza iba do výšky porovnateľných nákladov na prehlbovanie kvalifikácie v SR.

II.

Prehlbovanie kvalifikácie môže služobný úrad štátnemu zamestnancovi zabezpečiť aj vo vlastnej réžii a v mieste pravidelného výkonu štátnej služby v SR. „Môže ale vzniknúť aj situácia, kedy sa bude prehlbovanie kvalifikácie vykonávať v mieste odlišnom od miesta pravidelného výkonu štátnej služby. Teda kdekoľvek v Slovenskej republike alebo aj v zahraničí, pričom nepôjde o štátneho zamestnanca, ktorý je dočasne vyslaný na vykonávanie štátnej služby do cudziny,“ upozornil Stanislav Črep. „V súvislosti s vyslaním štátneho zamestnanca na prehlbovanie kvalifikácie sa aktuálnou stáva aj otázka jeho finančného zabezpečenia. Právny základ jej riešenia treba hľadať v ustanovení § 77 ods. 3 veta druhá, a veta tretia v spojení s ustanovením § 73 ods. 1 písm. d) zákona o štátnej službe, a v spojení so zákonom číslo 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cestovných náhradách“). Podľa týchto ustanovení sa prehlbovanie kvalifikácie štátneho zamestnanca posudzuje ako vykonávanie štátnej služby. To si ale nie je možné zamieňať s dočasným vyslaním štátneho zamestnanca na vykonávanie štátnej služby do cudziny podľa § 27 písm. l zákona o štátnej službe,“ zdôraznil JUDr. Črep.

Za prehlbovanie kvalifikácie podľa ustanovenia § 77 ods. 3 veta druhá zákona o štátnej službe patrí štátnemu zamestnancovi funkčný plat, pričom náklady na prehlbovanie jeho kvalifikácie uhrádza služobný úrad. Vyslanie pracovníka do iného miesta, ako je jeho pravidelné miesto výkonu štátnej služby, je v súlade s ustanovením § 36 ods. 1, respektíve ods. 2 zákona o štátnej službe posudzované ako pracovná, či zahraničná pracovná cesta.

Zákon o štátnej službe vymedzuje pojem „pracovná cesta“ v § 36 ods. 1 ako: čas od nástupu štátneho zamestnanca na cestu na vykonávanie štátnej služby do iného miesta, vrátane času vykonávania štátnej služby v mieste, ktoré je cieľom pracovnej cesty, až do skončenia tejto cesty. V § 36 ods. 2 zákon o štátnej službe definuje pojem zahraničná pracovná cesta ako čas od nástupu štátneho zamestnanca na cestu na vykonávanie štátnej služby do zahraničia vrátane vykonávania štátnej služby v zahraničí, až do skončenia tejto cesty. Služobný úrad pri vyslaní štátneho zamestnanca na pracovnú cestu, alebo zahraničnú pracovnú cestu určí miesto nástupu, cieľ, čas trvania, spôsob dopravy a miesto skončenia cesty. Rovnako môže určiť aj ďalšie podmienky.

Náklady na prehlbovanie kvalifikácie tvoria náhrady účtované zariadením, v ktorom sa prehlbovanie kvalifikácie vykonáva a náhrady podľa zákona o cestovných náhradách. V prípade, ak nie je prehlbovanie kvalifikácie vykonávané v mieste výkonu štátnej služby zamestnanca,

patrí mu okrem funkčného platu aj náhrada výdavkov súvisiacich s pracovnou, alebo zahraničnou pracovnou cestou. Pri ich poskytovaní služobný úrad postupuje podľa zákona o cestovných náhradách. Podľa neho má štátny zamestnanec nárok na:

- náhradu preukázaných cestovných výdavkov
- náhradu preukázaných výdavkov za ubytovanie
- stravné - vo výške podľa opatrenia Ministerstva financií SR č. 582/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú na rok 2006 základné sadzby stravného v cudzej mene pri zahraničných pracovných cestách. Pri tuzemských pracovných cestách od 1. januára 2006 vo výške podľa opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 615/2005 Z. z. Ak má zamestnanec preukázateľne zabezpečené stravovanie v celom rozsahu, zamestnávateľ mu stravné neposkytuje.
- náhradu preukázaných potrebných vedľajších výdavkov
- na úhradu potrebných vedľajších výdavkov je služobný úrad povinný poskytnúť preddavok. Štátny zamestnanec musí po návrate predložiť písomné doklady na vyúčtovanie preddavku.
- vreckové - pri zahraničnej pracovnej ceste popri náhrade preukázaných potrebných vedľajších výdavkov zamestnávateľ poskytne vreckové v cudzej mene vo výške od 5 % do 40 % stravného.

Podľa § 1 ods. 4 zákona o cestovných náhradách zamestnancovi nepatrí náhrada uvedených nákladov, ak mu je preukázateľne poskytnutá inou právnickou, alebo fyzickou osobou v rozsahu a vo výške podľa tohto zákona, alebo mu je poskytnutá na základe medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná. Ak fyzická, alebo právnická osoba poskytne preukázateľne zamestnancovi náhradu čiastočne, zamestnávateľ poskytne zostávajúcu časť náhrady do rozsahu a výšky podľa tohto zákona.

„Zamestnávateľ ale môže so zariadením, v ktorom je realizované prehlbovanie kvalifikácie, dohodnúť aj napríklad poskytovanie bezplatného ubytovania, čiastočného alebo úplného bezplatného stravovania, vreckového, náhrady cestovných výdavkov a podobne. Obsah týchto dohôd následne modifikuje nároky zamestnanca, ktorý v danom zariadení realizuje prehlbovanie kvalifikácie,“ doplnil JUDr. Stanislav Črep.

Zastupovanie vo funkcii

Od 1. júna tohto roka sa zmenili podmienky zastupovania vo funkcii. Aké sú časové limity pre zastupovanie predstaveného po prijatí zákona č. 231/2006 Z. z., ktorým sa novelizuje zákon č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe, nás informoval JUDr. Stanislav Črep, PhD. z Úradu právnych služieb MO SR.

Právny rámec podľa zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe po novelizácii zákonom č. 231/2006 Z. z. s účinnosťou od 1. júna 2006 upravuje zastupovanie štátneho zamestnanca v ustanovení § 25 ods. 2 písm. c) v bode 1. až v bode 8., a zastupovanie predstaveného v ustanovení § 30 ods. 7 a ods. 8.

„Ako sa uvádza v Dôvodovej správe k vykonanej novele, ale aj v návrhu Výboru NR SR pre verejnú správu (č. 1673/2005), bolo pôvodné znenie ustanovenia § 25 ods. 2 písm. c) a pôvodné znenie ustanovenia § 30 ods. 5 rozdelené. Bola tak daná možnosť, aby dĺžka zastupovania v tam uvedených prípadoch nebola limitovaná. Limitovanie dĺžky zastupovania šiestimi mesiacmi bolo premietnuté len do nového znenia v § 30 ods. 8, a to len na prípad, ak sa miesto predstaveného uvoľní. Týmto sa reaguje na potreby praxe a služobným úradom sa umožňuje presnejšie reagovať na zmeny právnych predpisov a tiež na ďalšie zmeny, na základe ktorých je potrebné meniť organizačnú štruktúru, meniť a dopĺňať opis štátnozamestnaneckých miest a podobne,“ informoval JUDr. Črep.

Pôvodné ustanovenie § 30 ods. 5 bolo novelou po vecnej stránke rozdelené do dvoch nových odsekov § 30 a to ods. 7 a ods. 8. Na rozdiel od stavu platného do 30.5.2006, novela v:

- § 30 ods. 7 samostatne upravila zastupovanie predstaveného v prípade jeho neprítomnosti presahujúcej dva týždne. V prípade neprítomnosti

predstaveného presahujúcej dva týždne už nie je dĺžka zastupovania limitovaná takým spôsobom, ako to bolo do 30.5.2006, t.j. dobou šiestich po sebe nasledujúcich mesiacov v kalendárnom roku.

Nové ustanovenie ale neuvádza, čo sa má považovať za prípad neprítomnosti dlhšej ako dva týždne, a neuvádza teda ani na základe čoho môže vedúci služobného úradu v tomto prípade dĺžku zastupovania predstaveného limitovať.

- § 30 ods. 8 novela samostatne upravila zastupovanie predstaveného v prípade, ak sa uvoľní miesto predstaveného v služobnom úrade. V tomto prípade je podľa novely dĺžka zastupovania limitovaná tak, že zastupovanie nesmie v kalendárnom roku presiahnuť šesť mesiacov bez toho, či išlo o mesiace po sebe nasledujúce.

- § 25 ods. 2 písm. c) novela novo upravila zastupovanie štátneho zamestnanca. A to tým, že bol prijatý nový text § 25 ods. 2 písm. c) a doplnený text § 30 ods. 1.

Týmto novým znením sa jednoznačne určil obsah pojmu „neprítomnosť“ na účely zastupovania. Zákom ustanoveným obsahom pojmu „neprítomnosť presahujúca dva týždne“ je napríklad – dočasná pracovná neschopnosť, materská dovolenka, dočasný výslanie na vykonávanie štátnej služby do cudziny. Pre účely „zastupovania počas neprítomnosti presahujúcej dva týždne“ sa ale za „neprítomnosť“ považuje aj stav, ak ide o voľné štátnozamestnanecké miesto.

„Zastupovanie teda už nie je limitované šiestimi mesiacmi v kalendárnom roku, ale dobou dočasnej pracovnej neschopnosti, materskej alebo rodičovskej dovolenky, neplateného voľna, ale aj časovým obdobím do doby vymenovania vybraného uchádzača. Týmto novelou zrušila limit zastupovania (platný do 30.5.2006) pre uvedené prípady.

Časový limit zastupovania predstaveného v uvedených prípadoch teda nekončí po šiestich mesiacoch, ale zo zá-

konného dôvodu je tento čas upravený – predĺžený na dobu napríklad: do skončenia dočasnej pracovnej neschopnosti, alebo napríklad do doby vymenovania vybraného uchádzača na voľné (nie však na uvoľnené) miesto predstaveného,“ zdôraznil JUDr. Stanislav Črep.

S účinnosťou od 1. júna 2006 teda:

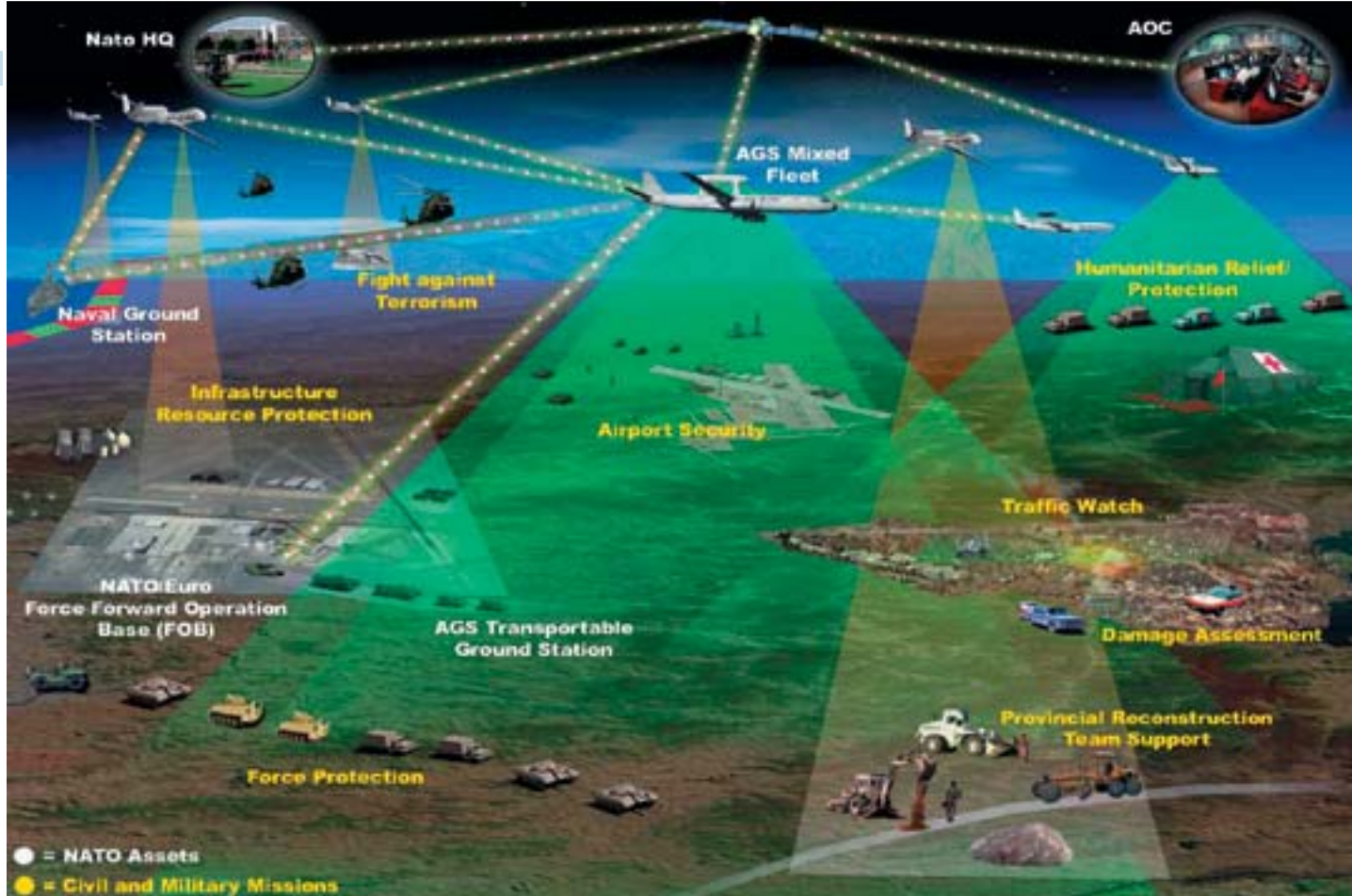
- doba zastupovania neprítomného predstaveného na mieste, ktoré vzniklo reorganizáciou, či bolo novovytvorené z iných dôvodov, nie je limitovaná šiestimi mesiacmi, ale len dobou do obsadenia miesta trvalým preložením iného predstaveného v tom istom služobnom úrade, alebo dobou do vymenovania predstaveného na základe výberového konania. To znamená, že aj po účinnosti zákona č. 231/2006 Z. z. trvá nepretržite zastupovanie predstaveného, ktoré z týchto dôvodov začalo pred 1.6.2006,

- do limitu šesť mesiacov doby zastupovania predstaveného v kalendárnom roku, ak sa uvoľní miesto predstaveného v služobnom úrade, sa v roku 2006 nezapočítava čas zastupovania predstaveného pred účinnosťou zákona č. 231/2006 Z. z., ktorý novelizoval zákon č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, t.j. nepočíta sa čas zastupovania do 30.5.2006, a zastupovanie, ktoré začalo pred 1.6.2006 trvá nepretržite najdlhšie do konca roka 2006. Zákon pritom umožňuje opätovne vymenovať toho istého zamestnanca na zastupovanie od 1.1.2007 na dobu 6 mesiacov

- štátny zamestnanec je oprávnený zastupovať toho istého predstaveného v kalendárnom roku aj viackrát. Obmedzenie zastupovania je dané len dôvodom a dĺžkou zastupovania, nie však jeho opakovaním.

Dvojstranu redakčne pripravil **Vladislav VAVRINEC**

Foto archív MO SR

Spojenecký systém pozemného prehľadu

V prvej vojny v Perzskom zálive sa potvrdili nedostatky v získavaní presných a objektívnych informácií o situácii na bojisku. Na základe týchto skúseností spojenci neskôr prijali rozhodnutie na vybudovanie chýbajúcich spôsobilostí prostredníctvom projektu AGS (Alliance Ground Surveillance). Jeho cieľom je vyvinúť systém, ktorý poskytne v reálnom čase úplný, aktuálny a objektívny obraz o pozemnej situácii na bojisku, alebo na sledovanom teritóriu.

Tieto informácie by mali poskytnúť úplnú podporu pri vydávaní rozhodnutí na politických, strategických, operačných, ale aj taktických úrovniach. Ide o základný a účinný nástroj na dosiahnutie informačnej prevahy na bojisku a jeho prostredníctvom sa správna informácia v správnej forme dostane správnejmu človeku v správnom čase.

Obstaraním systému AGS si Aliancia zabezpečí operačnú schopnosť nepretržitého prehľadu o sledovanom teritóriu (bojisku) a Slovenská republika ako poskytovateľ vlastných síl do spoločných operácií bude automaticky využívať informácie o bojisku poskytované systémom AGS. Tento systém bude jedným z doplnkových systémov tvoriacich NNEC (NATO Network Enabled Capabilities).

ARCHITEKTÚRA SYSTÉMU AGS

Systém sa bude skladať z dvoch základných častí – vzdušného a pozemného segmentu:

Vzdušný segment bude tvoriť zmiešaná flotila pilotovaných a nepilotovaných prostriedkov, ktoré budú zároveň nosičmi prieskumných senzorov (rádiolokátorov) na sledovanie terítoria záujmu. Na ich palubách budú prístroje pre prvotné spracovanie informácií z radarov a spojovacie zariadenia, ktoré budú zabezpečovať prenos týchto informácií vrátane spojenia s pozemným segmentom.

A) PILOTOVANÝ PROSTRIEDOK Airbus A – 321

B) NEPILOTOVANÝ PROSTRIEDOK Global Hawk

Pozemný segment sa bude skladať z hlavnej operačnej základne, mobilných staníc, transportabilných staníc a výcvikovej a simulačnej súpravy. Súradnice zistených cieľov budú poskytované priamo ako veliteľskému stanovištu, tak aj palebným pozemným, vzdušným a námorným prostriedkom. Súčasťou pozemného segmentu bude aj systém riadenia a navádzania nepilotovaných prostriedkov. Komunikačná sústava zabezpečí komunikačnú interoperabilitu, výmenu a distribúciu dát. Ku komunikácii budú môcť byť využité súčasne národné prieskumné a veliteľské komunikačné systémy s využitím taktického systému DATA LINK 16.

KOMPONENTY POZEMNÉHO SEGMENTU - VYHODNOCOVACIE STANICE

Pozemný segment bude slúžiť na prijímanie, spracovávanie, zobrazovanie a archiváciu dát získaných z letiacich prostriedkov. Súčasťou pozemného segmentu bude centrálné stanovište a niekoľko mobilných pozemných staníc. Získané dáta z letiacich prostriedkov tak budú spracovávané a poskytované relevantným používateľom. Tieto dáta nebudú využívané len na prijímanie rozhodnutí v súvislosti s vojenskou operáciou, ale aj pri sledovaní dôležitých podujatí (paralela s použitím systému AWACS v minulosti na sledovanie olympijských hier, kráľovskej svadby a pod.), a taktiež pri prijímaní rozhodnutí o ďalšom postupe pri živelných pohromách. Teda všade tam, kde bude mať Aliancia na tom záujem.

Na projekte nespolupracujú Island, Veľká Británia a Maďarsko. Spolupracujúcimi krajinami sú: Belgicko, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Kanada, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Nemecko, Nórsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Španielsko, Taliansko, Turecko a USA.

MÍŤNIKY PROJEKTU V NATO

1992 – na základe skúseností z prvej vojny v Perzskom zálive, kedy informácie poskytované z amerického systému J-STARS a z francúzskeho systému HORIZON nedávali úplný a objektívny obraz o bojisku, prijali vojenské orgány NATO požiadavku na obstaranie efektívneho systému na prehľad o pozemnej situácii na bojisku.

1996 – Konferencia národných riaditeľov pre vyzbrojovanie (CNAD) odmietla nákup amerického systému pre využitie v NATO a rozhodla o začatí vývoja vlastného projektu AGS.

2001 – na rokovaní Severoatlantickej rady členské krajiny NATO potvrdili záujem na obstaraní vlastného systému a prijali rozhodnutie o základnej koncepcii systému.

2002 – vzniká tím expertov, ktorý je predurčený na riešenie projektu pod názvom AGS3 (Alliance Ground Surveillance Support Staff).

2002 – priemyselné konzorcium TIPS (Transatlantic Industrial Proposed Solution) ponúklo Aliancii vývoj a dodávku úplného systému AGS za dodržania podmienky, že sa na riešení projektu zúčastní priemysel všetkých zúčastnených krajín.

2002 – na summite v Prahe prijalo záväzok na účasť v projekte 18 z vtedajších 19 členských krajín NATO.

2002 – konkurenčné priemyselné konzorcium CTAS (Cooperative Transatlantic AGS System) rovnako ponúklo Aliancii realizáciu celkového systému AGS. Bolo rozhodnuté o začatí výberového konania na výber poskytovateľa systému AGS.

2003 – začatie definície fázy projektu (predbežný projekt).

2003 – bola zriadená pracovná skupina, ktorej úlohou je príprava medzinárodnej zmluvy na účasť v projekte. Slovenská republika sa vlastným rozhodnutím a prístupom k tejto úlohe ako jedna z mála účastníkov projektu nezúčastňuje na príprave zmluvy.

2004 – jarné rokovanie CNAD potvrdilo, že konzorcium TIPS bude hlavným riešiteľom a dodávateľom systému AGS.

2005 – spracovaný a predložený na schválenie Štatút a pôsobnosť (zakladajúca listina) NAGSMO (NATO AGS Management Organization). Príprava MOU na účasť v projekte sa chýli ku koncu. Na jesennom rokovaní CNAD bola schválená architektúra systému.

PRÍSTUP SR K PROJEKTU A SÚČASNÝ STAV

SR sa rozhodla akceptovať a prijať návrh cieľov síl G 15025 pre rok 2004 v rozsahu účasti SR na obstaraní systému AGS, ktorý bude vlastníctvom NATO. Rozhodnutím MO SR sa SR prihlásila na účasť v konštrukčnej a vývojovej fáze projektu, pričom účasť v následnej fáze - fáze obstarania systému AGS - bude podliehať ďalšiemu rozhodnutiu MO SR.

V súčasnosti prebieha proces prijímania tzv. „programových rozhodnutí“. Pre účely začatia D&D fázy (konštrukčná a vývojová) bola spracovaná Štúdia redukcie rizík (RRS), ktorá ukazuje cesty redukcie technických a finančných rizík na vývoj a obstaranie systému AGS. Zároveň sa spracováva MOU na účasť spojencov v projekte so všetkými právnymi, technickými a finančnými aspektmi. Súčasťou MOU bude aj rozpis nákladov, ktoré budú zdieľať jednotlivé krajiny počas tejto fázy. Slovenská republika sa bude podieľať na financovaní D&D fázy projektu vrátane fázy obstarania. Pri financovaní bude aplikovaný NSIP kľúč pričom náklady krajín, ktoré sa nebudú podieľať na financovaní projektu budú rozpočítané ostatným krajinám.

TIPS – Transatlantic Industrial Proposed Solution

Konzorcium TIPS je hlavným dodávateľom systému AGS pre NATO. Tvoria ho spoločnosti:

a) EADS (Nemecko)

b) Galileo Avionica (Taliansko)

c) General Dynamics Canada (Kanada)

d) Indra (Španielsko)

e) Northrop Grumman (USA)

f) Thales (Francúzsko)

TCAR – Transatlantic Cooperative AGS Radar

Je priemyselné konzorcium, ktoré je hlavným dodávateľom senzora (radaru) pre aplikáciu na pilotované a nepilotované prostriedky. V konzorciu sú organizované priemyselné spoločnosti Nemecka, Francúzska, Talianska, Holandska, Španielska a USA.

ČASOVÝ HARMONOGRAM RIEŠENIA PROJEKTU (PLÁN Z ROKU 2005)

- V roku 2006 sa plánuje začatie D&D fázy (konštrukčná a vývojová), ktorá by mala byť ukončená v roku 2009 nákupom prvých kusov pilotovaných a nepilotovaných prostriedkov.
- V roku 2009 sa začne EMD fáza (fáza overovania výsledkov vývoja a obstaranie), ktorá by mala byť ukončená v roku 2013.
- V roku 2013 by mala byť dosiahnutá IOC.
- V roku 2016 by mala byť dosiahnutá FOC.
- Životný cyklus by mal byť ukončený v roku 2035.

HLAVNÁ OPERAČNÁ ZÁKLADŇA PRE SYSTÉM AGS - Main Operational Base (MOB)

Na základe štúdie, ktorú vypracovalo spojenecké veľiteľstvo pre transformáciu (ACT), sa v súčasnosti hľadá najvhodnejšie umiestnenie MOB na teritóriu Aliancie. ACT požiadalo všetkých spojencov, aby zaslali svoje ponuky na umiestnenie MOB. Na výzvu odpovedalo 9 krajín, z ktorých niektoré ponúkli 2 - 3 svoje základne na umiestnenie MOB. Celkovo bolo ponúknutých 14 základní.

Výber MOB by mal byť ukončený najneskôr do januára 2007. Tento dátum bude možné dodržať len za predpokladu, že dôjde k rozhodnutiu o vývoji AGS Core (začatie D&D fázy a realizácia EMD – vývoj prototypu). Pokiaľ nedôjde v Aliancii k zhode názorov na akvizíciu AGS systému a k podpisu kontraktu pred samitom v Rige, možno očakávať posunutie výberu MOB až o pol roka. V rokoch 2006 – 2008 sa plánuje:

1. úhrada národného finančného príspevku pre D&D fázu projektu v jednotlivých rokoch,

2. podpísanie kontraktu na D&D fázu,
3. začatie riešenia D&D fázy,
4. podpis MOU na účasť v projekte vo fáze obstarania,
5. zriadenie NAGSMA – agentúry NATO na riešenie projektu AGS,
6. vyjednávanie o národnom priemyselnom podiele na prácach v prospech projektu s cieľom zabezpečenia návratnosti investovaných finančných prostriedkov.

Podiel finančných prostriedkov do projektu platí MO SR z vlastného rozpočtu. Prácu na projekte majú šancu získať tieto subjekty priemyslu SR:

- a) Konštruktúra Defence a.s. Trenčín – Focal Point
- b) ALES a.s.
- c) CORINEX GROUP a.s.
- d) Elektrotechnický ústav SAV
- e) EVPU a.s. Nová Dubnica
- f) LOBB š.p. Banská Bystrica
- g) LYNX s.r.o.
- h) Ústav informatiky SAV
- i) Ústav materiálov a mechaniky SAV
- j) Ústav materiálového výskumu SAV
- k) Ústav merania SAV
- l) Virtual reality Media a.s.
- m) Vojenský technický ústav L. Mikuláš
- n) ZTS Elektronika ES a.s.

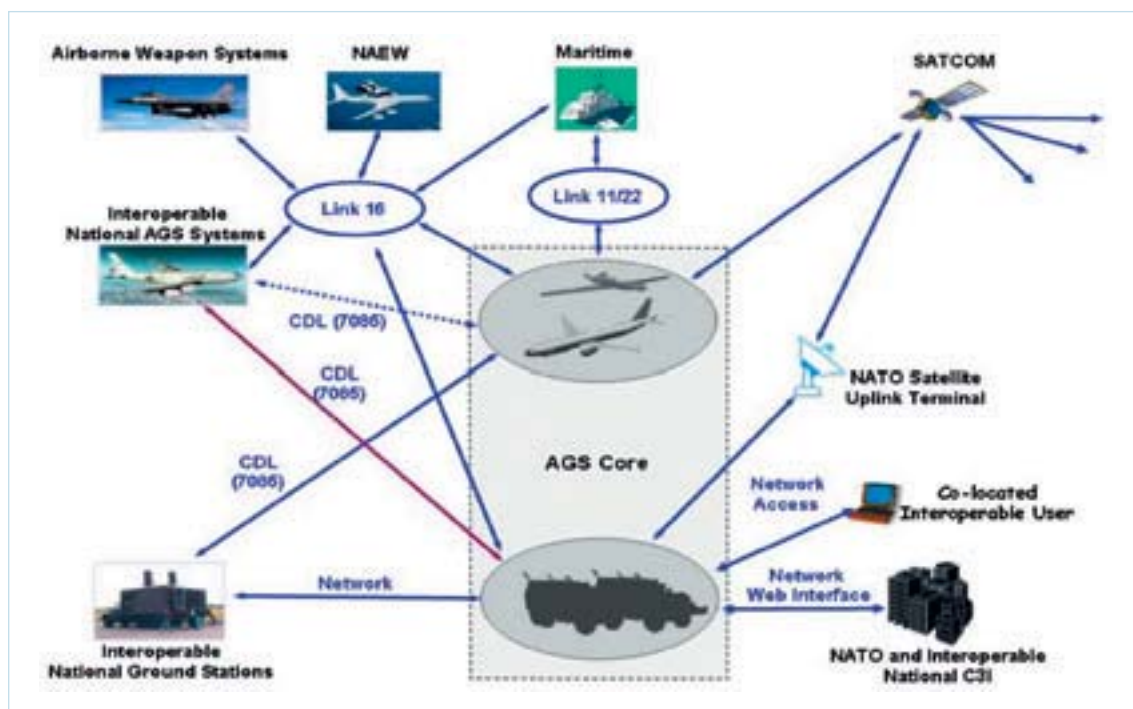
Vzhľadom na to, že podiel finančných prostriedkov za SR do projektu platí MO SR a prácu na projekte môže potenciálne získať priemysel SR, je potrebné prijať vo vláde SR opatrenia na návratnosť finančných prostriedkov späť do rozpočtu MO SR.

Po roku 2008 sa plánuje

1. pokračovanie v účasti na realizácii projektu AGS,
2. prijatie opatrení na implementáciu systému AGS do národného prostredia,
3. účasť na prevádzke a logistickom zabezpečení systému AGS až do ukončenia životného cyklu v roku 2035.

plk. Gabriel MERŇÁK

predstaviteľ národného riaditeľa pre vyzbrojovanie (NADREP),
Sekcia obrany stálej delegácie SR pri NATO
(autor čerpal z voľne dostupných zdrojov)

Stodvadsať prvákov AOS

Štrnásť jún – posledný deň prijímacích pohovorov na Akadémii ozbrojených síl generála M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši. S úderom 8,00 h turnikety vpúšťajú adeptov na štúdium v akademickom roku 2006 /2007 k prezentácii, o 10,00 h začínajú vyplňovať vedomostné testy z matematiky a neskôr z cudzieho jazyka, prevažne z anglického.

„Tento rok bolo prijímacie konanie na akadémii iné,“ konštatoval vedúci oddelenia vzdelávania AOS Ing. Ján Šturmankin. „Po prvýkrát uchádzači absolvovali výberové konanie v regrutačných strediskách a v strediskách výberu personálu ešte pred vedomostnými skúškami v akadémii. V regrutačných strediskách predkladali kompletne materiály o zdravotnej spôsobilosti, občianskej bezúhonnosti a vzdelanostných predpokladoch.“

Len ak tieto podmienky splnili (z pôvodne 1133 prihlásených ich splnilo 840), mohli postúpiť do ďalšieho kola v strediskách výberu personálu v Nitre a v Košiciach, kde absolvovali psychodiagnostiku aj preskúšanie z telesnej prípravy. „Tu však platila ďalšia novinka,“ pokračoval Ján Šturmankin vo výpočte zmien. „Dievčatá pri preverke fyzickej kondície museli splniť rovnaké normy ako chlapci.“ Psychodiagnostika preveruje u nádejných adeptov intelekt, charakterové vlastnosti, silu motivácie a ich vhodnosť pre službu v ozbrojených silách. „Uspelo 467, ale nakoniec si ich na samotné vedomostné skúšky trúfalo len 408. Oba predmety zvládlo len 136 adeptov, z nich prijímame 120,“ sumarizoval vedúci oddelenia vzdelávania.

AOS od svojho vzniku - podobne ako viaceré vysoké školy - vyhodnocuje výsledky testov pomocou počítačov a načítavacieho skenovacieho zariadenia, bez možného zásahu ľudského faktora. Uchádzači si už do dvoch hodín po odovzdaní vyplnených testov mohli na webovej stránke AOS zistiť, ako sa im darilo. Každému počítač pri prezentácii určil neovplyvniteľné identifikačné číslo, ktorým označili svoje testy a pod ktorým si mohol potom nájsť svoje poradie a výsledky.

Text a foto **Soňa JAROŠOVÁ**

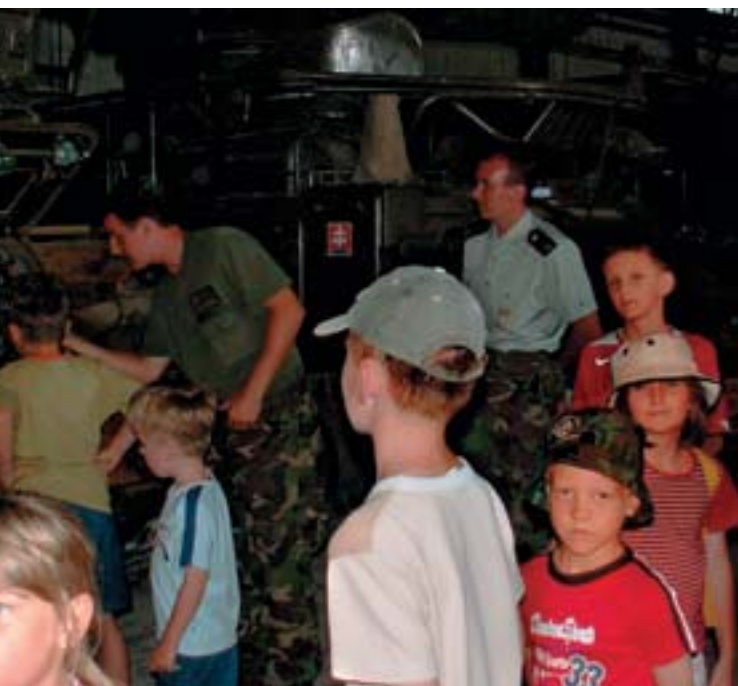
Novinárska muška

Deň pred Jánom si dali vo Vojenskom výcvikovom priestore Turecký vrch dostaveníčko zástupcovia novinárskej obce. Zišli sa už na 27. ročníku streleckej súťaže Novinárska muška – memoriál Katky Fornerovej, ktorý v spolupráci s MO SR organizuje A-klub Slovenského syndikátu novinárov.

Počasiť ukázalo novinárom dve tváre - upršanú v priebehu strelieb a slnečnú po ich ukončení, keď zhládli ukážky príslušníkov žilinského Pluku špeciálneho určenia. Tí po vysadení z vrtuľníka uskutočnili prepad vojenskej kolóny. Novinári sa stretli aj so zástupcom náčelníka GŠ OS SR Petrom Gajdošom a ďalšími veliteľmi.

Ako sa darilo v samotných strelbách? Medzi ženami mala najlepšiu mušku pri strelbe z pištole a samonabíjacej pušky Monika Szabóová z Új Szó. V strelbe zo samopalu ju prekonal Lenka Chovanec z vojenského magazínu Profesionál. Medzi mužmi v strelbe z pištole a samopalu dominoval Štefan Javorík z televízie Pohoda z Nového Mesta nad Váhom, v samonabíjacej puške bol najlepší Ivan Priehradný z STV. Cenu útechy v podobe keramickej novinárskej kačice pre najhoršieho strelca si odniesla Oľga Kajabová z Trenčianskeho žurnálu.

Jozef ŽIAK
Foto Michal BURZA

Výpomoc profesionálom

V Odbornej výcvikovej škole pre PVO, KIS a EPS na Mokradi usporiadali exkurziu pre deti z detského tábora. Detský tábor organizovaný Posádkovým klubom v Liptovskom Mikuláši bol špecifický tým, že o deti sa starali len počas pracovnej doby od siedmej ráno do štvrtjej popoludní. Školáci spoznávali krásy Liptova, športovali a absolvovali zaujímavé exkurzie.

„Je to služba pracovne vyťaženým vojakom, ktorí nemajú kde dať deti počas letných prázdnin. Zatiaľ prebieha nultý ročník, tzv. skúšobný, v trvaní dvoch týždňov, aby sme spoznali záujem. Teraz máme 21 detí. V budúcnosti by sme turnus chceli predĺžiť,“ priblížil Vladimír Slavík, vedúci tábora.

S nápadom prišiel vedúci posádkového klubu, kapitán v zálohe, Ing. Ladislav Bernáth: „Vzor som si zobral od Posádkového klubu v Prešove, kde podobný tábor organizujú už niekoľko rokov.“

V Mokradi sa deťom najviac páčili tanky a rakety, no zaujala ich aj spojovacia technika a nový trenažér na protiletadlové strely.

Text a foto **por. Júlia ORAVCOVÁ**

[Z REZORTU]

Vízia ako výzva

Pod titulom „Strategická vízia NATO - výzva pre Ozbrojené sily SR“ sa niesli referáty a odborné vystúpenia účastníkov seminára, ktorý organizoval Inštitút strategických štúdií NAO v Liptovskom Mikuláši 23. júna 2006. Seminár sa zaoberal podstatou transformačného procesu, jeho základnými komponentmi, atribútmi a hlavnými smermi. Vyzdvihol obranný kontext, kontinuálne prepojenie a proaktívny charakter tohto procesu. Nastolil transformáciu NATO ako výzvu pre OS SR.

V odbornej časti pokračoval seminár priblížením podstaty CD&E (Concept Development&Experimentation) a filozofie nadčasového procesu propagujúceho spoluprácu medzi krajinami NATO pri dosahovaní operačných spôsobilostí. Definoval jeho miesto a zasadenie podľa plánu a programu v období 2006 - 2008 do OS SR.

Na záver vystúpil v seminári hosť z Ukrajiny plk. Oleg Griščen, ktorý priblížil účastníkom transformáciu Ozbrojených síl Ukrajiny, štruktúru a vojensko-strategickú koncepciu ich dlhodobého rozvoja. (hg)

Sladká dobročinnosť

Manželky britských a holandských dôstojníkov z kurzu JSOC (Junior Staff Officers Course – Nižších štábných dôstojníkov zo strednej a východnej Európy) v NAO v Liptovskom Mikuláši zorganizovali 10. júla ďalšiu finančnú zbierku pre deti v detských domovoch. Ich charitatívna činnosť mala sladkú podobu. Stoly naložili koláčikmi, tortičkami a rôznymi sladkými rezmí vlastnej výroby s pečatou britskej a holandskej kuchyne. Ale ani štyri slovenské zamestnankyne JSOC sa nedali zahanbiť a priniesli slovenské koláče vlastnej výroby. Medzi koláčikmi bola decentne položená kasička na peniaze. Pri sladkých stoloch sa zbehli zahraniční frekvenci 8. kurzu v NAO. V súčasnosti je ich 43 a zastupujú 12 krajín strednej a východnej Európy. Zakrátko bolo v zbierke vyše 7000.- Sk, ktoré odovzdali Detskému domovu na Podtatranského ulici v Liptovskom Mikuláši.

Táto humánna aktivita manželiek dôstojníkov z britsko-holandsko-slovenského kurzu JSOC zaujala i filmový štáb z Ukrajiny, ktorý sa pracovne práve v NAO nachádzal. Režisér Leonid Bukhtiarov neváhal túto aktivitu zahrnúť do pripravovaného filmu.

Text a foto **Alena HARAGOVÁ**

Majstrovstvá v malom futbale

Na Majstrovstvách OS SR profesionálnych vojakov v malom futbale na trávnom ihrisku v NAO v Liptovskom Mikuláši 21. - 23. júna 2006 hralo 9 tímov v dvoch skupinách. Do semifinále postúpili mužstvá VÚ 1102 Michalovce, Národná akadémia obrany, VÚ 4405 Nitra a VÚ 1303 Martin.

V zápase o 3. miesto NAO Liptovský Mikuláš vyhrala nad VÚ 1303 Martin 4:3. Víťazom sa stalo mužstvo VÚ 1102 Michalovce, ktoré zvíťazilo nad VÚ 4405 Nitra 5:2. (hg)

Protokol v praxi (8)

Poznáme rôzne spôsoby pozvania hostí od osobných, telefonických až po písomné formou listu alebo tlačenu pozvánkou na kvalitnom papieri (zvyčajne rozmer 15 x 10 cm). Na neformálne aktivity môžeme pozvať iba osobne alebo telefonicky, na spoločenské aktivity pozývame zásadne písomným pozvaním. Tie obsahujú meno a funkciu hostiteľa, meno pozvaného (písané zásadne rukou s čiernym atramentom), dôvod alebo príležitosť pozvania, deň, hodinu, miesto stretnutia a druh podujatia. U predstaviteľov štátnej moci, vedúcich diplomatického zastupiteľského úradu sa umiestňuje na pozvánku štátny znak, u primátorov sa umiestňuje erb mesta, spoločnosti a organizácie môžu použiť svoje logo alebo emblém.

V ľavom dolnom rohu pozvánky uvádzame oblečenie, v ktorom je potrebné prísť na akciu, v pravom dolnom rohu uvádzame skratkou žiadosť o potvrdenie účasti spolu s telefónnym číslom, kde možno účasť potvrdiť alebo odmietnuť. Poznáme niekoľko zaužívaných skratiek, ktoré sa vyskytujú na pozvánkach:

skratka	Jej význam	Čo musíme urobiť
R.S.V.P.	Láskavo odpovedzte	Telefonicky potvrdiť alebo odmietnuť účasť (je to potrebné urobiť čo najskôr po doručení pozvánky, najneskôr 48 hodín pred akciou, aby sme tak hostiteľa neprivedli do časovej tiesne)
R.L.O.	Ráďte láskavo odpovedať	Telefonicky potvrdiť alebo odmietnuť účasť (je to potrebné urobiť čo najskôr po doručení pozvánky, najneskôr 48 hodín pred akciou, aby sme tak hostiteľa neprivedli do časovej tiesne)
P.M.	Pripomenutie vopred dohodnutej akcie (používa sa u zvlášť dôležitých osôb ako opätovné pozvanie)	Zúčastniť sa, nie je potrebné odpovedať
Black tie Cravate noire	Čierny motýlik	Páni prísť v smokingu Dámy prísť v malej alebo večernej toalete
White tie Cravate blanche	Biely motýlik	Páni prísť vo fraku (len biely motýlik) Dámy prísť vo veľkej večernej toalete
Decorations	Povinnosť prísť s vyznamenaniami	Zobrať si so sebou vyznamenania
Tenue de ville inofficial	Výchádzkový oblek jednoradový alebo dvojradový	Páni prísť vo vychádzkovom obleku Dámy prísť v spoločenských šatách alebo kostýme

Pozývajúcim by mala byť osoba a nie úrad alebo inštitúcia. Pozvánky posielame najneskôr 14 dní pre usporiadanie akcie. Na spoločenskú akciu nikdy nechodíme tam, kde nie sme pozvaní. Dôkladne si prečítame na pozvánke, či je adresovaná len pre nás alebo aj pre partnera. Pri pozvaniach na meno je pozvánka neprenosná. Vopred si však preveríme svoje pozvanie, hlavne vtedy, keď ideme na akciu s pevným zasadacím poriadkom (divadlo, večera). Pozvánku na akciu vždy berieme so sebou, aby sme nikoho nemuseli pri dverách presvedčať, že sme pozvaní. Manželov pozývame na jednu spoločnú pozvánku.

Slobodný hosťiteľ môže pozvať vo svojom mene hostí aj s manželkami, ženatý hosťiteľ pokiaľ pozýva so svojou manželkou, musí pozývať hostí aj s manželkami.

Pri ospravedlnení sa z pozvania je slušné uviesť aj dôvod neprijatia pozvania. Musíme dodržať to, čo sme hosťiteľovi oznámili pri potvrdzovaní resp. nepotvrdzovaní účasti. Nikdy na spoločenské akcie neberieme deti.

Pre nedochvilných hostí môžeme uviesť na pozvánku dve skratky:

s.t. (sine tempore) – prídte presne

c.t. (cum tempore) – čas príchodu je voľný v priebehu desiatok minút.

kpt. Miloš ARNOLD

príslušník oddelenia protokolu KaMO

Vojaci piatich armád v Levoči

Nad Levočou sa vypína 795 metrov vysoká Mariánska hora, miesto najväčších slovenských pútí. V tomto roku už po desiaty raz medzi pútnikmi nechýbali ani vojaci. V rámci 10. národnej vojenskej púte sa v Levoči stretli vojaci piatich armád, okrem domácich aj vojaci z Poľska, Nemecka, Rakúska a Českej republiky. Rakúskych viedol vojenský biskup, brigádny generál Mons. Christian Werner, nemeckých generálny vikár vojenskej diecézy Mons. Walter Wakenhut, českých hlavný kaplán Armády ČR plukovník Mons. Tomáš Holub a poľských vojenský kňaz major Piotr Majka.

Prvých osem rokov vojaci putovali z Kežmarku cez Vojenský výcvikový priestor Zálubica do Levoče a na úpätí hory si postavili stanový tábor. Posledné dva roky sa na púti zúčastňujú vojenský profesionáli so svojimi rodinami. V levočskom kostole Minoritov, kde sa už druhý rok začína púť, sa k nim pripojili policajti a príslušníci justičnej a väzenskej stráže s rodinnými príslušníkmi.

VÝZNAM RODINY PRE VOJAKA

Ordinár Ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR Mons. František Rábek pri príležitosti stretnutia vojenských pútnikov zdôraznil význam rodiny pre vojenského profesionála. „Bez dobrého rodinného zázemia môžu vojaci len veľmi ťažko plniť zodpovedne všetky úlohy. A to nielen doma, ale aj v zahraničných misiách. Práve dobre fungujúca rodina býva podľa skúseností našich vojenských kňazov, ktorí pôsobia v týchto misiách pre vojakov tým najlepším predpokladom, aby úspešne prekonal všetky úskalia takejto služby a dlhodobé odlúčenie od najbližších,“ vyhlásil Mons. Rábek. Tieto jeho

slová doplnil o vlastné skúsenosti z pôsobenia medzi rakúskymi vojakmi doma i v zahraničí aj brigádny generál Werner. Zároveň spomenul dobré skúsenosti zo spoločného pôsobenia slovenských a rakúskych vojakov v misii UNDOF na Golanových výšinách a predtým v spoločnom Rakúsko - slovensko - švajčiarskom prápore v silách KFOR v Kosove.

Plukovník Holub zvýraznil výborné skúsenosti zo spolupráce českých a slovenských duchovných pri zabezpečovaní duchovných potrieb vojakov oboch armád v misii KFOR v Kosove. Podobnú dobrú spoluprácu máme v tejto oblasti v Iraku a Afganistane podľa generálneho vikára OS SR majora Františka Počureka aj s poľskou stranou. Obzvlášť dojímavé bolo počúvať v kostole Minoritov svedectvá troch rodín z vojenského, policajného a väzenského prostredia

o tom, čo pre nich znamená viera a ako im práve pevné rodinné putá pomáhali prekonať mnohé prekážky.

V PAMÄTI NA CELÝ ŽIVOT

V Levoči nechýbali ani mladé vojenské rodiny. Rotmajster Peter Saloň z ružomerského spojovacieho práporu prišiel s manželkou Alenou, synom Markom a sestrou Martinou. „Doteraz sme chodievali skôr na púte na Staré hory. No Levoča je predsa len niečo iné. Také množstvo ľudí, ktoré sa tu zišlo a ten pocit, keď na vás ľudia pri prekonávaní Križovej cesty na horu povzbudivo pozerajú i tleskajú je niečo nezapodutelné. Bol som hrdý na svoju uniformu,“ hovorí Peter a dodáva, že jeho syn Marek si Levoču vyskúšal pred pár týždňami na detskej púti. Podobné pocity mal aj rotný Pavol Janega z práporu podpory velenia v Novom Meste nad Váhom.

Poručík Libor Wawrzacz z pardubického Útvaru logistickej podpory sa v tomto roku zúčastnil na medzinárodnej vojenskej púti v Lurdoch, ale také množstvo ľudí, aké stretol v Levoči videl po prvý raz. „Najviac ma uchvátilo, že sa tu stretli mladí, starí, celé rodiny a mnohí tu strávili v modlitbách celú noc aj napriek nepriaznivému počasiu. To je niečo, čo zostane človeku v pamäti na celý život,“ priznal sa český poručík.

Levočská púť znovu ukázala, že príslušníci týchto piatich armád majú k sebe veľmi blízko. Stretávajú sa spoločne na mnohých cvičeniach, zahraničných misiách, ale aj vojenských púťach. Či už tu v Levoči, vo francúzskych Lurdoch, poľskej Čenstochovej či rakúskom Mariazzelli. Celkovo sa v doterajších desiatich ročníkoch národnej vojenskej púte na Mariánskej hore v Levoči okrem nich vystriedali aj vojaci z Francúzska a Belgicka.

Už neplatí: Nas mnoho

Operatívne veliteľstvo Západ ukrajinských ozbrojených síl, ktoré má svoje sídlo vo Lvove, mnohí poznajú ešte ako bývalý Priкарпатський vojenský okruh. Za bývalého Sovietskeho zväzu sa územie za našou východnou hranicou doslova ježilo hlavňami tankov, diel, raketami, základňami pre stíhacie, bombardovacie i strategické letectvo (práve jeho lietadlá štartovali odtiaľto na bombardovanie cieľov v Afganistane). Boli tu sústredené najbojaschopnejšie útvary Sovietskej armády (aj tzv. železná divízia), ktoré prednostne dostávali novú vojenskú techniku. S časťou týchto jednotiek sme sa mali, žiaľ, možnosť zoznámiť v auguste 1968...

Dnes je situácia diametrálne odlišná. Operatívne veliteľstvo Západ má svoje útvary a zariadenia rozmiestnené v deviatich oblastiach Ukrajiny. Pri hraniciach s členskými štátmi NATO (Poľskom, Slovenskom, Maďarskom a Rumunskom). V uplynulých rokoch prešlo zásadnými reorganizačnými zmenami. Nepotrebné kasárne a ďalšie objekty armáda postupne opustila. A ďalšie ešte opustí.

NA UKRAJINU NEMOŽEŠ ÍŠT

Náčelník štábu veliteľstva generálporučík Viktor Ťufunikov má za sebou pestrú vojenskú kariéru. Po absolvovaní tankovej školy v Kazani pôsobil okrem iného aj v Maďarsku, bol veliteľom tankového pluku v najjužnejšej posádke bývalého ZSSR v Kuške, na hraniciach s Afganistanom. Prešiel aj anabázou služby v Afganistane. Po ukončení akadémie generálneho štábu sa na rodnú Ukrajinu ako veliteľ divízie nedostal. Oficiálne mu síce oznámili, že nie je voľné miesto (sám si zistil, že to nie je pravda), neoficiálne sa dozvedel, že by nebolo dobré, keby Ukrajinec velil divízii na Ukrajine. A tak nastúpil na cestu do estónskeho Tallinnu...

Domov sa vrátil až po získaní samostatnosti Ukrajiny. „Nebol som sám. Podobne ako ja sa vrátili domov aj ďalší Ukrajinci, ktorí slúžili v útvaroch na celom bývalom teritóriu Sovietskeho zväzu. Prišli sme, lebo sme chceli pomôcť pri formovaní novej armády. Neboli to jednoduché roky. Dovolím si povedať, že to najhoršie máme za sebou. Po reorganizácii útvarov v pôsobnosti nášho veliteľstva sa nám darí postupne vytvárať plnohodnotné formácie nového typu. Postupuje profesionalizácia. U nás dosahuje hodnotu 60 percent. V útvaroch rýchlej reakcie až 90 percent. Vysoký stupeň profesionalizácie je tradične aj vo výsadekových, leteckých či raketových útvaroch,“ hovorí generál Ťufunikov.

PRÍKLADY Z ALIANCIE

Ako neskôr generál zdôraznil, veľký význam pre pozitívne zmeny mali aj skutočnosti, že práve na území veliteľstva Západ sa nachádza polygón Javoriv, kde sa pripravujú ukrajinskí vojaci, ktorí odchádzajú do zahraničných misií a až na výnimky sa tieto jednotky regrutovali práve z útvarov veliteľstva. Rovnako väčšina spoločných cvičení s armádami aliancie sa odohrávala práve v tomto polygóne.

„Velitelia, ktorí sa vrátili z misií, alebo pôsobili na spoločných cvičeniach s armádami NATO, sa snažia po návrate zapracovať nové poznatky a myšlienky. Mení sa aj systém prípravy vojakov, veliteľov a štábov. Osobitne som rád, že sa už medzi nimi nenosí to bývalé sovietske: Nás mnoho, ktoré ospravedlňovalo hazardovanie s ľudským potenciálom a dosiahnutie úspechu aj za cenu veľkých strát. V tejto oblasti nám veľmi pomáha predovšetkým spolupráca s Poľskom

armádou. Radi by sme aktívnejšie styky nadviazali aj so slovenskými ozbrojenými silami. Prvou lastovičkou by mal byť spoločný výcvik malých bojových jednotiek v Javorivskom polygóne, ale priestor na spoluprácu je oveľa širší. Ste pre nás zaujímavý partner aj preto, že ste sami prešli neľahkú cestu, kým ste sa dostali do aliancie. A lepšie je poučiť sa z chýb iných, ako ich opakovať,“ poznamenáva náčelník štábu operatívneho veliteľstva Západ generálporučík Viktor Ťufunikov.

Mimochodom, časť komplexu veliteľstva bola pred 2. svetovou vojnou veliteľstvom poľského zboru a ešte predtým veliteľstvom armádneho zboru Rakúsko – uhorskej armády.

Dvojstranu pripravil Jozef ŽIAK

Klub generálov

V januári do rodiny slovenských občianskych združení a profesijných spolkov pribudol členskou základňou nevelký, ale zložením významný Klub generálov SR. Po stretnutí a rokovaní členov rady klubu s náčelníkom GŠ OS SR genpor. Ľubomírom Bulíkom 9. júna (foto) sme položili niekoľko otázok jeho predsedovi genmjr. v. v. Jánovi Vlčovi.

► *Pán generáli, aký bol dôvod založenia Klubu generálov SR a ako sa jeho vznik pripravoval?*

Na stretnutiach generálov v posledných rokoch čoraz častejšie rezonovala myšlienka vytvoriť organizáciu, ktorá by dala priestor na stretnutia a aktivity najmä generálom mimo činnnej služby, aby nestratili kontakt s OS SR, ale v rámci možností mohli s nimi ďalej spolupracovať. Teda žiadny spolok nostalgicky spomínajúcich penzistov, ale organizácia, ktorá vedomosťami a skúsenosťami svojich členov má ozbrojeným silám čo ponúknuť.

Asi dvojročnú prípravu riadil výbor na čele s genpor. v. v. Júliom Humajom. Rozhodujúcim momentom bolo stretnutie generálov s náčelníkom generálneho štábu 24. júna 2005 v Trenčíne, kde padlo definitívne rozhodnutie, že klub bude združovať generálov v aktívnej službe, v zálohe a vo výslužbe a že treba urobiť kroky, aby sa mohol zaregistrovať začiatkom roka 2006. Ministerstvo vnútra SR skutočne 18. januára Klub generálov SR zaregistrovalo ako dobrovoľné nepolitické a nestraničné profesijné občianske združenie.

► *V súvislosti s klubom počul i hlasy, či jeho vznik zbytočne netrebať vojenské profesijné organizácie a či by sa nim proklamované aktivity nedali realizovať aj vo Zväze vojakov SR?*

Treba povedať, že viacerí generáli, aktívni i mimo služby, členmi zväzu vojakov boli a niektorí ešte aj sú, ale generálska obec ako celok a špecifická časť príslušníkov ozbrojených síl v ňom dostatočný priestor na realizáciu svojich zámerov nenachádzala. Zvažovali sme, či zostať vo zväze, alebo sa osamostatniť a zorganizovať sme aj anketu. Ukázala, že takmer 90 percent generálov všetkých kategórií je za samostatnú organizáciu. A tento „hlas ľudu“ sme rešpektovali. Zdôrazňujem však, že náš klub sa nemieni separovať. Naopak, je pripravený a ochotný spolupracovať s každým vojenským či nevojenským profesijným združením doma i v zahraničí, ktoré o to prejaví záujem a bude rešpektovať naše stanov.

► *Prejdieme ku konkrétnostiam. Koľko má Klub generálov SR členov a aká je jeho štruktúra?*

V súčasnosti registrujeme 62 členov – 16 generálov v činnnej službe, 10 v zálohe a 36 vo výslužbe. Tí tvoria

plénium – najvyšší orgán klubu – a budú sa stretávať na členskej schôdzi podľa možností štyrikrát, ale minimálne dva razy do roka. Medzi schôdzami riadi činnosť klubu rada volená plénom na dva roky. Okrem mňa má osem ďalších členov, ktorými sú genmjr. Peter Gajdoš – podpredseda, genpor. v. v. Július Humaj – čestný predseda, genpor. v. v. Pavel Honzek – tajomník, genmjr. v. z. Dušan Humený – hospodár, genmjr. v. v. Marián Horský, genmjr. v. v. Svetozár Nadovič, genmjr. Ján Kačmár a brig. gen. Miroslav Kováč.

Zdôrazňujem, že v základných dokumentoch klubu sú ustanovenia proti jeho zneužitiu na politické ciele a v tohtoročných parlamentných voľbách nekandidoval žiadny jeho člen.

► *Aké aktivity ste si naplánovali na tento rok?*

Ako som už povedal, v prvom rade chceme podporovať naše ozbrojené sily. Najmä účasťou na ich vnútorných i verejných podujatiach, ale aj konzultačnou činnosťou, ak o ňu príslušné riadiace a veliteľské štruktúry požiadajú. Práve o tom sme rokovali aj s náčelníkom generálneho štábu a v súčasnosti finalizujeme návrh dohody o spolupráci klubu s MO SR. V prvom polroku sme sa už zúčastnili na Medzinárodnej výstave zbrojárskej techniky IDEB v Bratislave, na leteckom dni na Sliači a na výcviku v prekonávaní vodnej prekážky vo VVP Lešť. V ďalšom období sa chceme s MO SR podieľať na oslavách 62. výročia SNP a 62. výročia Karpatsko-duklianskej operácie. V pláne máme tiež vlastné náučno-poznávacie podujatia, napríklad vojensko-historickú cestu na miesta nasadenia 2. čs. samostatnej paradesantnej brigády do Karpatsko-duklianskej operácie, spojenú s návštevou cintorínov z 1. svetovej vojny v tomto priestore, vojensko-

historickú cestu na bojisko armádnej bojovej skupiny „Jánošík“, ktorej v SNP velil legendárny „železný kapitán“ Ján Stanek a ďalšie.

► *Takéto akcie určite niečo stoja. Z čoho ich mienite financovať?*

Žiaľ, v prvom roku existencie sa nám nepodarilo od MO SR získať dotáciu, o ktorú sme ako organizácia úzko spätá s rezortom požiadali. Preto sa v zmysle všeobecne záväzných právnych noriem a stanov klubu musíme spoliehať na dary od fyzických osôb, sponzorské príspevky či dotácie a granty od právnických osôb, čo sú však zdroje značne neisté. Všetky svoje aktivity budeme teda v tomto roku financovať najmä z členských príspevkov a napríklad účastníci spomínaných vojensko-historických ciest si budú musieť cestovné a ubytovacie náklady hradiť sami. Do budúcnosti však dúfame, že dotáciu dostaneme a naše hospodárenie sa zlepší natolko, že budeme môcť aspoň najstarším členom – generálom vo výslužbe, ktorí majú najnižšie dôchodky, na ich výdavky prispievať.

► *A čo plánujete v dlhodobšej perspektíve?*

Popri aktivitách na podporu, propagáciu a reprezentáciu OS SR v zmysle záverov rokovania s náčelníkom generálneho štábu sa budeme usilovať aj o presadzovanie a zlepšovanie sociálnych, zdravotníckych, ekonomických a profesijných podmienok našich členov, ako aj o napĺňanie ich kultúrnych a spoločenských potrieb.

Zhovárал sa Ján DOLINAY
Foto Vladislav VAVRINEC

Obrana

v zrkadle mienky vojakov

Oddelenie analýz a verejnej mienky každoročne realizuje výskum vo vojenskom prostredí venovaný rozličným otázkam, ale najmä otázkam, ktoré súvisia s realizáciou komunikačnej stratégie v rámci ministerstva obrany. V apríli a v máji sme zisťovali okrem iného mieru poznania a hodnotenie Príručky pre profesionálneho vojaka, ktorú vydal Komunikačný odbor KaMO, zisťovali aj názor príslušníkov OS SR na vojenské médiá, osobitne na časopis Obrana.

Výskum vo forme dotazníkovej akcie zabezpečovalo v celých ozbrojených silách oddelenie sociológie Centra psychológie a sociológie Personálneho úradu GŠ OS SR. Zber realizovala sieť anketárov, ktorú toto oddelenie spravuje. Na výskume sa zúčastnilo 559 respondentov zo všetkých zložiek a útvarov ozbrojených síl.

Celorezortný časopis Obrana je jedným z najvýznamnejších zdrojov informácií o dianí v rezorte. Potvrdil to aj náš výskum - až 86,5 % opýtaných profesionálnych vojakov uviedlo, že čerpá informácie o dianí v rezorte obrany z tohto časopisu. Je to veľmi vysoké číslo a znamená okrem iného, že takmer deväť z desiatich vojakov číta Obranu. Obrana je najvyžívannejším médiom spomedzi všetkých oficiálnych médií a spôsobov prenosu informácií o rezorte, na ktoré sme sa pýtali. Nepatrne väčší podiel majú medzi spôsobmi získavania informácií o rezorte neformálne rozhovory.

Po Obrane siahajú najmä dôstojníci a poddôstojníci, najmenej čerpá informácie z tohto časopisu skupina vojakov v hodnosti mužstva, ale aj tu ju číta viac ako osem z desiatich. Obrana sa najviac číta na štáboch, najmä na štáboch pozemných síl a síl výcviku a podpory.

Všeobecne prevláda spokojnosť s obsahom (77 %) a grafikou (94 %) Obrany.

Veľká väčšina opýtaných (77 %) uviedla, že je spokojná aj s dostupnosťou jediného vojenského mesačníka.

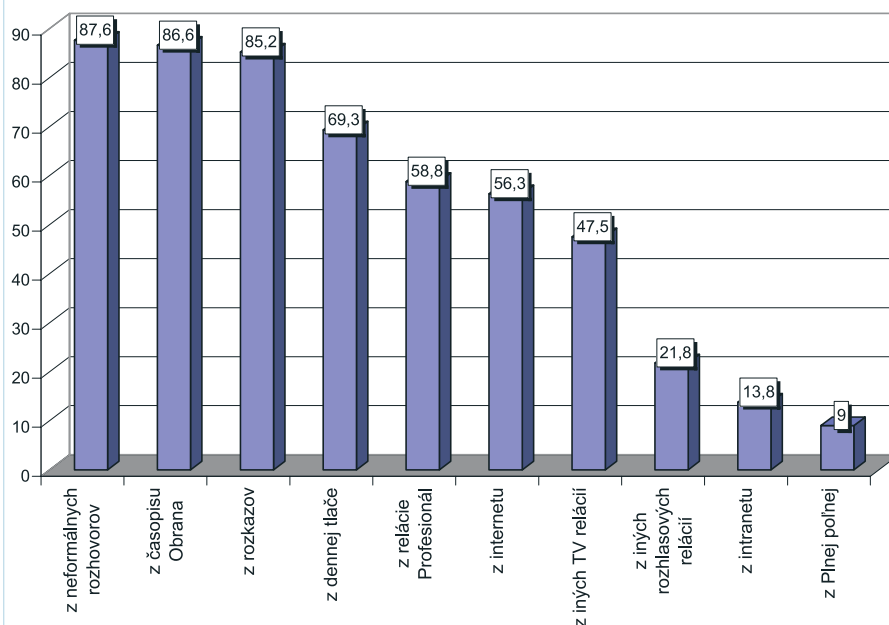
Výsledky výskumu ukazujú, že s Obranou - s obsahom, ako aj s grafickou úpravou časopisu - sú v rovnakej miere spokojní všetci vojaci bez rozdielu v hodnosti, ako aj podriadenosti síl.

Najmenej je Obrana dostupná pre príslušníkov ozbrojených síl v hodnotnej kategórii mužstva a pre tých, ktorí sú na technických funkciách.

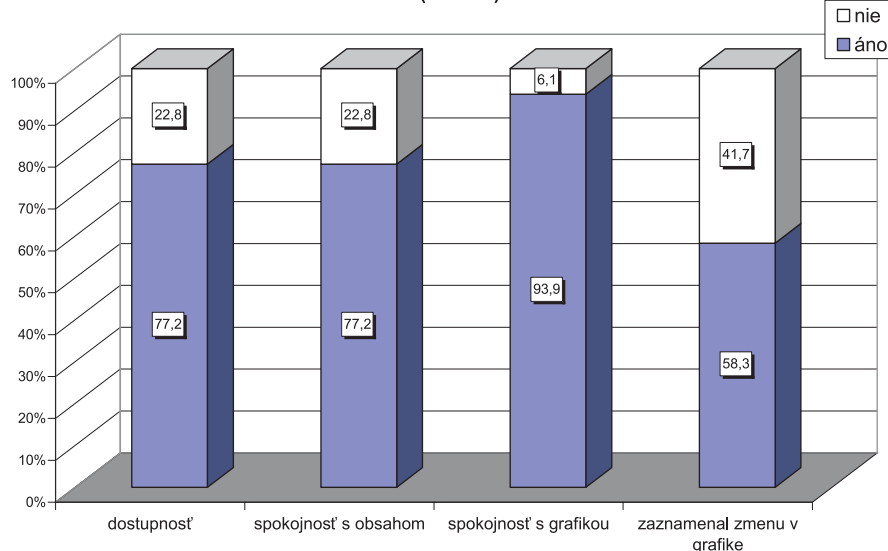
Pravidelný výskum potvrdil tendenciu zistenú už v minulých rokoch, že časopis Obrana má vo vojenskej verejnosti veľmi dobré meno, je relatívne dobre dostupný a prevláda spokojnosť s jeho grafikou aj s obsahom.

Karol ČUKAN

Poradie zdrojov, z ktorých čerpajú vojaci informácie o dianí v rezorte obrany (n = 559)

Názory na časopis Obrana (n = 559)

Poklona ľudskosti

Medzinárodná vojenská púť v Lurdách mi umožnila spoznať dvoch vzácných Francúzov. Žijú v meste St. Gaudens, 60 km od svetoznámeho pútnického mesta. Stretnutie sprostredkoval major Rudolf Kapitáň.

„Som Raymond Vié.“

„Louis Fauré.“

Dvaja francúzski osemdesiatnici podali ruku s úsmevom. Prvý (84 r.) vitalitou pomáhal svojmu priateľovi (86 r.), ktorý pred štyrmi rokmi prekonal mozgovú príhodu. Zaujímalo ma ich vzťah k Slovensku.

„Vašu krásnu krajinu sme spoznali za ťažkých vojnových čias a keďže sme prežili, pokladáme ju za našu druhú vlasť. Spomienky sú napriek pribúdajúcim rokom veľmi citlivé,“ zdôveril sa Raymond Vié a jeho priateľ Louis nemo prikyvoval.

Vojnový príbeh týchto Francúzov a ich druhov v zbrani preložil do slovenčiny práve Rudolf Kapitáň. Pamäti francúzskych partizánov vyšli pri príležitosti 50. výročia SNP.

„Nikdy nezabudneme na 3. september 1944. Bola nedeľa a my sme dostali vychádzku. Pracovali sme v dubnickej Škode, kam nás Nemci premiestnili na nútené práce po bombardovaní továrne Flugmotor vo Wiener Neustadte. Z vychádzky nastal boj o prežitie. Utekali sme do hôr. Partizánsky výcvik sme absolvovali na Sliachi a do bojov nás nasadili

20. septembra 1944 v Nitrianskom Pravne, neskôr vo Svätom Kríži (dnes Žiar n/Hr.) a v Jánovej Lehotě. Tam padlo veľa našich druhov. Ja som prežil iba šťastnou náhodou, lebo bol som člen hliadky a Nemci nás nechali cez deň na pokoji, aby zákerne zaútočili na náš tábor v noci.“

Nemecká guľka trafila Raymonda Viého pri Senohrade. Previezli ho do banskoobystrickej nemocnice a nebyť nezištnej pomoci Alžbety Senčákovej a jej sesternice, lekára Nábělka a matky predstavenej z Kláštoru sv. Pavla v Banskej Bystrici, čakala by ho krutá smrť vo väpenke v Kremničke. Nemci totiž v nemocnici urobili raziu a všetkých partizánov previezli do Kremníčky...

„Takú pomoc v najťažších okamihoch vie oceniť iba ten, kto to prežil. Skláňam sa pred ľudskosťou tých Slovákov, čo mne i mojim druhom nezištne pomáhali, často riskujúc aj vlastné životy. A čím si ich prejavy priateľstva i po vojne,“ vyliel svoje city Raymond. Jeho priateľ v zbrani Louis dopovedal: „Počas SNP nám ponúkli let domov, do oslobodeného Francúzska. Zostali sme, lebo v nás a i v slovenských partizánoch horela túžba zúčastniť sa na boji o slobodu pre všetkých.“

Vo Francúzsku sa veľa o podiele ich občanov na protifašistickom odboji v zahraničí nevie. Tým viac vyniká hrdosť a spolupatričnosť bojovníkov. Vojnoví veteráni si založili asociáciu, ktorá má skupiny podľa miesta, charakteru a veľkosti

odboja. Dokonca vydávajú mesačník Charta. Aktivity hradia vlastnými členskými príspevkami a podporuje ich aj Ministerstvo pre vojnových veteránov.

„Naša skupina má č. 66 CVF en Slovaquie (francúzski dobrovoľníci, bojovníci na Slovensku), - vysvetlil Raymond Vié. - Sprvoti sme sa stretávali vždy v rodisku niektorého z 200 členov. Ale keďže starneme a podlomené zdravie nedovolilo ľuďom prekonať veľké vzdialenosti, zvolili sme si za dejisko zrazov Neuville sur Barangeon, mestečko v strednom Francúzsku, aby pre každého boli rovnaké podmienky a aby sa vyrovnali extrémne dopravné vzdialenosti.“

Tam sa francúzski partizáni zo SNP stretli naposledy v júni. Prijali rozhodnutie, že finančný fond venujú Obecnému úradu v Strečne, aby naďalej dôstojne uctieval pamiatku Francúzov padlých v SNP.

„Už sme starí. Predtým sme pravidelne chodievali na oslavy SNP, teraz je nás čoraz menej a zdravotný stav nedovoľuje cestovať tak ďaleko. Hreje nás však vedomie, že na Slovensku je veľa ľudí, ktorí nezabúdajú na boj za oslobodenie a vklad Francúzov v ňom. Bude lepšie, keď budú priamo spravovať náš fond a udržiavať strečniansky Pamätník francúzskym partizánom v dôstojnom stave,“ uzavrel naše stretnutie účastník bojov za našu slobodu spred 62 rokov Raymond Vié.

Text a foto Michal KRIŠKO

Z Michaloviec do sveta

Pavel Gajdoš, olympionik a plukovník vo výslužbe, sa narodil 1. augusta 1936 vo Veľkom Bereznom (v súčasnosti Ukrajina). Prvým gymnastickým cvikom ho učil otec Ján na doma vyrobenom náradí v Nižnej Jablonke. So systematickým tréningom začal počas gymnaziálneho štúdia v Michalovciach ako pretekár športovej školy dorastu v období 1951 - 1954 pod odborným dohľadom otca, ďalej riaditeľa ŠŠD Antonína Havla a za podpory vynikajúcich telocvikařov Jána Vološina a Mira Kramarka.

Pavel bol veľký športový talent. Dobré hrával futbal, hádzanú, plával. V roku 1953 získal prvý úspech – stal sa gymnastickým majstrom Slovenska v kategórii dorastencov. Po maturite v roku 1954 začal študovať na Vysoké škole pedagogickej v Bratislave, ale keďže nemal na nej adekvátne tréningové podmienky, po prvom semestri prestúpil na Institut telesnej výchovy a športu do Prahy. Tu sa jeho gymnastický talent naplno rozvinul pod vedením trénerov Novotného a Libru. Na sklonku štúdia sa prebojoval do reprezentačného družstva ČSR a v roku 1958 sa zúčastnil na svojich prvých MS v Moskve. Úspešne, lebo s družstvom vybojoval bronzovú medailu. Po ukončení ITVS sa stal členom Dukly Praha. V jej drese zožal viacero domácich aj medzinárodných úspechov. Do roku 1968, keď ukončil gymnastickú kariéru, štartoval na dvoch olympijských hrách a s družstvom vybojoval bodované 4. a 6. miesto, na dvoch majstrovstvách sveta s dvoma bronzovými medailami, na majstrovstvách Európy 1961 skončil vo viacboji na 15. mieste. Na majstrovstvách Československa získal na bradlách, kruhoch, koni na šírku a na hrazde celkom 14 titulov.

S milovanou gymnastikou sa rozlúčil na majstrovstvách Československa 1968, po ktorých sa mu neúšla nominácia na OH v Mexiku, lebo prednosť dostali mladší. Všetky skúsenosti sa rozhodol pretaviť práve pre ich rast. Stal sa trénerom v Dukle Praha. Treba dodať, že úspešným. Trénoval viacerých čs. reprezentantov, okrem iných aj majstrov republiky Tannenbergera a Stanovského. Potom dlhé roky pôsobil na Správe vrcholového športu ČSLA.

Od 16. decembra 1992 do 30. júla 1993 pôsobil ako vojenský pozorovateľ OSN v jednotkách UNPROFOR v Belehrade, Kralove a Sarajeve. Do dôchodku odišiel v hodnosti plukovníka v roku 1993. Žije v Prahe.

Najväčšie úspechy:

Olympijské hry – Rím 1960: 4. miesto družstva, Tokio 1964: 6. miesto družstva

Majstrovstvá sveta – Moskva 1958: 3. miesto družstva, Praha 1962: 3. miesto družstva.

Michalovce sa rozhodli uctiť významnú osobnosť mesta výstavou o živote Pavla Gajdoša pri príležitosti jeho 70. narodenín, ktorú otvoria koncom septembra v Zemplínskom múzeu za pomoci Mestského múzea v Bratislave.

Michal KRIŠKO
Foto archív A.G.

D - Dance 2006

Posledný školský týždeň začali žiaci trenčianskych základných škôl netradične. Namiesto odovzdávania starých, respektíve prevzatia nových učebníc a pomôcok strávili príjemný deň v spoločnosti spevu aj tanca. Umožnilo im to Kultúrne a metodické centrum Trenčín, ktoré pre nich 26. júna usporiadalo v rámci tanečného festivalu D – Dance 2006 výchovný koncert.

Počas 4. ročníka sa takmer 500 malým divákom predstavilo 95 účinkujúcich zo siedmich súborov a skupín pracujúcich pod záštitou KaMC a posádkových klubov. „Tento rok sme tanečný festival usporiadali pri príležitosti konca školského roka, kým predchádzajúce ročníky sme organizovali k Medzinárodnému dňu detí. Prinášalo to problémy, lebo každá škola má k MDD veľa akcií. Termín tesne pred ukončením školského roka sa javí ako optimálny. Privítali ho aj učitelia,“ zbilancovala organizačná vedúca festivalu Mgr. Zlatica Janáčiková.

Diváci si tento rok mohli vychutnať novinku v podaní chlapcov zo skupiny Break LM Boys, pôsobiacej pod krídlami PK Liptovský Mikuláš. Tí prezentovali svoju obratnosť v tanečnom štýle break dance. Medzi účastníkmi ale nechýbali ani tanečníci z martinského disco klubu ARS Dynasty, ktorí aj tento rok obhájili titul Majstra Slovenska v disco show formation.

„Na tejto prehliadke sme mohli vidieť formy pohybových aktivít rôzneho zamerania, ktoré dokážu jednotlivé posádkové kluby pripraviť a ktoré sú často na profesionálnej úrovni,“ zhodnotila riaditeľka KaMC, Mgr. Slávia Novotná. „Vrásky na tvári nám ale aj tento rok spôsoboval problém s dopravou, ktorý ohrozoval účasť niektorých súborov a klubov na festivale. Po prvý raz sme sa stretli s neochotou zo strany niektorých veliteľov útvarov pri žiadosti o poskytnutie autobusu na dopravu účinkujúcich do Trenčína. Nakoniec sa nám ale podarilo zabezpečiť všetko tak, aby sme mohli malému divákovi sprostredkovať plnohodnotný kultúrny zážitok,“ dodala riaditeľka S. Novotná.

Text a foto **Vladislav VAVRINEC**

Počas letnej dovolenky v prímorskom letovisku som sa stretol so zaujímavým postojom istej veriacej rodiny. Nadišla nedeľa a ako samozrejmosť som im navrhol návštevu bohoslužby v miestnom chráme. Na moje prekvapenie som sa dočkal zamietavej reakcie - vraj: „Teraz do kostola? Veď sme na dovolenke, treba si užiť mora a slnka. Kostol máme doma po celý rok.“

Rozjímanie na pláži

[SLOVÁ ŽIVOTA]

Aj teraz je leto a dovolenková sezóna beží v plnom prúde. Mládež prázdninuje, jedni už majú dovolenku za sebou, iní si ju práve užívajú a podaktorí ešte na ňu len čakajú. Napadá mi pritom, či je dovolenka, alebo prázdniny časom, kedy si kresťan môže dovoliť vypnúť aj od aktívneho života s Bohom? To aj Boh si berie v lete dovolenku?

Dovolenka, alebo prázdniny sú síce potrebným časom, kedy väčšina ľudí siahne po oddychu, aby si zregenerovala sily, či načerpala novú energiu, aby mohla potom opäť naplno pracovať, či učiť sa. Veď aj Boh na siedmy deň po stvorení sveta oddychoval, ale to neznamenalo, že by prerušil spojenie so svojím stvorením. Výrazy dovolenka, či prázdniny sa spájajú s latinským slovom „vacare“, čo znamená zdržať sa normálnej činnosti, aby sa človek mohol sústrediť na niečo iné.

„Prestaňte už a uznajte, že ja som Boh“, píše sa v 11 verši 46 žalmu. Myslím si, že tieto slová sa hodia aj na dovolenkový čas. Veď byť spojený s Bohom sa dá aj počas sledovania východu slnka pri mori, pri pozorovaní života pod morskou hladinou, pri načúvaní hukotu morského príboja, škrekotu čajok, či cvrkotu cikád. Obdivovať Božie dielo a myslieť pritom na Stvoriteľa možno aj pri turistike v našich horách, pri návšteve historických a kultúrnych pamiatok, či pri grilovačke počas horúceho podvečera pri niektorej z našich vodných nádrží aj pri domácich záhradných bazénoch.

Prázdniny a dovolenka slúžia na to, aby sme sa vzdali obvyklej každodennej pracovnej, školskej, či služobnej činnosti, aby sme si v pokoji uvedomili to najdôležitejšie, že Boh existuje a jeho stopy možno nájsť v mnohých formách stvorenia. Využime teda čas dovolenky a prázdnin na to, aby sme načerpali nielen fyzickú, ale aj duševnú a duchovnú energiu. Prehlbme si život s blížnymi, ktorých sme počas roka možno zanedbali, ale nezabudnime pritom ani na Toho, ktorému za všetko vďačíme. Žiť s Bohom naplno aj počas dovolenky síce neznamená byť len v kostole. No popri prežitých chvíľach pri oddychu a zábave počas letných dní by sme na Boha nemali zabudnúť a kostol v nedeľu a vo sviatok neprehliadnuť.

Ja som mal po nedeľnej bohoslužbe počas dovolenky v prímorskom letovisku výborný pocit. S chuťou som sa potom vyvalil na pláži, otvoril si tradičné nedeľné pivo, mrkol na manželku a dcéru smažiacu sa na slnku a spokojný som ďakoval Bohu za krásny dovolenkový deň...

Tibor UJLACKÝ

Prvýkrát v teréne

Záver trojtýždňového cvičenia Multifunkčného práporu Hlohovec vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť, ktoré prebehlo v júni, bol iný ako obyčajne. Vyše 30 profesionálov malo deň pred odchodom možnosť darovať krv priamo v polných podmienkach.

„Myšlienka uskutočniť takúto akciu vznikla na našom prvom cvičení tento rok vo februári,“ informoval veliteľ hlohovského práporu pplk. Ľubomír Podhorec. „Po dohovorech s primárom oddelenia hematológie a transfúziológie Ústrednej vojenskej nemocnice Ružomberok MUDr. Jurajom Miturom naša spolupráca vyvrcholila do prvého odberu krvi priamo v poli,“ dodal veliteľ, ktorý bol tiež jedným z darcov.

„Naše oddelenie je podľa Doktríny krvnej bezpečnosti štátu predurčené na riešenie krízových situácií typu veľkých priemyselných katastrof, havárií vlakov, vojnových konfliktov, teroristických útokov a podobne. A to predovšetkým v pokrytí potrieb liečby plazmou, protišokovými prostriedkami a krvou,“ ozrejmil plukovník v zálohe, primár Juraj Mitura. „Túto úlohu zabezpečujeme prostredníctvom Mobilnej odberovej jednotky. Ide o špeciálne sanitné vozidlo vybavené na komplexný odber krvi kdekoľvek v teréne a za akýchkoľvek podmienok. Tento odber bol výnimočným aj pre nás. Bol totiž prvým, ktorý sme s touto jednotkou robili v polných podmienkach. Môžem povedať, že tento „krst“ zvládli technika aj obsluha bezchybne. Výjazd nám ukázal potrebu prístrešku k vozidlu, ktorý čoskoro doplníme. Využívať ho budeme na ochranu pred priamym slnečným žiarením, dažďom a podobne,“ zhodnotil MUDr. J. Mitura.

Ďalšie „polné darcovstvo krvi“ majú zdravotníci s príslušníkmi multifunkčného práporu dohovoréné počas ich najbližšieho cvičenia v septembri.

Text a foto **Vladislav VAVRINEC**

Ocenenie In memoriam

Na základe rozhodnutia Rady Protidrogového fondu zo 6. marca 2006, ktorej som za MO SR členkou, odporučil minister obrany SR udeliť dve ocenenia „Protidrogový čin roka 2005 in memoriam“ pre pplk. Ing. Ľuboša Beláka na návrh riaditeľa Vojenskej polície a plk. MUDr. Martina Haberu na návrh riaditeľa Úradu vojenského zdravotníctva MO SR. Obaja tragicky zahynuli pri leteckej havárii 19. januára 2006 a ocenenie dostali za realizáciu projektov zameraných na boj proti drogám v rezorte ministerstva obrany.

Na Rade Protidrogového fondu 5. júna boli návrhy na udelenie ocenení in memoriam jednotomyseľne schválené ako 1. cena „Protidrogového činu roka 2005“.

Ocenenia boli slávnostne odovzdané na benefičnom podujatí 26. júna v hoteli Bôrik v Bratislave. Z poverenia ministra obrany SR prevzali ocenenia z rúk vedúceho Služobného úradu MO SR, ministerky práce, sociálnych vecí a rodiny SR a riaditeľa Protidrogového fondu Ľubica Beláková a najbližší spolupracovník plk. MUDr. Haberu plk. MUDr. Peter Mayer, nakoľko pani Haberová bola v zahraničí. Menovanej bude ocenenie slávnostne odovzdané v Košiciach po jej návrate do vlasti.

S „Pamätným listom“ podpísaným riaditeľom Protidrogového fondu, ministrom obrany SR, podpredsedom vlády SR a súčasne predsedom Protidrogového fondu prevzali finančné čiastky 10 tisíc Sk a obrazy darované Protidrogovému fondu umelcami SR. Je to prvé ocenenie udelené MO SR za realizáciu projektov zameraných na boj proti drogám, ktorí počas služobnej kariéry rozvíjali protidrogové aktivity nielen v útvaroch a zariadeniach rezortu, ale aj v zahraničných misiách.

PhDr. Mária GAŠPAROVÁ

Štáb personálneho manažmentu GŠ,
členka Rady Protidrogového fondu

6 x odpovedz

- 1) Ktorý hrdina gréckych bájí zvíťazil v boji s krétskym Minotaurom?
 - a) Herakles
 - b) Achilles
 - c) Theseus
- 2) Na ktoré slovenské pútnické miesto sa každoročne organizuje vojenská pešia púť?:
 - a) Šaštín
 - b) Levoča
 - c) Kremnica
- 3) Koľko československých letov slúžilo v rokoch 1940 – 1945 v RAF (Royal Air Force)?:
 - a) 3 256
 - b) 2 128
 - c) 1 673
- 4) V preklade znamená anglické slovné spojenie „investigation“:
 - a) kamuflovanie
 - b) prieskum
 - c) výsadok do tyla nepriateľa
- 5) Francúzska lietadlová loď s atómovým pohonom nesie názov:
 - a) Napoleon
 - b) Charles de Gaulle
 - c) Foch
- 6) V júni sa v trenčianskom Kultúrnom a metodickom centre OS SR uskutočnil pod názvom D – Dance tanečný festival. Išlo o jeho:
 - a) 2. ročník
 - b) 3. ročník
 - c) 4. ročník

Správne odpovede: 1c, 2b, 3a, 4b, 5b, 6c.

SILA DUCHOVNA

„Pripadám si tu ako misionár, čím naplňam aj odporúčania a rady slovenských misionárov, ktorých som stretol v Zaire aj vo Francúzsku. Na ich rozprávaní ma upútala skutočnosť, že treba duchovné slovo šíriť najmä tam, kde sa potláča. A za komunistického režimu výnimkou nebolo ani Slovensko. Som tu od roku 1992. Ako diecézneho kňaza ma vysvätil pán biskup Rábek v roku 1996 v Močenku. Pôsobím medzi väzňami. Pomáhať postihnutým či odsúdeným treba a ja to robím s radosťou. Každý potrebujeme v ťažkých chvíľach duchovnú útechu. Božie slovo pomáha, preto moja práca má zmysel. Niektorí väzni chcú zmeniť svoj osud. Ide to ťažko, ale treba im pomôcť. Preto neuvažujem nad zmenou. Aj Slovensko sa mi páči. Najmä Orava s Námestovom, Klinom a východ Slovenska s Bardejovom, Košicami.“

V Lurdoch kapitána Zboru väzenskej a justičnej stráže a väzenského kaplána Ústavu pre výkon väzby v Nitre Edmunda Umbu Dimbi Tussui vyspovedal

Michal KRIŠKO

[FOTOZAUJÍMAVOSŤ]

ZASMEJME SA ...

Moja svokra jazdí ako blesk.
Tak rýchlo?
Nie, len každú chvíľu šľahne do nejakého stromu.

Kamarát navštívil druhého a ten mu ukazuje na obrázkoch, čo všetko zastrelil:
- Tu je tiger, lev, slon, zajac, svokra...
- Svokra? A prečo sa tak usmieva?
- Pretože som jej povedal, že sa ideme fotiť.

- Dnes sa musím prekonať, - hovorí kladivár kladivárovi. - Na tribúne sedí moja svokra.

- Nó... tak ďaleko asi nedohodíš.

Príde Mišo domov, vyzlečie sa do pol pása, obráti sa k svokre chrbtom a vraví:

- Pluj! Doktor hovorí, že pri zápaloch chrbtice najlepšie pomáha hadí jed.

Fero dostal telegram oznamujúci úmrtie svokry s otázkou, či ju majú zabalamovať, pochovať alebo spáliť v krematóriu. Odpovedal: - Urobte to všetko. Nebudeme riskovať.

Dámu na ulici pohrýzol boxer. Skormútený majiteľ psa vysvetľuje: - On je obyčajne veľmi milý a prítulný. Pravdepodobne používate takú istú voňavku ako moja svokra.

[ODDYCH]

Čo je veľa, to je veľa

Rtn. Dušan Ť., býv. príslušník VÚ 4613 Bratislava, bol nenapraviteľný násilník. Akékoľvek, aj nepodstatné spory so spoluobčanmi, riešil vždy iba pästami. V súvislosti so svojím násilníckym správaním bol v minulosti rozsudkami Vojenského obvodového súdu Banská Bystrica v dvoch prípadoch v roku 2003 uznaný vinným z trestných činov ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Tr. zák. a výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Tr. zák. a tiež z dvojnásobného trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Tr. zák. a z dvojnásobného trestného činu výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Tr. zák. Súd sa v záujme jeho prevýchovy snažil na neho pôsobiť peňažným a podmieneným trestom odňatia slobody, ktoré - ako ukázala budúcnosť - nemali na neho prevýchovný účinok.

Dňa 11. septembra 2004 okolo 23.45 h v bare Studňa v Dolnom Kubíne napadol Lianu P. tak, že ju najskôr verbálne urážal a následne ju odsotil do steny, potom fyzicky napadol Ing. Mariána A. tak, že ho pästami udel niekoľkokrát do hornej časti hlavy a spôsobil mu zranenie bez práceneschopnosti a následne fyzicky napadol Ing. Stanislava A. tak, že ho dvakrát udel pästami do ľavého oka, čím mu spôsobil zranenie, ktoré si vyžiadalo dobu práceneschopnosti v trvaní 6 dní.

Vojenský obvodový súd Banská Bystrica jeho konanie kvalifikoval ako trestný čin výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Tr. zák., pretože obžalovaný sa verejne a na mieste verejnosti prístupnom dopustil výtržnosti tým, že napadol iného. Pri rozhodovaní o treste musel súd zohľadniť skutočnosť, že na prevýchovu obžalovaného bolo už v dvoch prípadoch pôsobené trestami, ktoré sa však minuli účinku. Osoba obžalovaného, ktorý pod vplyvom alkoholu bez akejkoľvek príčiny aj naďalej fyzicky napádal spoluobčanov, nedáva žiadne záruky, že by iný druh trestu ako nepodmienečné odňatie slobody mal na neho konečne výchovný účinok. Súd dospel k záveru, že čo je veľa, to je veľa a aj justícia má svoje hranice trpezlivosti a uložil za toto konanie obžalovanému nepodmienečný trest odňatia slobody na 6 mesiacov so zaradením do I. nápravnových skupiny.

plk. JUDr. František KOVÁČ

Suchý dnu, mokrý von!

V profesii vojenského novinára nie je o veselé príhody núdza. V polovici júna sme s kameramanom Braňom vycestovali do VVP Lešť. Keďže išlo o nočné plavby techniky, bolo potrebné urobiť ilustračné zábery ešte za svetla. So súhlasom veliteľa sme naskočili na bojové vozidlo pechoty. Skúsená osádka nás vystrojila záchrannými vestami, poučila o bezpečnosti a nezabudla spomenúť, že „spätná vlna“ pri vjazde do vodnej prekážky zvykne zaplaviť zadnú časť vozidla. Vežu obsadil Braňo s kamerou a ja som sa nasúkal do otvoru priklapu roja, takzvaných „nebies“ hneď za ňou. Štart motora, vysunutie vlnolamu a komína na nasávanie vzduchu odštartovali akciu. Rýchlosťou chôdze sa vozidlo vnorilo do kalných vln jazera. Voda zaplavila iba asi 30 cm od konca vozidla a po krátkej chvíli sme už boli na protifahom brehu. Plavba bola „nudná“, preto som požiadal vodiča, či by mohol späť ísť rýchlejšie. „Budeme mať pre divákov aspoň akčnejšie zábery,“ dôvodil som.

Rýchlosťou, ktorá zďaleka nepripomínala chôdzu (samozrejme, za dodržania všetkých bezpečnostných noriem a predpisov), sme „vpálili“ do jazera. Voda vpredu vystriekla minimálne do piatich metrov a môj adrenalín snáď ešte vyššie! Paráda! Iba zo zvedavosti som sa ozrel. To, čo som zbadal, nebola vlna, ale do otvoru, kde som stál, valilo sa tsunami! Moju hrôzu vystihujú asi najlepšie slová vojakov, ktorí našu plavbu sledovali z brehu: „Videli sme, ako sa po vjazde zdvihla pred vozidlom vodná stena a počuli iba tvoj výkrik a zahrešenie – „Jáj, ku....!!!“ a hneď sme vedeli, čo sa stalo.“

Od pása dolu na mne neostala ani jedna nitka suchá. V tej chvíli som mal veľkú starosť – držať erárny fotoaparát vysoko nad hlavou.

Cestou k autu, kde som mal suché veci, som iba oplácal škodoradostné úsmevy vojakov a vypočul si poznámky: „Tak čo? Aká je voda? Mokrá?“, alebo: „Aha, utopili sme novinára!“ A či mi nasledovné sušenie peňazí, mobilného telefónu a ostatných vecí, čo som mal vo vreckách, stálo zato? Áno! Veď ako vraví klasik - zábava musí byť, aj keď na chlieb nie je!

Vladislav VAVRINEC

Autor výroku: Publilius Syrus	starší čes. moto- cyklový pretekár	1	rybie vajíčko	Pomôcky: aer, pin Staša, IKEA Topares	hliadkový čln	obec v okr. Levice	počastuje	neuznal, zaprel	meno krasokorču- liarky Vrzaňovej	EČV Košíc	Pomôcky: Alp, Nash	monopolné združovanie podnikov	5	švédsky obchodný dom
snívaj (kniž.)				sprosták							sekaj, rúb			
potrhávanie svalstva na tvári				2 skr. nem. televízie							hrdina (bás.) 2. solm. slabika			
mesto v Iraku					hromada mesto v Španielsku					šípové kvety vydurený				
začiatok pretekov						skr. nášho štátu vrznutie			časť muž. obleku bodka, po angl.					
autonómna oblasť (skr.)			4 rybársky čln								toto vzduch, po angl.			staroveká zbraň na búranie pevností
Autor: Vojtech Kúkoľ	Národná knižnica angl. spisovateľ			doplnok k spisu MPZ Rumunska								Slovak Telecom autostop (hovor.)		
neubliž na cti							predpona (nový)	alpský škriatok	prášková instantná káva					
autor, po rusky						vezmi si iniciály čes. herečky Chramostovej			mužské meno rieka v Rusku					
ona, po nemecky				angl. ženské meno (Evelína)							hmyz so žihadlom			
lat. skr. súhvezdia Herkules				3							špendlík, po angl.			

Canberra po 55 rokoch do dôchodku

Prvý britský prúdový bombardér odišiel po 55 rokoch služby definitívne do dôchodku. Pravda, legendárny dvojmotorový stroj Canberra už lietal iba v prieskumnej verzii. Koncom júna sa posledné dva stroje PR Mk.9 vrátili z misie na Blízkom východe a koncom júla rozpustili ich jednotku - 39. peruť RAF.

Canberru začali vyvíjať v roku 1944. Firma English Electric dokončila prototyp v roku 1949, do služby vstúpil o dva roky neskôr. Bombardovaciu verziu čoskoro nasledovali varianty pre prieskum a elektronický boj. Spolu ich vyrobili

1352. Lietadlo bolo také úspešné, že licenciu kúpili aj Američania a firma Martin ich vyrobila 403 pod označením B-57. Stroje používalo spolu 15 krajín. Canberra bola úspešná ako prieskumné lietadlo najmä pre svoj veľký dosah. V roku 1957 dokonca stanovila výškový rekord 21 430 m. Stroj PR Mk.9 prvýkrát letel v roku 1955, spolu ich vyrobili 22. Posledné operačné lety absolvovali nad Irakom a Afganistanom. Lietadlo s hmotnosťou 24 t malo dĺžku 27,7 m a rozpätie 20,7 m. Vo vzduchu vydržalo šesť hodín a v pumovnici unieslo 2,7 t vybavenia.

Miroslav BARIČ

Foto RAF

„PLASTIK - MODEL 2006“

Kultúrne a metodické centrum OS SR Trenčín
Odborná výcviková škola letectva Košice
a Model klub CASSOVIA
pozývajú záujemcov o modelárstvo

na VI. ročník otvorených Majstrovstiev OS SR
v plastikovom modelárstve a CASSOVIA MODELEXPO 2006

Kedy? **23. septembra 2006**
Kde? **Odborná výcviková škola letectva Košice**

Armádny magazín
v Slovenskej televízii

PROFESIONÁL

uvidíte v premiére
každý štvrtok na
Dvojke o 19,55 h.

Plná poľná
SLOVENSKÝ ROZHLAS

Rozhlasová relácia **PLNÁ POĽNÁ**,
i keď už polstoročná, je stále svieža
relácia o vojakoch a nielen pre
vojakov. Každý piatok sa na vás
o 21,05 h tešia na najpočúvanejšej
stanici **Rádio Slovensko** Miroslav
Minár, Bernard Roštecký a Petra
Repková.

ZÚŤZ VOJAKOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY TRENČÍN
POZÝVA VOJAKOV, ICH RODINNÝCH PRÍSLUŠNÍKOV A TURISTOV NA

XI. ROČNÍK

MEZINÁRODNÉHO VOJENSKÉHO VÝSTUPU NA 2494 METROU VYSOKÝ ŠTÍT

KRIVÁŇ

— JEDEN ZO SYMBOLOV SLOVENSKA

PODJIATIE SA USKUTOČNÍ

26. AUGUSTA 2006

ZÚŤZ VOJAKOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY ORGANIZUJE VÝSTUP V SPOLUPRÁCI S MINISTERSTVOM OBRANY SR, GENERÁLNYM ŠTÁBOM OZbrojených síl SR, REGISTROVANÝM STREDISKOM OS SR V BANSKEJ BYSTRICI, VOJENSKÝM VYSOKOSPECIALIZOVANÝM ÚSTAVOM PRE PRÚCNE EMOBODY NOVÚ POLICIU A PARTNERSKÝMI ORGANIZÁCIAMI EURO MIL-U V POČSKU, MAĎARSKU A ČESKEJ REPUBLIKE. ORGANIZÁTORI PRIVÍTAJÚ AJ VOJAKOV Z INÝCH KRAJÍN.

ODCHOD ÚČASTNÍKOV NA VÝSTUP

- Z TROCH STUODIČEK - DO 08,00 HOD.
- ZO ŠTARSÉHO PLESU (LIEČEBNÝ DOM SOLISKO) - DO 08,00 HOD.

INFORMÁCIE: SEKRETARIÁT ZÚŤZU VOJAKOV SR, 00421-32-7430041, 00421-903-849729, 00421-904-926974

